

Børne- og
Socialministeriet

København, den 14. december 2018

Vedr. høringssvar til udkast til forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, lov om tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse under ferie, lov om almene boliger m.v. og lov om leje af almene boliger.

Kære Børne- og socialministerium,

Alzheimerforeningen takker for muligheden for at afgive et høringssvar vedr. ovenstående udkast til forslag til lov om ændring af lov om social service mm.

Mennesker med en demenssygdom har brug for rettidig behandling, ordentlig pleje og omsorg af højeste kvalitet uanset, hvor de bor, eller hvor fremskreden demenssygdommen er. Alzheimerforeningen er derfor glad for, at omsorgsforpligtelsen er blevet præciseret i formålet med magtanvendelsesbestemmelserne, at enkelte bestemmelser er blevet ajourført i forhold til de udfordringer, som personer med demens, pårørende og personale møder i virkeligheden, samt at bestemmelserne vedr. tryghedsskabende velfærdsteknologi er blevet tidssvarende i forhold til den teknologiske udvikling.

Alzheimerforeningen skal samtidigt understrege, at bestemmelserne om magtanvendelse ikke kan ses isoleret fra spørgsmålet om personalenormering. Alzheimerforeningen hilser det derfor velkomment, at det flere steder i bemærkningerne til lovforslaget understreges, at formålet med magtanvendelse ikke må være at erstatte socialpædagogiske indsatser eller personaleresourcer. Alzheimerforeningen ser dog gerne

- at det samtidigt præciseres, at kommuner, regioner og private leverandører forpligtes til at afsætte ressourcer, så magtanvendelse kan forebygges, og socialpædagogiske alternativer kan anvendes i praksis.

Det er endvidere vigtigt, at personalet - udover kendskab til magtanvendelsesreglerne - også har kendskab til socialpædagogiske alternativer til magtanvendelse. Alzheimerforeningen skal derfor foreslå

- at der på linje med de allerede aftalte tiltag, der skal sikre et godt og bredt kendskab til de nye regler blandt ledere og personale, også afsættes midler til at sikre et godt og bredt kendskab til og anvendelse af socialpædagogiske alternativer til magtanvendelse blandt ledere og personale.

Alzheimerforeningen bakker endvidere op om lovforslagets forslag om en mere generel differentiering mellem forskellige målgrupper, herunder målgruppen af personer med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, som er en konsekvens af en erhvervet og fremadskridende mental svækkelse. Det er i den forbindelse vigtigt, at de generelle retssikkerhedsmæssige betingelser er tilstede - herunder at afgørelser om, hvorvidt en person er omfattet af målgruppen

-træffes på baggrund af fyldestgørende dokumentation fra en læge om den nedsatte psykiske funktionsevne. Alzheimerforeningen skal derfor foreslå

- at det i lovteksten tydeliggøres, at kommunalbestyrelsen træffer afgørelse om en person er omfattet af målgruppen af personer med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, som er en konsekvens af en erhvervet og fremadskridende mental svækkelse, og at denne afgørelse skal træffes på baggrund af fyldestgørende dokumentation herom.

Alzheimerforeningen er også enig med ministeriet i at hensynet til andre – fx i situationer hvor personer med demenssygdom har forvildet sig ind i andre beboeres hjem – i visse situationer kan være baggrund for anvendelse af magt eller andre indgreb i selvbestemmelsesretten. Det er dog Alzheimerforeningens opfattelse, at forslaget om at udvide dette til også – og i ikke nærmere bestemt omfang – at omfatte hensynet til fællesskabet på bo- eller dagtilbuddet er en meget vidtgående ændring, der nødvendiggør ekstra lovgivningsmæssige tiltag, som kan sikre, at bestemmelserne ikke anvendes til ikke-proportionel indskrænkelse af personer med demenssygdoms selvbestemmelsesret og dermed undergrave grundlæggende retssikkerhedsprincipper.

Alzheimerforeningen henviser til, at begrebet ”fællesskab” hverken i lovtekst eller i bemærkningerne er defineret nærmere. Det er derfor uklart hvordan et ”fællesskab” konkret manifesterer sig på en sådan måde, at indgreb i en persons selvbestemmelsesret kan begrundes og dokumenteres således, at indgrebet lever op til de grundlæggende retssikkerhedsprincipper fx om klageadgang.

I lovforslaget er der indarbejdet bestemmelser vedr. husordener, og Alzheimerforeningen er enig med ministeriet i, at der er behov for klarere regler om husordener for at sikre, at de overholder lovgivningen. Men husordener kan ikke – som det også tydeligt fremgår af bemærkningerne til lovforslaget – danne et selvstændigt grundlag for magtanvendelse. Der mangler derfor en definition af, hvad et fællesskab er, og en klar beskrivelse af, hvordan fællesskabet manifesterer sig, således at det kan indgå som dokumentation for eventuel magtanvendelse. En henvisning til at en given persons konkrete adfærd påvirker et ikke nærmere defineret fællesskab negativt kan ikke i sig selv på en retssikkerhedsmæssig betrykkende måde danne grundlag for indgreb i selvbestemmelsesretten. Alzheimerforeningen skal derfor anbefale

- at lovforslagets bestemmelser for så vidt angår anvendelse af magt med henvisning til hensynet til fællesskabet genovervejes med henblik på en nærmere definition af hvad et fællesskab er, og hvordan et sådant fællesskab manifesterer sig konkret i forhold til indgreb overfor en persons selvbestemmelsesret.

Alzheimerforeningen er som skrevet oven for enig med ministeriet i at det er hensigtsmæssigt at lovfæste adgangen til at fastsætte husordener og at rammerne i husordenen skal tage højde for, at mennesker med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne kan have særlige udfordringer i forhold til at kunne leve op til en husorden. Det er endvidere positivt, at reglerne skal sikre, at beboere og/eller deres pårørende skal inddrages i udarbejdelsen af husordenerne. Men Alzheimerforeningen er betænkelig ved, at det ifølge lovteksten overlades til lederen at fastsætte husordenen uagtet af beboere og/eller pårørende inddrages i udarbejdelsen heraf. Husordener vil – jf. ministeriets overvejelser i 2.1.2. – få afgørende betydning for dagligdagen –

herunder forebyggelse af magtanvendelse – på de enkelte bo- og dagtilbud. Alzheimerforeningen skal derfor foreslå

- at de af lederen fastsatte husordener skal godkendes i kommunalbestyrelsen inden de træder i kraft. Alzheimerforeningen skal derudover anbefale, at de vedtagne husordener skal være offentligt tilgængelige på Plejehjemsoversigten.

I bemærkningernes pkt. 2.1.3 står der endvidere følgende: *"Husordenerne vil alene være vejledende. Det betyder, at de ikke kan danne selvstændigt grundlag for magtanvendelse eller andre sanktioner overfor borgerne"*. (Vores understregning). Alzheimerforeningen finder formuleringen *"andre sanktioner"* misvisende og dybt problematisk, idet magtanvendelse ikke bør ligestilles med sanktioner. At ligestille magtanvendelse i forbindelse med pleje af og omsorg til mennesker med en fremskreden demenssygdom med sanktioner eller andre former for straf sender et meget uheldigt signal ikke kun til det personale, der skal administrere reglerne, men også til personer med demenssygdom og deres familier. Alzheimerforeningen skal derfor anbefale ministeriet

- at ordene "andre sanktioner" helt udgår af bemærkningerne

Af forslaget pkt. 7 fremgår det endvidere at den nuværende §124 stk. 4, der bliver til § 124, stk. 5, ophæves. Ordlyden af den eksisterende §124 stk. 4 lyder: *"Magtanvendelse skal udøves så skånsomt og kortvarigt som muligt og med størst mulig hensyntagen til den pågældende og andre tilstedeværende, således at der ikke forvoldes unødigt krænkelse eller ulempe."* Men af aftalen af 31. august fremgår det at *"...alle de øvrige formuleringer i formålsbestemmelsen videreføres uændret"*, ligesom det af ministeriets overvejelser i afsnit 2.2.2 fremgår, at ministeriet finder det hensigtsmæssigt at §124 stk. 1-4 videreføres uændret således at skånsomhed eksplicit fremgår af lovgivningen. Den foreslåede ophævelse af den eksisterende §124 stk. 4 strider således både imod aftaleteksten og ministeriets egne overvejelser. Alzheimerforeningen skal derfor foreslå,

- at den eksisterende §124 st. 4 opretholdes således at det fastslås i lovteksten, at magtanvendelse skal udøves så skånsomt og kortvarigt som muligt.

Alzheimerforeningen er som tidligere nævnt, positiv overfor lovforslagets bestemmelser om tryghedsskabende velfærdsteknologi herunder bestemmelserne i §128 b stk. 2 om nedsættelse af et råd som skal komme med indstillinger til børne- og socialministeren om hvilke former for tryghedsskabende velfærdsteknologier, der kan anvendes. Vi ser i den forbindelse gerne

- at Alzheimerforeningen indgår i det råd, som skal komme med indstillinger til børne- og socialministeren om hvilke former for tryghedsskabende velfærdsteknologier, der kan anvendes.

Alzheimerforeningen ser endeligt med tilfredshed på, at det i bemærkningerne pkt. 2.7.3 (s. 30 næstsidste afsnit) præciseres, at der skal være personale tilstede til at reagere på de alarmer, som de tryghedsskabende velfærdsteknologiske løsninger udløser. Det er også positivt, at det i den forbindelse henvises til, at socialtilsynet som led i deres driftsorienterede tilsyn med botilbuddene skal følge op på dette. Alzheimerforeningen skal derfor foreslå

- at tilstedeværelse af personale til at reagere på alarmer fast indgår som målepunkt i det socialfaglige tilsyn,
- at der også skal være tilstrækkeligt personale til stede således, at hensynet til de øvrige beboeres sikkerhed, tryghed og værdighed samtidigt kan varetages, mens andet personale reagerer på de udløste alarmer.

Har Børne- og socialministeriet spørgsmål eller kommentarer til ovenstående, står vi naturligvis til rådighed herfor.

Med venlig hilsen

Birgitte Vølund
Landsformand
Alzheimerforeningen

Nis Peter Nissen
Direktør
Alzheimerforeningen

Børne- og Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Høring over udkast til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, lov om tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse under ferie, lov om almene boliger m.v. og lov om leje af almenboliger.

13. december 2018

J.nr. 18-67631

C pr.nr.

Ankestyrelsen har den 15. november 2018 fået ovennævnte udkast til lovforslag i høring. Vi bemærker, at vi den 5. oktober 2018 har afgivet høringssvar til lovforslagets præhøring.

Ankestyrelsen
7998 Statsservice

Tel +45 3341 1200

Vi har følgende bemærkninger:

ast@ast.dk
sikkermail@ast.dk

Forslag til kapitel 24, 24 a og 24 b:

I forslag til §§ 124 a, 136 og 136 b fremgår det, at målgruppen er personer (...) der får personlig og praktisk hjælp eller socialpædagogisk bistand m.v. efter §§ 83-87, behandling efter §§ 101 og 102 eller aktiverende tilbud efter § 103 og 104.

EAN-nr:
57 98 000 35 48 21

Åbningstid:
man-fre kl. 9.00-15.00

Vi foreslår, at det præciseres, at målgruppen, afhængig af hvilken bestemmelse der regulerer det enkelte indgreb eller afgørelse, også omfatter personer, som er i målgruppen for de pågældende ydelser. Det skyldes, at der kan være borgere, som ikke modtager de pågældende ydelser, men som er berettiget hertil. Her tænkes særligt på den gruppe af borgere, der bor i eget hjem, og hvor én eller flere pårørende helt eller delvist yder hjælp, der svarer til hjælpen i ovennævnte ydelser.

Forslag til § 133 om klageadgang:

a) I forslaget fremgår det, at klager over personalets faktiske anvendelse af reglerne i §§ 124 b-124 d, 136 a, stk. 1, 136-136 e, kan indbringes for kommunalbestyrelsen af den person, som foranstaltningen vedrører. Det fremgår af afsnit 2.10.3. i lovbemærkningerne, at det skal tydeliggøres, at

klager over indgreb foretaget af personalet - uden forudgående afgørelse fra kommunalbestyrelsen - kan indbringes for kommunalbestyrelsen af den person som foranstaltningen vedrører.

Uanset, at der ikke er klageadgang til Ankestyrelsen, kan det efter vores opfattelse ikke udelukkes, at et indgreb som afværgehjælp, fastholdelse, tilbageholdelse, tilbageførelse og føren til et andet opholdsrum, kortvarig fastholdelse i personlige hygiejnesituationer, uden forudgående afgørelse, og anvendelse af tryghedsskabende velfærdsteknologi, uden forudgående afgørelse, efter en konkret vurdering, har karakter af en handling, der kan sidestilles med en afgørelse i forvaltningslovens forstand.

Vi forudsætter, at de pågældende boformer, hvor personalet er ansat, er omfattet af forvaltningslovens anvendelsesområde. Det skal ses i lyset af, at forvaltningsloven gælder for alle dele af den offentlige forvaltning, herunder selvejende institutioner, der er oprettet ved lov eller i henhold til lov og som udøver offentlig virksomhed af mere omfattende karakter og er undergivet intensiv offentlig regulering mv

Vi foreslår, at det præciseres, at i de tilfælde, hvor et af de oplistende indgreb, efter en konkret vurdering, har karakter af en mundtlig afgørelse, så kan borgeren forlange at få en skriftlig begrundelse for afgørelsen, jf. forvaltningslovens § 23, stk. 1.

Til sammenligning henvises til lov om anvendelse af tvang i psykiatrien (psykiatriloven), hvor anvendelse af fysisk magt i form af fastholdelse og føren til et andet opholdsrum kan påklages til Det Psykiatriske Patientklagenævn, jf. psykiatrilovens §§ 35 og 35.

b) Herudover henvises der i forslaget til §§ 126 og 126 a i nugældende servicelov, hvor kommunalbestyrelsen kan træffe afgørelse om fastholdelse, der kan påklages til Ankestyrelsen efter § 133, stk. 1.

Det er vores opfattelse, at selvom det er personalet, der fastholder borgeren, så er der tale om en afgørelse i forvaltningslovens forstand. En afgørelse efter forvaltningslovens udløser en række retsgarantier, når betingelserne i forvaltningslovens §§ 1 og 2 er opfyldt. Det er derfor ikke afgørende, om det er boformen eller kommunalbestyrelsen, der træffer beslutningen i forhold til vurderingen af, om der er tale om en afgørelse efter forvaltningsloven.

På den baggrund er det vores opfattelse, at det bør fremgå, at indgreb, der foretages i tilbud, der er omfattet af forvaltningslovens § 2, og hvor

indgrebet har karakter af en afgørelse i forvaltningslovens forstand skal opfylde forvaltningslovens regler om blandt andet begrundelse og klagevejledning.

c) I forhold til den foreslåede formulering af servicelovens § 133, stk. 2, fremgår det, at afgørelser truffet efter §§ 125, 128-129 a, 136 a, stk. 4 136 f, 137 b og 137 c, kan påklages til Ankestyrelsen.

I det fremsendte udkast af lovforslaget er der fortsat ikke en beskrivelse af indholdet af følgende bestemmelser: §§ 137 b og 137 c, heller ikke i bilaget med lovforslaget sammenholdt med gældende ret. Vi har noteret os, at det fremgår af bemærkningerne, at forslagets kapitel 24 c vil indeholde de gældende regler i servicelovens §§ 137 a- 137 d.

Forslag til § 136 e om tryghedsskabende velfærdsteknologi

Det fremgår af forslagets § 136 e, stk. 1, at personalet som led i omsorgen kan anvende tryghedsskabende velfærdsteknologi for at sikre personens tryghed, værdighed og omsorg, medmindre den pågældende modsætter sig anvendelsen.

Den personkreds, der kan modsætte sig, er - ud over borgeren - en beskikket værge eller en fremtidsfuldmægtig.

Målgruppen for anvendelse af tryghedsskabende velfærdsteknologi er personer med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, som er en konsekvens af en erhvervet mental svækkelse, der er fremadskridende. Det vil altså sige personer, der typisk er diagnosticeret med en demenssygdom. Denne gruppe af mennesker vil kognitivt ofte ikke forstå, at de kan modsætte sig brugen af tryghedsskabende velfærdsteknologi.

Det betyder, at hvis en borger – som er omfattet af målgruppen - ikke har en værge eller en fremtidsfuldmægtig til at varetage sine interesser, vil der ikke være andre end personalet, der har kendskab til anvendelsen af tryghedsskabende velfærdsteknologi. Der vil således ikke være andre, som kan varetage borgerens interesser.

Kommunalbestyrelsen vil ikke i denne situation få oplysninger om, hvornår der benyttes tryghedsskabende velfærdsteknologi, da der ikke er nogen – som på vegne af borgeren – har modsat sig anvendelsen af teknologien.

Vi kan i øvrigt konstatere, at formuleringen i stk. 3 skaber tvivl om, hvorvidt det forhold, at en værge eller fremtidsfuldmægtig modsætter sig

brugen af velfærdsteknologi, betyder, at der fortsat ikke vil være tale om magtanvendelse eller et indgreb i selvbestemmelsesretten.

Forslagets § 136 f

Det fremgår af bestemmelsen, at kommunalbestyrelsen - for personer der ikke modsætter sig flytning, men som mangler evnen til at give informeret samtykke til en flytning - kan træffe afgørelse om optagelse i et bestemt botilbud, hvis kommunalbestyrelsens indstilling tiltrædes af den værge, som Familieretshuset har beskikket eller tiltrædes af en fremtidsfuldmægtig.

Kommunalbestyrelsens afgørelse kan påklage til Familieretshuset. Hvis kommunalbestyrelsens indstilling ikke tiltrædes af værgen eller en fremtidsfuldmægtig, indstiller kommunalbestyrelsen til Familieretshuset til at træffe afgørelse om optagelse i botilbud.

Af lovbemærkningerne fremgår det, at der er tale om en videreførelse af § 129 i nugældende servicelov med redaktionelle ændringer, dog så henvisningen til retssikkerhedslovens kapitel 10 om klage til Ankestyrelse ikke videreføres. Det skyldes, at klagesagen i Familieretshuset skal behandles efter reglerne i forvaltningsloven.

Det fremgår ikke af lovbemærkningerne, hvorvidt Ankestyrelsen fortsat er klageinstans i forhold til Familieretshusets (tidligere Statsforvaltningen) afgørelser efter forslagets § 136 f, stk. 2. Der må være tale om en forglemmelse, hvorfor det bør tydeliggøres, at klageadgangen til Ankestyrelsen består.

Efter § 134, stk. 1, i den nugældende servicelov kan Statsforvaltningen afgørelser efter § 129, stk. 6, jf. stk. 2, påklages til Ankestyrelsen. Personkredsen i den bestemmelse svarer til personkredsen i forslagets § 136 f.

Vi har ikke yderligere bemærkninger.

Venlig hilsen

Cathrine Due Billing

Børne- og Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

JUSTITSMINISTERIET
CIVILSTYRELSEN

Dato: 29. november 2018
Sagsbeh.: Kim Helms Madsen
Sagsnr.: 18-0811-00004

Deres ref.:
ModtagerID:

Høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område

Civilstyrelsen har den 16. november 2018 modtaget Børne- og Socialministeriets udkast til forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Civilstyrelsen har ikke bemærkninger til udkastet.

Med venlig hilsen

Søren Broberg Nielsen
Vicedirektør

Toldboden 2, 2. sal,
8800 Viborg
Telefon: +45 33 92 33 34
www.civilstyrelsen.dk
civilstyrelsen@civilstyrelsen.dk

Høringssvar i forbindelse med:

Høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, lov om tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse under ferie, lov om almene boliger m.v. og lov om leje af almene boliger (Ændrede regler om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten over for voksne samt indførelse af mulighed for målretning af botilbud til unge og kommunal dækning af skader forvoldt af lejere i almene boliger) lov om social service

I forbindelse med 'Ændrede regler om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten over for voksne'

I tillæg til §124 ønskes tilføjelse i teksten samt en specifikation af brugen af bespænding/sele i kørestole.

Der er i foreslåede tillæg specificeret at "der kan benyttes magtanvendelse i forbindelse med at sikre omsorg, værdighed og tryghed". Men dette er efter vores mening ikke fyldestgørende i forhold til en stor gruppe mennesker med en kombination af psykisk funktionsnedsættelse og svære fysiske funktionsnedsættelser.

Begrundelse for forslag til ændring: Som fagpersonale omkring mennesker med svære fysiske og psykiske funktionsnedsættelser opleves ofte at evnen til at holde sig selv og sin krop mod tyngden også er kompromitteret (nedsat postural kontrol). En sådan nedsat evne kan kompenseres ved brug af bespænding/sele i kørestolen.

Ved brug af seler støttes funktionssvage borgere til at bevare hensigtsmæssig siddestilling. De gives ved brug af selerne en kropsstabilitet de ikke selv er i stand til at skabe. Dette har væsentlig betydning for at forhindre udvikling af fejlstillinger, selerne kan samtidig sørge for at borgeren opnår en stabilitet i kroppen, der giver dem eksempelvis mulighed for at holde deres eget hoved eller bruge hænderne, hvilket er af afgørende betydning for deltagelse i eget liv og livskvalitet. Ofte udsættes borgere uden sele for risiko for sår, da de pga manglende evne til at sidde, så at sige "skrider i egen hud". Mange svage borgere udtrættes unødigt da en stor del af energien skal bruges på at holde sig oppe og også hermed begrænses deltagelse i eget liv. Da bespænding i kørestol af de fleste kommuner anses for at være magtanvendelse, samt på baggrund af stk 4 i §124 der præciserer at indgrebet skal være kortvarigt og så skånsomt som muligt, gives denne mulighed for støtte ofte ikke. Dette betyder at en stor gruppe af de svageste borgere unødvendigt fratages muligheder.

Vi oplever som rådgivere for denne gruppe borgere ofte at der skal ansøges om brug af magtanvendelse og pædagogisk forklares og begrundes brugen af selen på trods af at disse seler

funktion er at betragte som en krykke snarere end en bremse og i sagens natur ikke kan håndteres med pædagogiske tiltag.

Det er muligt at seler, der i tilfælde som ovenstående anvendes som fysisk støtte, altså kompenserende for insuffICIENT eller ikke eksisterende funktion, ikke anses for at være magtanvendelse i juridisk forstand, i så fald bør dette tydeligt specificeres. Det er vores oplevelse at sagsbehandlende terapeuter ofte ikke bevilger seler/bespænding før der foreligger tilladelse til magtanvendelse. Eller at pædagogisk-, omsorgs- eller juridisk personale ikke anerkender at bespændingen/selerne kan have anden funktion end magtanvendelse.

I forhold til generelt brug af seler i kørestol, og de omfattende ansøgningsarbejde, vejledningsarbejde og bureaukrati i forbindelse med dette, kunne der såfremt dette ikke præciseres i lovteksten med fordel udarbejdes cirkulære eller landsdækkende vejledning.

Det er vores erfaring at der i øjeblikket anvendes betegnelser som positioneringsseler, hård eller blød bespænding, disse ord er ladede og kan opfattes meget forskelligt i forskellige faggrupper. Vi anbefaler at bespændingen/selerne betegnes ud fra deres funktion. Da en sikkerhedssele (f.eks. i forbindelse med epilepsi eller ufrivillige bevægelser) ikke altid behøver være fuldstændig kropsnær, hvorimod en krops eller siddestillingsstøtteselet skal være monteret kropsnært og tæt. En sele der benyttes til fastholdelse (f.eks. i forbindelse med problemskabende adfærd eller lign.) betegnes som sådan og vil fortsat være magtanvendelse.

I forhold til de to første typer af seler (støtte og sikkerhedsseler), er det vores anbefaling at der selvfølgelig foreligger et tilsagn fra borger til brug af selen, samt en lægelig eller specialterapeutisk vurdering af et sikkerheds- eller støttebehov, der bør efter vores anbefaling ikke også skulle udarbejdes ansøgning om magtanvendelse, som det meget ofte sker i dag.

Hvor borger ikke giver tilsagn til brug af selen uanset selens funktion, bør der som tidligere ansøges om magtanvendelse.

Det er vores opfattelse at en mere nuanceret differentiering af selerne og deres brug, vil være med til at anerkende brug af seler, som mulighed for at skabe funktion, for den gruppe af borgere der ikke kan 'ændre og opretholde stilling' (defineret i VUM modellens afsnit om mobilitet), samt fortsat holde fokus på at begrænse brugen af fastholdelsesseler.

Vi forslår at der tilføjes

"der kan benyttes magtanvendelse i forbindelse med at sikre omsorg, værdighed, tryghed og mulighed for selvstændig funktion".

Samt at det præciseres at bespænding i kørestol ikke betegnes som magtanvendelse, hvor borger giver udtryk et ønske om at selen benyttes eller hvor der sammen med tilsagn til brug af bespænding/sele ligger lægelig/specialterapeutisk vurdering af støtte eller sikkerhedsbehov.

Ønskes uddybning af problematikken, beskrivelse af håndtering, procedurer eller eksempler fra virkeligheden er i velkomne til at kontakte os.

På vegne af Dansk Selskab for Fysioterapi til Voksne med Udviklingshæmning

Fysioterapeut Linnea Nedergaard Møller

Center for Specialterapi

Sandtoften 3, 2820 Gentofte

Tlf: 21583421/22881311

Mail: lnm@gentofte.dk

Børne- og Socialministeriet
Holmens kanal 22
1060 København K

Dansk
Sygeplejeråd

Dansk Sygeplejeråds høringssvar vedr. høring over udkast til forslag til lov om ændring af social service, lov om retssikkerhed, og administration på det sociale område, lov om tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse under ferie, lov om almene boliger m. v. og lov om leje af almene boliger (ændrede regler om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten overfor voksne samt indførelse af mulighed for målretning af botilbud til unge og kommunal dækning af skader forvoldt af lejere i almene boliger)

Dansk Sygeplejeråd takker for muligheden for at afgive høringssvar.

Vi fokuserer vores bemærkninger på dele af høringsmaterialet, som omhandler magtanvendelsesreglernes formål, fastholdelse, tryghedsskabende velfærdsteknologi, kortvarig fastholdelse i personlige hygiejnesituationer samt registrering og indberetning.

Lovens anvendelsesområde

Det fremgår af afsnit 2.2.1.1., at det ikke er lovforslagets hensigt at ændre i lov om anvendelse af tvang ved somatisk behandling af varigt inhabile (side 17m).

Vi forstår det således, at servicelovens og sundhedslovens regler om tvang og magtanvendelse gælder ved siden af hinanden, og at vores medlemmer således må og skal vurdere, om magtanvendelse er relevant efter henholdsvis serviceloven eller sundhedsloven og herefter iagttage de retssikkerhedsgarantier, der gælder for borgerne efter de to forskellige regelsæt.

Det er ganske vanskeligt for vores medlemmer at skulle agere i overlappene mellem serviceloven og sundhedsloven, og vi skal derfor endnu engang opfordre til, at man skaber klarhed over de juridiske overlap, og på en pædagogisk facon formidler til praksispersonalet, hvordan det forventes, at disse "regeloverlap" håndteres i praksis.

Magtanvendelsesreglernes formål og konsekvenser for praksis

Med den nye hjemmel i lovændringen om, at der ikke længere behøver være en forudgående afgørelse fra kommunalbestyrelsen, ønsker man således at smidiggøre praksis. Der lægges hermed et stort ansvar over på den enkelte medarbejder, hvilket i praksis skal håndteres – også ud fra et arbejdsmiljøperspektiv.

Dansk Sygeplejeråd mener, at der skal opmærksomhed på de konsekvenser, det kan få, at ansvaret lægges på den enkelte og finder det afgørende, at ledelsen bliver inddraget, som det nye lovforslag også lægger op til. Derudover anbefaler Dansk Sygeplejeråd, at der kommer

Den. 14.12.18
Ref: MMK/DS
Sagsnr.: 18/49504

Dansk Sygeplejeråd

Sankt Annæ Plads 30
DK-1250 København K

mandag-torsdag 9.00-16.00
fredag 9.00-15.00

Tlf: +45 33 15 15 55
Fax: +45 33 15 24 55

www.dsr.dk
dsr@dsr.dk

et øget fokus på, at medarbejderne skal have de rette faglige kompetencer, som skal sikres igennem vedvarende kompetenceudvikling.

Dansk Sygeplejeråd finder det positivt, at der i satspuljen er afsat 3,9 mio. kr. til tiltag, der skal understøtte uddannelse og kompetenceudvikling, og ligeledes at der er prioriteret midler til evaluering af de nye regler. Der bør være opmærksomhed på, hvor langt det rækker, og hvordan man sikrer den fremadrettede kompetenceudvikling efter udløb af de afsatte midler.

Tryghedsskabende velfærdsteknologi

Det er positivt, at der arbejdes med en bredere forståelse af 'alarm- og pejlesystemer', hen imod velfærdsteknologi, der skal skabe tryghed og sikkerhed. Vi finder det ligeledes positivt, at Børne – og Socialministeren nedsætter et råd, som skal komme med indstilling om, hvilke former for tryghedsskabende velfærdsteknologier, der kan anvendes ved afgørelser efter stk. 1 eller i medfør af § 136 e.

Vi stiller os gerne til rådighed i dette råd og bidrager til arbejdet.

Med venlig hilsen

Grete Christensen
Formand

Til Børne- og Socialministeriet
Att.: Laura Brogaard Poulsen
E-mail til lbpo@sm.dk
Cc: p-handicap@sm.dk

Blekinge Boulevard 2
2630 Taastrup, Danmark
Tlf.: +45 3675 1777
Fax: +45 3675 1403
dh@handicap.dk
www.handicap.dk

Taastrup, den 14. december 2018

Sag 16-2018-00817 – Dok. 408540/mmh_dh

Danske Handicaporganisationers (DH) høringssvar til ændring af magtanvendelsesreglerne

---

DH takker for muligheden for at komme med bemærkninger til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration mv. (ændring af regler om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten over for voksne samt indførelse af mulighed for målretning af botilbud til unge og kommunal dækning af skader forvoldt af lejere i almene boliger).

Indledningsvist vil DH understrege, at brugen af magtanvendelse over for voksne med handicap skal begrænses mest muligt. Magtanvendelse skal altid være sidste udvej. Alternative, mindre indgribende foranstaltninger, skal altid være afprøvet inden, der gribes til en så indgribende beslutning som magtanvendelse. Magtanvendelse skal altid ske med respekt for det enkelte individs fysiske og psykiske integritet.

Specifikke bemærkninger

§ 108 a. Målrettede botilbud til unge

Det fremgår af lovforslaget, at når en borger der bor i et botilbud målrettet unge efter servicelovens § 108 a., er fyldt 35 og skal flytte, skal Kommunalbestyrelsen jf. § 108 a. stk. 3, nr. 3) *senest 3 måneder før, en person skal fraflytte sin bolig efter stk. 1, tilbyde personen en anden passende bolig i kommunen...*

Det må antages, at en borger der bor i et botilbud målrettet unge efter servicelovens § 108 a., formegentlig også har behov for at bo i et botilbud efter servicelovens § 108 efter det fyldte 35. år.

DH vil gøre opmærksom på, at borgere har ret til frit valg af botilbud jf. servicelovens § 108 stk. 2. Denne ret forsvinder ikke, selvom man flytter fra et botilbud målrettet unge efter § 108 a. til et botilbud efter servicelovens § 108.

DH mener derfor, at det er misvisende, hvis der af lovens § 108 a. stk. 3., punkt 3, står at borgeren skal tilbydes en passende bolig *i kommunen*. Boligen kan ligge i en anden kommune og borgeren har frit valg til at vælge en bolig i en anden kommune.

DH foreslår, at '*i kommunen*' slettes fra § 108 a., stk. 3, nr. 3), således, at stk. 3., punkt 3 formuleres således:

3) Kommunalbestyrelsen skal senest 3 måneder før, en person skal fraflytte sin bolig efter stk. 1, tilbyde personen en anden passende bolig, der modsvarer personens behov, og som står i et rimeligt forhold til personens betalingsevne.

DH foreslår endvidere, at den samme ændring foretages i tilsvarende paragraffer for oprettelsen af målrettede botilbud til unge efter almenboligloven. Såfremt borgeren visiteres til et botilbud efter servicelovens § 108 efter det fyldte 35 år, vil frit valg også gælde for borgeren i disse tilfælde.

DH foreslår, at formuleringen fra almenboliglovens § 5 stk. 6 om at: "*Boligerne skal ligge samlet i en bebyggelse og kunne understøtte, at de pågældende kan leve et ungdomsliv*" også skal fremgå af den nye § 108 a. i serviceloven, idet boligens karakter er væsentlig for at kunne oprette et ungdomsmiljø.

Husorden

Som noget nyt foreslås det i § 123, at bo- eller dagtilbud "... *kan fastsætte en vejledende husorden, der angiver de nærmere regler og retningslinjer for ophold i den del af bo- eller dagtilbuddet, som ikke er beboerens egen bolig*". Det fremgår af bemærkningerne, at husorden "... *ikke kan danne selvstændigt grundlag for magtanvendelse eller andre sanktioner over for borgerne*".

DH er af den opfattelse, at en husorden er vejledende og aldrig kan udgøre et grundlag for fysisk magtanvendelse eller andre former for indgreb over for den enkelte.

DH ser derfor ingen grund til, at en paragraf om en vejledende husorden, der ikke kan danne grundlag for magtanvendelse, befinder sig i magtanvendelsesreglerne, da der ikke på nogen måde er tale om noget, der knytter sig til magtanvendelse.

DH anbefaler, at paragraffen bør i stedet fremgå af servicelovens bestemmelser om botilbud § 108 og dagtilbud § 104.

Formål og anvendelsesområde

Det foreslås med lovforslaget, at indsætte et nyt stk. 2 om at magtanvendelse ”*alene må ske for at sikre personens omsorg, værdighed og tryghed eller tilgodeser hensynet til fællesskabet...*”. Herefter fremgår det at § 124 stk. 2-4 bliver til stk. 3-5 og at stk. 5 ophæves. Det er uklart for DH hvorvidt det er det nuværende stk. 4 eller det nuværende stk. 5 der ophæves.

DH finder, at den nuværende § 124 stk. 4 er en meget væsentlig paragraf, som påpeger at magtanvendelse altid skal være så skånsomt og kortvarigt som muligt.

DH ønsker, at det nuværende § 124 stk. 4, kommende stk. 5, opretholdes. Såfremt det er det nuværende stk. 5 der ophæves, har DH ingen kommentarer til dette punkt.

Fastholdelse mv.

Der indføres med lovforslaget et nyt § 124 d. om fastholdelse, der erstatter de nuværende magtanvendelsesreglers § 126 om fastholdelse, i en ændret form. Af den nye ordlyd i § 124 d., fremgår at: ”*Personalet kan fastholde, tilbageholde eller føre en person tilbage til boligen eller til et andet opholdsrum, når personen udviser en adfærd, der er til fare for sig selv eller andre.*” I den nuværende bestemmelse, kan der alene ske fastholdelse, når ”*der er nærliggende risiko for, at personen udsætter sig selv eller andre for væsentlig personskade.*”

DH notere, at der med ændring af ordlyden fra ’*væsentlig personskade*’ til ’*fare*’, formegentlig sker en udvidelse af, hvornår personalet kan gribe til fastholdelse. Med DH’s øjne er ’*fare*’ i hvert fald et væsentlig bredere og mere uklart begreb end ’*væsentlig personskade*’. Det fremgår da også af de specifikke bemærkninger, at det ikke findes hensigtsmæssigt, at der kun kan gribes ind i situationer, hvor der er risiko for *væsentlig personskade*, da der også er brug for at kunne gribe ind i situationer, hvor der er *fare på færde*. Det fremgår dog ikke, hvilke situationer der kan være tale om, når der er *fare på færde*.

DH mener, at forskellen mellem at være ’*til fare*’ eller ’*væsentlig personskade*’, mangler at blive udfoldet. Hvor går grænsen for hvad der er ’farligt’? Der kan være mange forskellige holdninger til, hvornår noget er farligt. Det vil være op til det enkelte personales egen forståelse af, hvad der skal betragtes som farligt, hvilket vil føre til forskelligartet fortolkning og dermed risiko for, at der vil blive foretaget flere magtanvendelser end nødvendigt.

DH anbefaler derfor, at det i bemærkningerne til loven udfoldes hvad begrebet ’*fare*’ dækker over.

Råd der indstiller om tryghedsskabende velfærdsteknologier

Det fremgår af lovforslagets § 128 b., stk. 2, at ”Børne- og Socialministeren nedsætter et råd, som skal komme med indstilling til børne- og socialministeren om, hvilke former for tryghedsskabende velfærdsteknologi der kan anvendes ved afgørelser efter stk. 1...”

DH ønsker, at brugerne bliver repræsenteret i Rådet bl.a. via udpegning gennem DH.

Implementering og evaluering

DH finder, at det er vigtigt med en god implementering af reglerne. Det er vigtigt at personalet er klædt på, til at forstå de nye regler.

DH er tilfredse med, at der sker en evaluering af loven. Der bør i den forbindelse udarbejdes en offentlig tilgængelig rapport, der følger op på om magtanvendelsen er faldet eller steget, eller er den samme med de ændrede regler. Derfor bør der inden loven træder i kraft foretages en opgørelse på nationalt niveau, over brugen af magtanvendelse over for målgruppen, således at der kan foretages en sammenligning, når loven evalueres.

For uddybende bemærkninger kontakt venligst chefkonsulent Maria Holsaae, e-mail mmh@handicap.dk eller tlf.nr. 24 45 15 57.

Med venlig hilsen

Thorkild Olesen

formand

18-12-2018

EMN-2018-02960

1248170

Katrine Stokholm

Høringssvar vedr. Lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, lov om tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse under ferie, lov om almene boliger mv. og lov om leje af almene boliger

Danske Regioner har modtaget ovenstående høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, lov om tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse under ferie, lov om almene boliger m.v. og lov om leje af almene boliger (Ændrede regler om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten over for voksne samt indførelse af mulighed for målretning af botilbud til unge og kommunal dækning af skader forvoldt af lejere i almene boliger) med frist den 14. december 2018.

Lovforslaget fremsættes som led i udmøntningen af aftale om revision af reglerne om magtanvendelse på handicapområdet, aftale om revision af reglerne om magtanvendelse på demensområdet samt aftale om målretning af botilbud til unge og kommunal dækning af skader forvoldt af lejere i almene boliger, som blev indgået den 31. august 2018 mellem regeringen (Venstre, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti), Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti, Alternativet, Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti.

Lovforslaget består af følgende hovedelementer:

- Husorden
- Magtanvendelsesreglernes formål
- Fysisk guidning
- Afværgehjælp
- Fastholdelse m.v.
- Låsning og sikring af yderdøre og vinduer
- Tryghedsskabende velfærdsteknologi
- Kortvarig fastholdelse i personlige hygiejnesituationer
- Registrering og indberetning

- Klageadgang
- Målretning af botilbud til unge
- Kommunal dækning af skader forvoldt af lejere i almene boliger

Danske Regioners bemærkninger:

Danske Regioner anerkender behovet for, at de eksisterende regler om magtanvendelse revideres. For at udmønte reglerne i praksis er der for en række af bestemmelserne i lovforslaget behov for at supplere med en vejledning, der giver konkrete eksempler på, hvordan lovgivningen skal udmøntes i praksis.

Danske Regioner støtter overordnet bestemmelserne i lovforslaget, men finder det ikke hensigtsmæssigt, at der skabes forskellige regelsæt for borgere i det samme tilbud. Samtidig er der af hensyn til både borgerne og personalet behov for regler, der kan bruges i dagligdagen. Endvidere er det ikke hensigtsmæssigt, at bestemmelserne i lovforslaget adskiller sig fra de tilsvarende bestemmelser i anden lovgivning. Dette uddybes i nedenstående.

Magtanvendelse

Danske Regioner finder, at reglerne skal kunne administreres af personalet i praksis. Personalet skal vurdere virkemidler i forhold til konkrete situationer. Denne vurdering er vanskelig at gennemføre ud fra en kategorisering af borgere. Derfor er det ikke hensigtsmæssigt, at der ved brug af magtanvendelse skal sondres mellem tre grupper, nemlig

- Alle voksne med betydelig og varig nedsat psykisk funktionsevne (Kapitel 24)
- Personer med betydelig og varig nedsat psykisk funktionsevne, som ikke er en konsekvens af en erhvervet og fremadskridende mental svækkelse (Kapitel 24 a)
- Personer med betydelig og varig nedsat psykisk funktionsevne, som er en konsekvens af en erhvervet og fremadskridende mental svækkelse (Kapitel 24 b).

Der er endvidere behov for en yderligere uddybning af kravet om ”betydelig og varig nedsat funktionsevne”, da varighedsbegrebet ikke altid er brugbart i praksis. Det kan således være vanskeligt tidligt i et forløb at afklare, om den enkelte borger har varige psykiske vanskeligheder.

Danske Regioner tilslutter sig lovforslagets grundlæggende princip for magtanvendelse, hvor magt først kan anvendes, når det har vist sig umuligt at løse den pågældende situation med en socialpædagogisk indsats.

Fysisk guidning og sammenhæng til omsorgspligt i relation til magt-anvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten

Personalet har pligt til at yde omsorg for borgerne, også selvom borgerne ikke ønsker det. Omsorgen må dog ikke gennemføres med fysisk magt. I praksis kan det vanskeligt for personalet at vurdere, hvornår et indgreb kan hjemles i omsorgspligten jf. sociallovens § 82, og hvornår der kræves selvstændig hjemmel efter lovens bestemmelser om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten. Endvidere er der behov for at præcisere, hvornår en borger kan give samtykke til foranstaltninger, og i givet fald hvilke.

Med lovforslaget foreslås der hjemmel til fysisk guidning i § 124 b, som hverken er magtanvendelse eller et indgreb i selvbestemmelsesretten. Dermed skal der ikke ske registrering og indberetning. Fysisk guidning skal sikre tryghed og trivsel. Det kan bruges af hensyn til personen selv, af hensyn til andre eller når en beboer er gået ind i en anden beboers bolig, uden at den anden ønsker det.

Danske Regioner støtter en hjemmel til fysisk guidning, men der er behov for, at bestemmelsen også kan anvendes til borgere, der har en *midlertidig* nedsat psykisk funktionsevne. For nogle af disse borgere vil fysisk guidning kunne virke beroligende og dermed være med til at sikre, at borgeren ikke bliver yderligere ophidset eller udadreagerende. Den foreslåede hjemmel til fysisk guidning er således unødigt begrænsende.

Det foreslås i § 124 d, stk. 1, at personalet akut kan fastholde, tilbageholde eller føre en person tilbage til boligen eller et andet opholdsrum, når personen udviser en adfærd, der er til fare for sig selv eller andre. Dette er en hensigtsmæssig hjemmel, der svarer til de eksisterende bestemmelser om akut fysisk fastholdelse og tilbageholdelse i boligen.

Berørte borgere kan indbringe indgreb efter § 124 d, stk. 1 for retten efter retsplejelovens kapitel 43 a. Det er ikke beskrevet nærmere, hvordan og hvorvidt borgerens mulighed for domstolsafprøvelse af frihedsberøvelse efter bestemmelsen i forhold til gældende ret. Danske Regioner finder, at der er behov for at beskrive dette nærmere.

Klageadgang

Personalelederen skal jævnligt orientere pårørende, værge eller anden repræsentant om hvilke indgreb, der i givet fald er foretaget over for en borger, jf. § 135 a, stk. 3. Der kan dog være tilfælde, hvor borgeren ikke ønsker, at pårørende eller andre orienteres. Danske Regioner finder, at dette ønske skal respekteres. Derfor er det nødvendigt nærmere at præcisere personalets tavshedspligt i disse situationer. Danske Regioner finder herudover, at hvis der er pårørende eller andre, der skal varetage borgerens interesser, bør disse af hensyn til en evt. klagefrist orienteres kort tid efter hvert enkelt indgreb.

Det fremgår af de specielle bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 24 vedr. bemyndigelser, at reglerne om advokatbistand i servicelovens § 132, stk. 1 ændres, således at kommunalbestyrelsen skal sørge for, at borgeren under retssagen (prøvelse efter retsplejelovens kapitel 43 a) får bistand fra en advokat til at varetage sine interesser. Gældende ret er, at retten beskikker en advokat for en person, der har begæret en administrativ frihedsberøvelse prøvet efter retsplejelovens kapitel 43 a, jf. retsplejelovens 470, stk. 2. Advokatbistand til borgere, der har været udsat for indgreb i medfør af de foreslåede §§ 124 d og 136 d, er derfor mere relevant forud for retssagen i den fase, hvor det skal besluttet, om indgrebet skal begæres indbragt for retten i medfør af retsplejelovens kapitel 43 a. Danske Regioner finder derfor, at der fortsat skal være mulighed for, at borgeren får advokatbistand, når vedkommende vil have prøvet en administrativ frihedsberøvelse.

Afværgehjælp

Med lovforslaget lægges der op til, at personalet kortvarigt kan fastholde eller føre en person væk fra en situation, når det er nødvendigt for at afværge væsentlig ødelæggelse af indbo eller andre værdier, jf. § 124 c. Der skal være tale om fysiske genstande af betydelig økonomisk værdi eller affektionsværdi. I dag reguleres disse forhold af straffelovens undtagelsesbestemmelser i §§ 13 - 14. Danske Regioner finder, at det er hensigtsmæssigt at samle de forskellige hjemler til indgriben i den samme lovgivning.

Formålet med bestemmelsen er at give personalet mulighed for at gribe ind, inden en episode eskalerer. Her finder Danske Regioner, at situationen samlet bør vurderes fremfor genstandene, der indgår heri. Det væsentlige er, om der er risiko for uro og eskalering af en episode. Det kan således være dramatisk, at en beboer ødelægger et glas, mens det kan være et hændeligt uheld at noget af stor værdi tabes gulvet. Det vil derfor være hensigtsmæssigt at præcisere, at hjemlen til afværgehjælp er rettet mod den samlede situation snarere end tingens værdi. Endvidere bør hjemlen udvides til også at omfatte ødelæggelse af ting af mindre værdi.

Kortvarig fastholdelse i hygiejnesituationer

Danske Regioner bifalder overordnet forslagene om mulighed for kortvarig fastholdelse i hygiejnesituationer, når det er nødvendigt. Det kan blandt andet være tandbørstning og bleskift. Dette skal forebygge at personalet skal anvende magt, eller helt undgår at handle. Danske Regioner finder dog, at der heller ikke her skal sondres mellem forskellige målgrupper.

Tryghedsskabende velfærdsteknologier

Danske Regioner glæder sig over forslaget om anvendelse af tryghedsskabende velfærdsteknologier, der skal kunne komme alle borgere til gavn jf. § 128 b. Der er allerede nu eksempler på teknologi, der kan skabe øget tryghed. Eksempler er døralarmer, der kan advisere personalet om, at en beboer er på vej ud af

boligen, og har behov for at få korrigeret sin adfærd. Andre eksempler er trædemåtter og sensorgulve, der registrerer fald.

Det er positivt, at ny teknologi kan være med til understøtte borgernes værdighed og bevægelsesfrihed. Danske Regioner noterer sig, at der aldrig kan gives tilladelse til videoovervågning af borgerne.

Det foreslås, at der nedsættes et råd, der følger med i den teknologiske udvikling og kommer med en indstilling til børne- og socialministeren om, hvilke former for tryghedsskabende velfærdsteknologier, der kan bruges. Da udviklingen på området går hurtigt, foreslås det, at ministeren, mindst en gang årligt fastsætter regler om, hvilke former for velfærdsteknologier, der kan bruges.

Danske Regioner foreslår, at rådet også tager stilling til, i hvilket omfang personalet kan anvende allerede eksisterende teknologiske løsninger, selvom de ikke er udviklet specifikt til målgruppen.

Målrætning af tilbud efter § 108

Danske Regioner støtter forslaget om målrætning af botilbud efter § 108 til personer under 35 år. Det skal dog overvejes, hvorvidt det vil være hensigtsmæssigt med et efterværnslignende tiltag, som også vil omfatte personer over 35 år.

Målrætning af botilbud til unge

Danske Regioner støtter, at det med den foreslåede § 108 a stk. 1 gives mulighed for at målrette botilbud efter § 108, stk. 1 til personer under 35 år. Da regionerne driver mange specialiserede tilbud, og at der også kunne være behov for tilbud målrettet personer under 35 år, bør der også gives de regionale driftsherrer mulighed for en sådan målrætning af tilbud.

Supplerende forslag, der ikke er indeholdt i lovforslaget

Der kan være situationer, hvor personalet vurderer, at det er nødvendigt at låse sig ind/gå ind i borgerens bolig uden borgerens accept. I sådanne situationer skal behovet for at skaffe sig adgang afvejes med borgerens selvbestemmelse. Det kan fx være situationer, hvor personalet er i tvivl om, hvorvidt borgeren har brug for hjælp, eller hvor forhold i boligen gør det påkrævet at komme ind. Danske Regioner ønsker derfor, at der skabes en klar hjemmel til, at personalet i disse tilfælde må låse sig ind/gå ind i boligen, når borgeren enten forholder sig passiv eller nægter personalet adgang.

Arbejdstilsynet stiller krav om, at der af hensyn til personalets sikkerhed bruges lift i forbindelse med tunge løft. Endvidere har tunge løft ofte stor bevågenhed i bostedernes APV. Der er behov for en hjemmel, der sikrer brug af lift af hensyn til personalets arbejdsmiljø. Denne hjemmel skal også definere handlemuligheder, hvis borgeren modsætter sig brugen af lift.

Venlig hilsen

Thomas I. Jensen

Til: Laura Brogaard Poulsen (lbpo@sm.dk)
Cc: Handicap (p-handicap@sm.dk), Thomas Jensen (tj@danske-aeldreraad.dk)
Fra: Marianne Lundsgaard (ml@danske-aeldreraad.dk)
Titel: Høringssvar på Høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om social service, ... (magtanvendelsesreglerne) lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.
Sendt: 11-12-2018 15:36:16
Bilag: Høringsbrev.pdf; Høringsliste.pdf; Lovforslag.pdf;

Høringssvar fra Danske Ældreråd

Danske Ældreråd takker for muligheden for at afgive høringssvar på ovennævnte høring. Danske Ældreråd har været repræsenteret i den faglige arbejdsgruppe, der har rådgivet ministeriet op til lovændringen.

Danske Ældreråd har ingen umiddelbare kommentarer til lovforslaget. Danske Ældreråd er positiv i forhold til de foreslåede lovændringer, der giver plejepersonalet en bedre mulighed for at sikre omsorgen for mennesker med demens, herunder ikke mindst bedre mulighed for brug af tryghedsskabende teknologier, som kan understøtte borgernes bevægelsesfrihed, tryghed og sikkerhed. De foreslåede ændringer har længe været ønsket og efterspurgt af personale og pårørende på demensområdet.

Danske Ældreråd ser gerne, at der fra ministeriets side følges tæt op på de vedtagne ændringer. Dels i forhold til hvad lovændringen betyder for borgere med demens og for deres pårørende og dels, hvad lovændringen betyder for medarbejdere der arbejder for en så god hverdag som muligt for borgere med demens og deres pårørende.

På vegne af bestyrelsen i Danske Ældreråd.

Marianne Lundsgaard
seniorkonsulent

Fra: Lovekspeditionen [<mailto:publikationer@sim.dk>]

Sendt: 15. november 2018 10:17

Til: Udsendelse fra Børne- og Socialministeriet <dpudsend@sm.dk>

Cc: Laura Brogaard Poulsen <lbpo@sm.dk>; Elsebeth Jensen <eje@sm.dk>

Emne: Høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.....

Børne- og Socialministeriet

Holmens Kanal 22
1060 København K
Tlf. 3392 9300
Fax. 3393 2518
E-mail sm@sm.dk

J.nr. 2018 - 4775

Dato 15. november 2018

Til høringspartnerne på vedhæftede
høringsliste

Høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, lov om tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse under ferie, lov om almene boliger m.v. og lov om leje af almene boliger (Ændrede regler om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten over for voksne samt indførelse af mulighed for målretning af botilbud til unge og kommunal dækning af skader forvoldt af lejere i almene boliger)

Med venlig hilsen

Elsebeth Jensen

Børne- og Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Sendt til: lbpo@sm.dk
Kopi til: p-handicap@sm.dk
Cc: jm@jm.dk

28. november 2018

Datatilsynet
Borgergade 28, 5.
1300 København K

CVR-nr. 11-88-37-29

Telefon 3319 3200
Fax 3319 3218

E-mail dt@datatilsynet.dk
www.datatilsynet.dk

J.nr. 2018-11-0148
Dok.nr. 47717
Sagsbehandler
Rasmus Jakobsen

Vedrørende høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område

Ved brev af 15. november 2018 har Børne- og Socialministeriet anmodet om Datatilsynets eventuelle bemærkninger til ovennævnte udkast til lovforslag om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Med udkastet til lovforslag § 135 a, stk. 1 ønsker ministeriet bl.a. at tilvejebringe en hjemmel i loven til, at kommunalbestyrelsen kan træffe afgørelse om at anvende tryghedsskabende velfærdsteknologi for en person i en afgrænset periode, når der er risiko for personskade, og forholdene i det enkelte tilfælde gør det påkrævet for at afværge denne risiko.

Det fremgår af lovforslagets specielle bemærkninger til nr. 24, at reglerne om databeskyttelse skal overholdes, når der registreres og indberettes.

Datatilsynet skal i den forbindelse henlede opmærksomheden på, at reglerne i databeskyttelsesforordningen¹ og databeskyttelsesloven² generelt skal overholdes i forbindelse med behandling af personoplysninger, der helt eller delvis foretages ved hjælp af automatisk databehandling.

Særligt henleder tilsynet opmærksomheden på, at reglerne i databeskyttelsesforordningens artikel 5 om principper for behandling af personoplysninger, art. 9 om behandling af særlige kategorier af personoplysninger og artikel 32 om behandlingssikkerhed.

Inden Datatilsynet kan forholde sig kvalificeret til nævnte lovforsalg anmodes om, at ministeriet forholder sig særligt til databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven.

---

¹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF (generel forordning om databeskyttelse).

² Lov nr. 502 af 23. maj 2018 om supplerende bestemmelser til forordning om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger.

Datatilsynet kan afslutningsvist generelt henvise til afsnit 2.7.5. i Justitsministeriets vejledning nr. 9539 af 26. juni 2018 om lov kvalitet.

Kopi af dette brev er sendt til Justitsministeriets Lovafdeling til orientering.

Med venlig hilsen

Rasmus Jakobsen

Vanløse d. 13. december 2018

Udkast til høringssvar på Høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. (ændring af magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten over for voksne .....)

DKDK takker for muligheden for at afgive høringssvar på ovennævnte.

DKDK forholder sig udelukkende til den del af lovforslaget, der vedrører borgere med demens. DKDK har været del af den faglige referencegruppe og har i denne gruppe givet udtryk for, at der var et behov for en opdatering af reglerne, samt at registrering og indberetning i praksis var meget omstændelig og tidskrævende. Derfor var det DKDKs holdning, at der var tale om en nødvendig og længere efterspurgt opdatering af reglerne. Med det foreliggende lovforslag ændres på hidtidige regler og tilføjes nye regler.

Bestyrelsen i DKDK er praktikere, der i hverdagen håndterer magtanvendelsesregler og -indberetninger og vejleder personalet i reglerne.

Et paradoks

DKDK finder, at det er et paradoks at de mange skemaer og det store dokumentationsarbejde der følger af de nuværende regler, på den ene side er meget arbejdskrævende, mens det på den anden side er det, der kan få en ledelse til at tage fat om roden af problemet. Hvis roden til de mange magtanvendelser lokalt er manglende uddannelse af personalet, så skal ledelsen arbejde for at kompetenceudvikle personalet.

Det konkrete lovforslag

DKDKs bestyrelse synes, at det fremsendte er svært at overskue og finder derfor ikke, at forslaget lever op til intentionen om, at være mere enkelt og overskueligt. Det er bestyrelsens håb, at en vejledning vil kunne lette på forståelsen.

DKDKs bestyrelse er glade for lovforslagets fokus på, at omsorg og pædagogiske tiltag skal bruges før magtanvendelse. Det er vigtigt at slå fast. En del personale oplever med de nuværende regler, at de kriminaliseres, da de i hverdagen bryder gældende regler. Det er ikke rimeligt.

De nye regler kan imidlertid læses som om, at det er personen med demens der er skyld i udadreagerende adfærd, mens den udadreagerende adfærd måske i virkeligheden skyldes for få ressourcer og dårlig ledelse. Det finder DKDK problematisk, idet det ikke her er en lempelse af reglerne der er løsningen.

Flere dilemmaer

DKDKs bestyrelse ser flere dilemmaer i det foreliggende lovforslag.

Det er et dilemma, at personalet på stedet tager beslutning om magtanvendelse kort sagt, at det er personalet, der skal vurderes i den enkelte situation. Det vil på den ene side være sådan i praksis (man kan ikke vente på myndighedsfunktionen), men det italesættes på den anden side ikke nok, at problemet kan være, at der ikke er tilstrækkeligt kvalificeret personale på arbejde. Et strukturelt problem gøres til den dementes manglende evne til at modtage hjælp/samarbejde.

DKDKs bestyrelse anbefaler, at det i loven/vejledningen præciseres, at andre samarbejdspartnere (f.eks. autoriseret personale, vidensperson eller andet personale med de fornødne kompetencer ift. borgere med demens skal inddrages inden magtanvendelse.

Der er ligeledes et dilemma i at medarbejdere skal kunne fastholde mennesker for at modvirke skade på ting og at kunne tilbageholde et menneske i egen bolig. På den ene side vil et menneske i delir efterfølgende være meget ked af at have forårsaget skade på andres ting, mens det på den anden side, dog blot er ting. Hovedfokus bør være på at et andet menneske ikke forvolder skade på sig selv eller andre.

DKDK ser også et dilemma i at der skal udformes en husorden på et plejecenter for hovedsagelig borgere med demens. De kognitive funktioner, herunder måske også de eksekutive funktioner, er svært nedsatte hos disse mennesker. Husorden er logisk for pårørende og personale – men er det det for de beboere der betaler huslejen? Personalet skal håndhæve en husorden, men til glæde for hvem?

Behov for begrebspræcisering

DKDK kunne derudover ønske sig en mere klar og præcis definition på, hvad begrebet fysisk guidning indeholder. DKDK håber at se dette udfoldet i vejledningen.

Tilsvarende ønskes en definition af tryghedsskabende velfærdsteknologi, idet dette begreb benyttes meget forskelligt af forskellige aktører. Her er også behov for en præcisering i vejledningen.

Forventninger til den kommende vejledning

DKDKs bestyrelse har således stærke og store forventninger til, at den vejledning og det materiale der udarbejdes som opfølgning på lovens vedtagelse giver svar på nogle af ovenstående dilemmaer. Ligeledes at vejledning og materiale til at implementere de nye regler bliver så overskueligt og præciserende som nødvendigt.

DKDKs bestyrelse vil gerne tilbyde, at være en aktiv part i forhold til vejledningen når den er udformet i ministeriet. F.eks. gennemgå vejledningen med praktikernes øjne inden den sendes i høring.

På vegne af bestyrelsen i DKDK

Marianne Lundsgaard

Faglig sekretær

Høringssvar fra det faglige selskab for sygeplejersker i kommunerne.

Høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, lov om tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse under ferie, lov om almene boliger m.v. og lov om leje af almene boliger (Ændrede regler om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten over for voksne samt indførelse af mulighed for målretning af botilbud til unge og kommunal dækning af skader forvoldt af lejere i almene boliger)

Generelle bemærkninger

Vi mener det er et meget vigtig fokus med denne lovgivningen, at voksne mennesker med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne har ret til selvbestemmelse, privatliv og personlig integritet, og at dette ikke må afviges. Når der skal foretages fysisk guidning, fastholdelse eller på anden måde en form for magtanvendelse, bør dette foregå ud fra socialpædagogiske metoder af professionelt uddannet personale.

Derudover har vi kun få bemærkninger til ændringen af lovforslaget og de generelle bemærkninger.

Øverst side 14:

Selvbestemmelsesretten. Der er derfor i satspuljeaftalen for 2019-2022 afsat 3,9 mio. kr. til en række tiltag, som skal understøtte uddannelse og kompetenceudvikling, for at sikre et godt og bredt kendskab til de nye regler blandt ledere og personale.

Kommentar: Vigtigt at dette fortsat sikres selvom satspulje ordning bortfalder.

side 24

Det foreslås endvidere alene i forhold til personer med betydelig og varig nedsat psykisk funktionsevne, som er en konsekvens af en erhvervet og fremadskridende mental svækkelse (f.eks. personer med demens), at der etableres hjemmel til, at personalet kan fastholde, tilbageholde eller føre en person tilbage til boligen eller til et andet opholdsrum, hvis det er nødvendigt for at sikre en eller flere andre personers tryghed, værdighed og sikkerhed, når personen udviser en adfærd, der er meget grænseoverskridende eller

meget konfliktskabende i forhold til de øvrige personer på bo- og dagtilbuddet eller i situationer, hvor en beboer er gået ind i en anden beboers egen bolig, uden at den anden beboer ønsker det.

Kommentar: Foreslår at den demente skal sikres ret til at have en person hos sig, ved afsondring i egne bolig/rum – mhp., at det ikke skal være en straffeforanstaltning, men en pædagogiske foranstaltning.

Med venlig hilsen

Fagligt selskab for sygeplejersker i Kommunerne

Børne- og Socialministeriet
Kontor for Handicap
Holmens Kanal 22
1060 København K

Høringssvar – udkast til forslag til lov om ændring af lov om social service mv. (Ændrede regler om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten over for voksne samt indførelse af mulighed for målretning af botilbud til unge og kommunal dækning af skader forvoldt af lejere i almene boliger)

11. december 2018

DKR-nummer:
18-135-0256

Ved en mail af 15. november 2018 har Børne- og Socialministeriet anmodet om Det Kriminalpræventive Råds (DKR) eventuelle bemærkninger.

Sagsbehandler:
AKN/ISE

I den anledning skal DKR udtale, at vores mission er at skabe tryghed ved at oplyse om og forebygge kriminalitet.

DKR anerkender behovet for at præcisere magtanvendelsesreglerne på botilbudsområder idet arbejdsgruppens serviceeftersyn dels pegede på, at det fremstår uklart for personalet disse steder, hvad de må gøre som led i varetagelsen af den almindelige omsorg, og hvornår der er tale om et indgreb i selvbestemmelsesretten.

Det er dog væsentligt at sikre, at magtanvendelse, som hurtigt kan opfattes som et overgreb for den person, det går ud over, generelt er en sidste udvej i det pædagogiske arbejde, og man i udarbejdelsen af fx de nævnte husregler søger for dette. Derudover opfordrer Rådet til at man tænker uddannelse af personale i de nye regler ind, når loven skal implementeres.

Der henvises til Børne- og Socialministeriet, Kontor for Handicap, sagsnr.: 2018-4775, dok.nr.: 630930.

Høring sendt til: lbpo@sm.dk og p-handicap@sm.dk.

Med venlig hilsen

Anna Karina Nickelsen
Sekretariatschef

Side 2

Børne- og Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

14. december 2018

J.nr.: 2018-4102-0132-5

Sagsbehandler:
Andrea Hilden Honoré

Dir. tlf.:

Mail: AHH@domstolsstyrelsen.dk

Domstolsstyrelsens høringssvar

Børne- og Socialministeriet har ved mail af 15. november 2018 anmodet Domstolsstyrelsen om bemærkninger til udkast til forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, lov om tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse under ferie, lov om almene boliger m.v. og lov om leje af almene boliger (Ændrede regler om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten over for voksne samt indførelse af mulighed for målretning af botilbud til unge og kommunal dækning af skader forvoldt af lejere i almene boliger).

På baggrund af at Børne- og Socialministeriet den 22. november 2018 telefonisk har oplyst, at lovforslaget forventes at medføre et begrænset antal sager ved domstolene, er det efter omstændighederne Domstolsstyrelsens vurdering, at eventuelle merudgifter i forbindelse med lovforslaget vil kunne afholdes inden for den nuværende økonomiske ramme.

Efter lovforslagets (eventuelle) ikrafttræden vil Domstolsstyrelsen følge sagsudviklingen og eventuelt vende tilbage til Børne- og Socialministeriet om nødvendigt.

Med venlig hilsen

Laila Lindemark

Børne- og Socialministeriet

Ergoterapeutforeningen

Nørre Voldgade 90
DK-1358 København K
Tlf: +45 88 82 62 70
Fax: +45 33 41 47 10
cvr nr. 19 12 11 19
etf.dk

Den 14. november 2018

Ref.: MF

E-mail: mf@etf.dk

Høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, lov om tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse under ferie, lov om almene boliger m.v. og lov om leje af almene boliger (Ændrede regler om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten over for voksne samt indførelse af mulighed for målretning af botilbud til unge og kommunal dækning af skader forvoldt af lejere i almene boliger).

Børne- og Socialministeriet har den 15. november 2018 sendt udkast til forslag til lov om ændring af regler om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten over for voksne i høring. Ergoterapeutforeningen takker for muligheden for at kommentere lovforslaget, og har følgende kommentarer hertil.

Ergoterapeutforeningen støtter overordnet lovforslaget. Det er væsentligt, at der kommer tydeligere regler for magtanvendelse over for mennesker med betydelig og varigt nedsat funktionsevne. Vi har dog en opmærksomhed på, at når hensigten er at gøre regelsættet mere tilgængeligt, så forekommer det uhensigtsmæssigt, at visse regler er anderledes for borgere med varigt nedsat psykisk funktionsevne (som fx udviklingshæmning) end for borgere, hvor den nedsatte funktionsevne er en konsekvens af en erhvervet fremadskridende mental svækkelse (fx demens). Forskellene ses bl.a. i de fremsatte regler om fastholdelse og magtanvendelse ift. personlige hygiejnesituationer. Det undrer os, at der i høringsmaterialet *ikke* fremgår klare faglige argumenter for, hvorfor disse forskelle i reglerne foreslås.

Som det fremgår flere steder i bemærkningerne, er det vigtigt at finde den rette balance mellem borgerens selvbestemmelsesret og forpligtelsen til at sikre omsorg, værdighed og tryghed for borgerne. Tydeligere magtanvendelsesregler kan hjælpe med den rette balance, men de kan ikke stå alene. Det er helt afgørende, at der på det enkelte botilbud og plejehjem er de rette faglige kompetencer og en tilpas normering til at kunne løfte opgaven.

Ergoterapeutforeningen anbefaler at:

- Sansebearbejdning, forudsigelighed og deltagelse i meningsfulde aktiviteter i højere grad bliver afprøvet over for borgerne; for vi har fagligt belæg for, at det er med til at modvirke en udadreagerende adfærd hos borgerne.

- Faglig ekspertise indhentes, når der er brug for det. Fx er det vigtigt, at behovet for at borgeren får børstet tænder ikke beror på personalets synsninger, men er blevet afklaret af en tandlæge/tandplejer.

Konkrete nedslag i lovforslaget

- *Fysisk guidning:* I dagligdagen vil fysisk guidning være nødvendigt. Derfor er der behov for klare regler på området. Som det fremgår af bemærkningerne, er fysisk guidning imidlertid også i risiko for at være et gråzoneområde. Derfor bør reglerne blive endnu tydeligere, end der er lagt op til.
- *Velfærdsteknologi:* Det er positivt, at der kommer en mere tidssvarende forståelse af velfærdsteknologi. I flere tilfælde vil velfærdsteknologien være et mindre indgribende tiltag over for borgerne, men korrekt og meningsfuld brug af velfærdsteknologi i den konkrete situation kræver faglig viden.
- *Personlige hygiejnesituationer:*
Det er vigtigt, at andre tiltag er afprøvet, før der bruges magt i personlige hygiejnesituationer. Vi kan fagligt dokumentere, at forudsigelighed for borgeren kan være med til at gøre hygiejnesituationerne lettere. Fx kan man tænde for bruseren, så borgeren hører og ser, at han/hun skal i bad. Det giver en ro hos borgeren, at kunne genkende badesituationen.
Som tidligere nævnt mener vi også, at det er vigtigt at søge rådgivning hos faglig ekspertise, så det ikke er personalets synsninger der afgør, om der skal anvendes magt i forbindelse med tandbørstning eller lignende hygiejnesituationer.
Afslutningsvis så undrer det os, at listen med hygiejnesituationer foreslås at udgå over for målgruppen af borgere, hvor den nedsatte funktionsevne er en konsekvens af en erhvervet fremadskridende mental svækkelse (fx demens), og udvides over for målgruppen af borgere med varigt nedsat psykisk funktionsevne (som fx udviklingshæmning).

Ergoterapeutforeningen står gerne til rådighed med uddybning af dette hørings-svar.

Med venlig hilsen

Tina Nør Langager
Formand for Ergoterapeutforeningen

Til Børne- og Socialministeriet

Sendt til: lbpo@sm.dk

Cc.: p-handicap@sm.dk

Vordingborg
11. december 2018

Høringssvar til udkast til forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, lov om tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse under ferie, lov om almene boliger m.v. og lov om leje af almene boliger

Foreningen af kommunale social-, sundheds- og arbejdsmarkedschefer i Danmark (FSD) takker for muligheden for at kommentere på udkastet.

Forslaget handler om ændrede regler om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten over for voksne samt indførelse af mulighed for målretning af botilbud til unge og kommunal dækning af skader forvoldt af lejere i almene boliger.

Foreningen er positiv over for en revision af reglerne om magtanvendelse. Men som det fremgår af nedenstående, lægges der i forslaget op til endnu mere forskellige regler og dermed en forskelsbehandling af udviklingshæmmede og demente borgere, som foreningen ikke finder hensigtsmæssig, hverken i praksis eller ud fra et hensyn til ligebehandling.

Foreningen vil desuden gerne opfordre til, at de foreløbige erfaringer fra de forsøg om magtanvendelse, der fremgår af frikommunenetværksloven, inddrages i revisionen af servicelovens magtregler.

Husorden

Selv om det allerede i dag er muligt at fastsætte husordener, har man fundet det hensigtsmæssigt at lovfæste adgangen til at fastsætte husordener for at sikre, at der ikke i husordener fastsættes regler, som går videre end hvad formålet tilsiger, og som derfor ikke er lovlige.

Foreningen finder dog ikke, at hjemlen gør det klarere, hvilke husregler der vil være lovlige. Hjemlen findes derfor overflødig og ikke i overensstemmelse med ønskerne om afbureaukratisering.

Det fremgår af bemærkningerne, at der med dagtilbud menes tilbud efter servicelovens §§ 104 og 84, og det undrer foreningen, at servicelovens § 103 tilbud ikke er nævnt, da samme forhold gør sig gældende for disse.

Magtanvendelsesreglernes formål

Forslaget har indskrevet hensynet til fællesskabet på bo- eller dagtilbud samt et hensyn til andre i formålsbestemmelsen. Foreningen er positiv over for dette.

Fysisk guidning

Det foreslås, at indsætte en hjemmel til fysisk guidning, selv om dette ikke er omfattet af magtanvendelsesbegrebet. Det er foreningens opfattelse, at en sådan hjemmel ikke skaber klarhed, men blot bidrager yderligere til forvirringen om, hvornår der er tale om magtanvendelse. Som det fremgår af forarbejderne indeholder servicelovens magtanvendelsesreger ikke regler om handlinger, der foretages som led i omsorgen for borgeren, hvor denne ikke gør modstand bortset fra brug af alarm- og pejlesystemer i § 125.

Foreningen oplever allerede i dag uklarhed i reglerne om, hvornår indgreb over for passive borgere kan hjemles i omsorgspligten, og hvornår der skal være hjemmel hertil i magtreglerne i servicelovens kapitel 24. I den forbindelse gør både principafgørelse C-35-01 og særreglen i § 125 for de demente passive borgere afgrænsningen vanskelig, og det er foreningens vurdering, at indførelsen af en hjemmel til fysisk guidning (som ikke er magt) i servicelovens kapitel 24 kun vil bidrage yderligere til denne uklarhed.

Det bidrager yderligere til forvirringen, at man i lovforslaget har valgt at anlægge to forskellige definitioner af fysisk guidning, som på voksenområdet ikke må indebære fastholdelse men på børneområdet kan indeholde en kortvarig fastholdelse.

Foreningen finder i stedet, at man bør tydeliggøre, hvornår noget kan hjemles i omsorgspligten, og hvornår der skal være hjemmel hertil i magtreglerne. Såfremt man kun beskrev indgreb over for ikke passive borgere i servicelovens magtregler, ville man opnå en klarere sontring mellem magtanvendelse og indgreb over for passive borger i medfør af omsorgspligten.

Foreningen anbefaler, at man i stedet uddyber omsorgspligten i servicelovens § 82 med mulighederne for brug af fysisk guidning.

Afværgehjælp

Foreningen er positiv over for hjemlen til at fastholde eller føre en person, når det er nødvendigt for at afværge tingsskade, da der i dag kun er hjemmel til at bruge magt ved risiko for personskade.

Fastholdelse

Foreningen er enig i behovet for kunne lade personalet fastholde, føre og tilbageholde uden forudgående afgørelse. Men foreningen er ikke enig i, at § 136d, der hjemler fastholdelse ved meget grænseoverskridende adfærd, kun skal finde anvendelse over for personer med erhvervet og fremadskridende mental svækkelse (demente). Der er efter foreningens opfattelse behov for, at bestemmelsen omfatter alle i målgruppen for magtanvendelse og dermed også for eksempel de udviklingshæmmede og de sværest psykisk syge.

Låsning og sikring af yderdøre og vinduer

Foreningen er enig i behovet for en klar hjemmel til aflåsning i konkrete tilfælde.

Tryghedsskabende velfærdsteknologi

Foreningen er enig i behovet for at udvide begreberne alarm- og pejlesystemer til også at omfatte anden tryghedsskabende velfærdsteknologi, og at der nedsættes et råd, som udsteder en udtømmende liste over hvilken teknologi, der kan anvendes. Men foreningen er ikke enig i, at der er behov for særlige regler for personer med erhvervet og fremadskridende mental svækkelse (demente), idet disse regler bør gælde alle borgere omfattet af målgruppen for magtanvendelse og dermed også for eksempel de udviklingshæmmede og de sværest psykisk syge.

Samtidig finder foreningen, som også anført under punktet "fysisk guidning", at det skaber uklarhed om, hvornår indgreb over for passive borgere kan hjemles i omsorgspligten, og hvornår der skal være hjemmel hertil i magtreglerne, når man beskriver en hjemmel til brug af velfærdsteknologi over for de "demente", der ikke modsætter sig ind i magtreglerne, og samtidig anfører at det ikke betragtes som magtanvendelse. Foreningen anbefaler, at man i stedet uddyber omsorgspligten i servicelovens § 82 med mulighederne for brug af velfærdsteknologi.

Kortvarig fastholdelse i personlige hygiejnesituationer

Det er foreningens vurdering, at der heller ikke i forhold til fastholdelse i hygiejnesituationer i praksis er behov for forskellige regler til de demente og de udviklingshæmmede. Foreningen er til gengæld positiv over for forslaget om at indgreb i hygiejnesituationer kan ske en enkelt eller to gange uden tilladelse, hvorefter der skal søge om tilladelse hertil. Foreningen er også positiv over, at perioden forlænges til 12 måneder, og er af den opfattelse, at den udtømmende liste over hygiejnesituationer i bekendtgørelsen bør ophæves og ikke blot udvides. Dette vil imidlertid kræve en særlig opmærksomhed på afgrænsningen mellem hygiejnesituationer og undersøgelse/behandling efter sundhedsloven.

Registrering og indberetning samt klageadgang

Foreningen finder det positivt, at reglerne om registrering og indberetning revideres. Foreningen er ikke enig i, at registrerings- og indberetningsreglerne kun skal gælde for indgreb, der betragtes som magtanvendelse, og at klageadgangen skal være gældende for samtlige indgreb i servicelovens kapitel 24. Det skaber forvirring, at nogle indgreb skal påklages til kommunalbestyrelsen, mens alle afgørelser om brugen af magt skal påklages til Ankestyrelsen. Det er vigtigt, at registrerings- og indberetningspligten følger klageadgangen, og foreningen anbefaler derfor, at det som hidtil kun er magtanvendelse, som borger eller dennes repræsentant kan påklage.

Foreningen vil desuden gerne opfordre til, at registrering og indberetning gøres så enkelt og smidigt som muligt i overensstemmelse med principperne om afbureaukratisering.

Målretning af botilbud til unge

Foreningen er positiv over for muligheden for at give unge en mulighed for at leve et ungdomsliv sammen med andre unge i deres botilbud. Men muligheden for opsigelse af beboere i plejeboliger og § 108 botilbud gælder kun for unge, der fylder 35 år. Foreningen finder, at der også i andre henseender kunne være behov for en opsigelsesadgang. Det kunne for eksempel være, når en udviklingshæmmet borger bliver ældre, og vedkommendes behov ændrer sig fra pædagogisk bistand til praktisk hjælp og pleje, eller mere generelt når

det vurderes, at vedkommendes behov bedre kan imødekommes i en anden bolig med andre fysiske rammer. Her er borgere, der ikke kan give samtykke til flytning, og som ikke er demente, fortsat stavnsbundet til samme bolig hele livet (eller i hvert fald fra det fyldte 35 år, hvis forslaget vedtages).

Foreningen opfordrer til, at man inddrager de erfaringer, der er gjort i henhold til frikommunenetværksloven om henholdsvis lempeligere regler for flytning uden samtykke og mulighed for opsigelse af lejekontrakter i botilbud og på plejecentre, såfremt beboerens behov ikke længere varetages mest hensigtsmæssigt i boligen.

Det fremgår, at forslaget ikke har nogen økonomiske konsekvenser for kommunerne. Men idet kommunerne skal afholde beboernes flytteudgifter og evt. tomgangsleje ifm. boligskiftene ved det 35. år, vil dette medføre øgede udgifter for kommunerne, som de ikke er kompenseret for.

Kommunal dækning af skader forvoldt af lejere i almene boliger

Forslaget giver kommunerne hjemmel til at afholde istandsættelsesudgifter for udadre agerende borgere, når vedkommendes nedsatte funktionsniveau hindrer den pågældende i at leve op til pligten til at behandle det lejede forsvarligt.

Foreningen finder det positivt, at man med forslaget forsøger at ligestille beboere i botilbud i almene boliger og § 108 botilbud. Men det er foreningens opfattelse, at baggrunden for forslaget bygger på en forkert præmis i principafgørelse 72-14 om kommunernes hjemmel til at afholde udgifterne i § 108 boliger. Det fremgår således af § 21 i bekendtgørelse om lejerrettigheder til beboere i visse botilbud efter serviceloven, at kommunen *kan* rejse krav om erstatning over for borgere i § 108 botilbud.

Det fremgår, at forslaget ikke har økonomiske konsekvenser for kommunerne. Men idet kommuner hidtil ikke har haft hjemmel til at afholde udgifterne, må foreningen forvente øgede udgifter hertil, som kommunerne ikke er kompenseret for.

Foreningen kunne ønske sig, at man så på reglerne om kommunernes mulighed for at afholde borgernes istandsættelsesudgifter igen og gerne i en større sammenhæng. Hvordan forholder kommunerne sig for eksempel mere generelt til denne gruppe af borgeres erstatningsansvar og forsikringsmuligheder, og hvad er de økonomiske konsekvenser af forslaget for kommunerne.

Med venlig hilsen

Helle Linnet
Landsformand

**Børne- og Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K**

Sendt pr. e-mail til lbpo@sm.dk med kopi til p-handicap@sm.dk

Høringssvar fra KL vedr. forslag til ændrede regler om magtanvendelse og botilbud

Børne- og Socialministeriet har sendt et udkast til ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, lov om tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse under ferie, lov om almene boliger m.v. og lov om leje af almene boliger i høring den 15. november 2018.

Udkastet til lovforslag er udarbejdet som led i udmøntningen af aftalen om revision af reglerne om magtanvendelse mv., aftale om revision af reglerne om magtanvendelse på demensområdet samt aftale om målretning af botilbud til unge og kommunal dækning af skader forvoldt af lejere i almene boliger.

Det har ikke været muligt at få KL's høringssvar politisk behandlet inden høringsfristen. KL fremsender derfor et foreløbigt høringssvar og vil fremsende eventuelle endelige bemærkninger, når sagen har været politisk behandlet. KL tager endvidere forbehold for de økonomiske konsekvenser af udkastet til ændringer af lovene.

KL støtter en revision af reglerne

KL mener, at det er positivt, at magtanvendelsesreglerne ændres, så der indføres bedre muligheder for at sikre omsorg, værdighed og tryghed for borgere med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne. KL mener især, at ændringerne i forhold til borgere med demens er en positiv udvikling.

KL er enig i, at voksne borgere med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne har ret til selvbestemmelse, privatliv og personlig integritet. Derfor støtter KL, at reglerne om magtanvendelse indeholder en række bestemmelser, som skal sikre borgernes retssikkerhed.

KL støtter, at det gældende formål med reglerne om magtanvendelse videreføres. Det gældende formål er at begrænse magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten til det absolut nødvendige, samt at disse indgreb aldrig må erstatte omsorg, pleje og socialpædagogisk bistand.

Dato: 14. december 2018

Sags ID: SAG-2018-06876
Dok. ID: 2685844

E-mail: RIL@kl.dk
Direkte: 3370 3238

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 1 af 11

KL mener, at det er positivt, at reglerne om botilbud og almene plejeboliger mv. ændres, så der indføres mere fleksible rammer for anvendelsen af botilbud og almene plejeboliger med målretning af botilbud til borgere under 35 år og muligheder for, at kommunen kan dække udgifter til istandsættelsesarbejde i almene plejeboliger, når skaden er forvoldt af en lejer med en psykisk eller fysisk funktionsnedsættelse eller særlige sociale problemer.

KL har en række specifikke kommentarer og forslag til ændringer af lovforslaget, som fremgår af det følgende.

Tryghedsskabende velfærdsteknologi kan sikre borgerne en bedre omsorg

KL mener, at det er positivt, at der med lovforslaget åbnes for bedre muligheder for at anvende tryghedsskabende velfærdsteknologi. Tryghedsskabende velfærdsteknologi kan i flere tilfælde sikre en mere værdig, tryk og omsorgsfuld pleje og støtte til borgere, der ikke kan overskue konsekvenserne af deres handlinger, er i risiko for at falde, o. lign.

Jf. den foreslåede § 128 b, stk. 2-4, skal der nedsættes et særligt råd, som skal komme med en indstilling til børne- og socialministeren om, hvilke former for tryghedsskabende velfærdsteknologi der kan anvendes. På baggrund af rådets indstilling skal Børne- og Socialministeriet mindst én gang om året udstede en officiel liste over hvilke tryghedsskabende velfærdsteknologiske løsninger, der kan anvendes i kommunerne.

KL mener, at de foreslåede regler er et udtryk for mistillid til og en unødvendig kontrol af kommunerne. Reglerne er desuden uhensigtsmæssige af følgende grunde:

1. Det er uhensigtsmæssigt, at brugen af tryghedsskabende velfærdsteknologi skal begrænses af en omstændelig og langvarig procedure for godkendelse af nye tryghedsskabende velfærdsteknologiske løsninger.
2. Det er uhensigtsmæssigt, at kommunernes muligheder for at anvende tryghedsskabende velfærdsteknologiske løsninger skal begrænses af en udtømmende liste over tilladte løsninger. Listen vil ikke kunne tage højde for de forskellige situationer der kan opstå i praksis, som kan begrunde behovet for brugen af nye tryghedsskabende velfærdsteknologiske løsninger.

Det fremgår af Regeringens reformspor "Digital service i verdensklasse", som er udsendt i oktober 2018, at regeringen vil sørge for, at den offentlige sektor bliver hurtigere til at udbrede velafprøvede digitale velfærdsløsninger og at det der virker, hurtigst muligt skal komme borgerne til gode og dermed løfte kvaliteten af den offentlige service.

KL støtter målet om, at velafprøvede digitale velfærdsløsninger skal udbredes hurtigere. En langsommelig og omstændelig proces for godkendelse af nye tryghedsskabende velfærdsteknologiske løsninger vil imidlertid ikke understøtte regeringens mål om en hurtigere udbredelse af de pågældende løsninger.

Dato: 14. december 2018

Sags ID: SAG-2018-06876
Dok. ID: 2685844

E-mail: RIL@kl.dk
Direkte: 3370 3238

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 2 af 11

KL foreslår, at den foreslåede procedure for godkendelse af nye tryghedsskabende velfærdsteknologiske løsninger ikke indføres. I stedet foreslår KL, at der indføres andre tiltag, der kan støtte kommunerne i at vælge relevante tryghedsskabende velfærdsteknologiske løsninger, der er egnet til at understøtte borgerens tryghed, omsorg, værdighed, sikkerhed, bevægelsesfrihed og selvbestemmelse.

Det fremgår af bemærkninger til lovforslaget, at det vil blive muligt at bruge nye typer af tryghedsskabende velfærdsteknologiske løsninger, som kan registrere borgerens bevægelser, f.eks. faldmåtter, sensorgulve og GPS. Det fremgår også, at der aldrig vil kunne gives tilladelse til videoovervågning af borgerne.

KL foreslår, at der foretages en nærmere afsøgning af og afgrænsning af, hvad der menes med videoovervågning, og at dette afgrænses tydeligere i lovforslaget. Dette skal ses i lyset af, at der aktuelt gennemføres frikommuneforsøg i bl.a. Holstebro Kommune.

Holstebro Kommune anvender bl.a. en løsning, de kalder virtuel dørspion. Løsningen indebærer ikke en kontinuerlig videoovervågning af borgeren. Løsningen indebærer derimod, at et kamera i borgerens lejlighed tændes, hvis en sensor registrerer, at borgeren bevæger sig. Dermed kan personalet om natten via en skærm se, om borgeren sover trygt i sin seng, uden at risikere at vække borgeren uden grund. Hvis borgeren er stået op, er urolig, er faldet ud af sengen eller lignende, kan personalet hurtigt træde til med den nødvendige støtte og omsorg.

KL foreslår, at erfaringerne fra frikommuneforsøgene i Holstebro Kommune og andre kommuner inddrages i udarbejdelsen af lovforslaget og af det foreslåede råd, såfremt det besluttes at nedsætte dette.

Af bemærkningerne til lovforslagets enkelte bestemmelser fremgår det, at kommunen skal vurdere, om betingelserne for at træffe en afgørelse om anvendelse af tryghedsskabende velfærdsteknologi er opfyldt, når kommunen modtager en anmodning om at træffe en afgørelse. Det fremgår ikke, hvem der kan fremføre en sådan anmodning. KL foreslår, at dette beskrives og præciseres i lovforslaget.

Alle målgrupper har brug for omsorg, værdighed og tryghed

Det fremgår af lovforslaget, at reglerne splittes op, så der fremover vil gælde ét sæt regler for alle borgere med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, ét sæt regler for borgere med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, som ikke er en konsekvens af en erhvervet og fremadskridende mental svækkelse (f.eks. borgere med udviklingshæmning) og ét sæt regler for borgere med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, som er en konsekvens af en erhvervet og fremadskridende mental svækkelse (f.eks. borgere med demens).

Dato: 14. december 2018

Sags ID: SAG-2018-06876
Dok. ID: 2685844

E-mail: RIL@kl.dk
Direkte: 3370 3238

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 3 af 11

Målgrupperne har alle behov for omsorg, værdighed og tryghed. Derfor har de forskellige målgrupper alle behov for, at personalet får de bedst mulige rammer for at varetage omsorgspligten. KL finder det beklageligt, at det ikke har været muligt at opnå politisk enighed om et fælles, enkelt og tydeligt regelsæt, som tilgodeser de forskellige målgrupper tilstrækkeligt. KL foreslår, at regelsættet ændres, så der så vidt muligt indføres ens regler for alle berørte målgrupper.

I det følgende gennemgås KL's konkrete kommentarer vedr. de forskellige foreslåede regler for de forskellige målgrupper. For at gennemgangen ikke skal fremstå unødigt tung at læse anvender KL betegnelsen "borgere med demens" for borgere med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, som er en konsekvens af en erhvervet og fremadskridende mental svækkelse, og betegnelsen "udviklingshæmmede mv." for borgere med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, som ikke er en konsekvens af en erhvervet og fremadskridende mental svækkelse.

Beskyttelse af medbeboere m.fl. mod grænseoverskridende og konfliktskabende adfærd jf. § 136 d

Det bliver fremover kun muligt at beskytte borgere med demens mod medbeboere med grænseoverskridende og konfliktskabende adfærd, jf. den foreslåede § 136 d.

Borgere som er udviklingshæmmede mv. vil ikke i samme grad blive beskyttet mod meget grænseoverskridende eller meget konfliktskabende adfærd fra medbeboere. Udviklingshæmmede mv. vil alene blive beskyttet i situationer, hvor borgeren selv udviser en adfærd, der er til fare for sig selv eller andre, jf. den foreslåede § 124 d.

Den samme forskelsbehandling er gældende, hvis en beboer er gået ind i anden beboers egen bolig, uden at den anden beboer ønsker det. Også her gælder beskyttelsen kun demente og ikke udviklingshæmmede mv.

På botilbud/dagtilbud for udviklingshæmmede kan der også opstå konkrete situationer med borgere, der går ind i andres boliger, uden at den anden beboer ønsker det. I forhold til grænseoverskridende og konfliktskabende adfærd kan der f.eks. være tale om borgere, der har en uhenigtsmæssig adfærd på fællesarealerne, mens der er andre beboere/pårørende til stede.

Der kan også være tale om beboere, der er truende uden at være decideret til fare for andre. Eller beboere der mener, at de andre beboere skal forlade fællesrummet og forsøger at gennemtvinge dette på en uhenigtsmæssig måde.

På baggrund heraf foreslår KL, at reglerne i de foreslåede § 124 d og 136 d ensrettes og at der indføres fælles regelsæt for begge som gælder for både borgere med demens og udviklingshæmmede mv.

Dato: 14. december 2018

Sags ID: SAG-2018-06876
Dok. ID: 2685844

E-mail: RIL@kl.dk
Direkte: 3370 3238

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 4 af 11

Tryghedsskabende velfærdsteknologi jf. §§ 128 b og 136 e

Jf. den foreslåede § 136 e, stk. 1 vil personalet på fx et plejecenter som led i omsorgen kunne anvende tryghedsskabende velfærdsteknologi for at sikre tryghed, værdighed og omsorg for borgere med demens, medmindre den pågældende modsætter sig anvendelsen. Dette vil kunne ske uden en afgørelse fra kommunalbestyrelsen.

Hvis den pågældende borger, dennes fremtidsfuldmægtige eller dennes værge modsætter sig, jf. den foreslåede § 136 e, stk. 1 og 2, kan kommunalbestyrelsen træffe afgørelse om anvendelse af tryghedsskabende velfærdsteknologi, jf. den foreslåede § 128 b. Afgørelsen for borgere med demens kan gøres tidsubegrænset.

For udviklingshæmmede mv. foreslås det, at proceduren altid skal være, at kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelse om det, hvis personalet vurderer, at det vil være relevant at anvende tryghedsskabende velfærdsteknologi, når der er risiko for personskeade, og forholdene i det enkelte tilfælde gør det påkrævet for at afværge denne risiko, jf. den foreslåede § 128 b. Afgørelsen vil alene gælde i en afgrænset periode.

Afgørelser efter § 128 b, stk. 1 vil skulle træffes med udgangspunkt i de regler, som Børne- og Socialministeriet foreslås bemyndiget til at udarbejde i en bekendtgørelse, jf. den foreslåede 128 b, stk. 4, og som bl.a. vil indebære, at det kun er de velfærdsteknologiske løsninger, der fremgår af bekendtgørelsen, der kan anvendes. For udviklingshæmmede mv. vil afgørelsen kunne træffes for en periode på op til 12 måneder.

Som beskrevet ovenfor støtter KL, at der indføres bedre muligheder for at anvende tryghedsskabende velfærdsteknologi. Der er imidlertid ikke en faglig begrundelse for forskelsbehandlingen mellem de to målgrupper, da også udviklingshæmmede mv. har behov for, at personalet sikrer deres tryghed, værdighed og omsorg, og herunder at personalet ud fra en konkret og individuel vurdering beslutter, hvilken tryghedsskabende velfærdsteknologi, der bedst tilgodeser personens behov.

På baggrund heraf foreslår KL, at reglerne i de foreslåede § 128 b og 136 e ensrettes og at de skal gælde for både borgere med demens og udviklingshæmmede mv.

Såfremt opsplitningen fastholdes, foreslår KL, at det tydeliggøres, hvorvidt personalet efter den foreslåede § 136 e, stk. 1 vil kunne anvende alle relevante tryghedsskabende velfærdsteknologiske løsninger, eller om personalet vil være bundet af reglerne i den bekendtgørelse, som Børne- og Socialministeriet udsteder, jf. den foreslåede § 128 b, stk. 4.

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslagets enkelte bestemmelser, at børne- og socialministerens regler, jf. den foreslåede 128 b, stk. 4, vil være afgrænsende for, hvilke tryghedsskabende velfærdsteknologier personalet kan anvende efter den foreslåede § 136 e. Dette fremgår dog ikke af selve lovteksten.

Dato: 14. december 2018

Sags ID: SAG-2018-06876
Dok. ID: 2685844

E-mail: RIL@kl.dk
Direkte: 3370 3238

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 5 af 11

Optagelse i særlige botilbud uden samtykke

Jf. den gældende servicelovs § 129 kan kommunen indstille til statsforvaltningen at træffe afgørelse om, at en person, der modsætter sig flytning eller mangler evnen til at give informeret samtykke hertil skal optages i et bestemt botilbud, hvis en række særlige betingelser er opfyldt.

Hovedparten af bestemmelsen videreføres uændret. Dog foreslås det at indføre nye regler om optagelse i særlige botilbud uden samtykke for borgere med demens i den foreslåede § 136 f, som i vid udtrækning minder om de gældende regler i serviceloven § 129, stk. 2, som alene gælder for personer med demens.

Jf. den foreslåede § 136 f, stk. 1, vil kommunen kunne træffe afgørelse om optagelse i et bestemt botilbud for borgere med demens, hvis borge- ren ikke modsætter sig flytning, men mangler evnen til at give informeret samtykke til en flytning og hvis kommunens indstilling tiltrædes af den de- mente borgers værge eller fremtidsfuldmægtig.

Der er ikke en faglig begrundelse for forskelsbehandlingen mellem de to målgrupper. Sagsbehandlingen i sager om flytning uden samtykke efter den gældende servicelovs § 129, stk. 1 er meget tidskrævende samt for- bundet med omkostninger ift. advokatbistand, og reglerne findes ikke at være af tilsvarende stor retssikkerhedsmæssig værdi for borgerne og de- res pårørende.

Tværtimod kan reglerne betyde, at en udviklingshæmmet borger og den- nes værge skal vente længe på, at en nødvendig og sagligt begrundet flytning kan gennemføres, selvom borgeren alene mangler evnen til at give informeret samtykke til en flytning, men i øvrigt ikke modsætter sig flytningen, og værgen er enig i, at flytningen er en god idé.

På baggrund heraf foreslår KL, at reglerne i servicelovens § 129 og den foreslåede § 136 f ensrettes og at de skal gælde for både borgere med demens og udviklingshæmmede mv.

KL har fremført ovenstående argumenter i forbindelse med serviceefter- synet af magtanvendelsesreglerne, som er gået forud for udarbejdelsen af lovforslaget.

Kortvarig fastholdelse i personlige hygiejnesituationer, jf. §§ 136 a og 136 c

Jf. den foreslåede § 136 a og 136 c vil der blive indført nye regler om fastholdelse i personlige hygiejnesituationer. For borgere med demens vil personalet kortvarigt kunne fastholde en person i alle personlige hygiej- nesituationer, når dette er nødvendigt for at sikre personens omsorg, sik- kerhed eller værdighed, jf. den foreslåede § 136 c, stk. 1.

For udviklingshæmmede mv. vil dette kunne ske én gang, jf. den foreslå- ede § 136 a, stk. 1, og kun i en nærmere afgrænset række situationer, som vil fremgå af en bekendtgørelse, som ministeren bemyndiges til at fastsætte, jf. den foreslåede § 135 b, stk. 1.

Dato: 14. december 2018

Sags ID: SAG-2018-06876
Dok. ID: 2685844

E-mail: RIL@kl.dk
Direkte: 3370 3238

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 6 af 11

Med forslaget til nye regler vedr. fastholdelse i personlige hygiejnesituationer vil personalelederen fremover skulle tage stilling til, om der er behov for at anmode kommunen om at træffe afgørelse om tilladelse til kortvarig fastholdelse i personlige hygiejnesituationer igen, såfremt borgeren er blevet fastholdt én gang. Hvis personalelederen ikke fremsætter denne anmodning, og en tilsvarende situation alligevel opstår igen for borgeren indenfor seks måneder, er personalelederen forpligtet til at anmode kommunalbestyrelsen om en sådan afgørelse. Denne afgørelse vil kunne gives for en periode på 12 måneder.

KL har i forbindelse med serviceeftersynet af magtanvendelsesreglerne, som er gået forud for udarbejdelsen af lovforslaget, fremført, at den gældende udtømmende liste over tilladte hygiejnesituationer ikke er hensigtsmæssig, da den ikke kan tage højde for alle tænkelige situationer, der kan opstå i praksis.

På baggrund heraf støtter KL, at regelsættet forenkles for borgere med demens. KL mener imidlertid ikke, at der er en faglig begrundelse for forskelsbehandlingen mellem borgere med demens og udviklingshæmmede mv.

KL vurderer, at procedurerne for ansøgning om tilladelse til kortvarig fastholdelse i personlige hygiejnesituationer for udviklingshæmmede mv. er udtryk for mistillid til det socialfaglige personale, der varetager omsorgen for borgerne, samt at reglerne vil medføre et unødvendigt bureaukrati.

På baggrund heraf foreslår KL, at reglerne i de foreslåede §§ 136 a og 136 c ensrettes og at de skal gælde for både borgere med demens og udviklingshæmmede mv.

Såfremt det foreslåede regelsæt fastholdes foreslår KL, at ministeriets liste over tilladte hygiejnesituationer udformes så fleksibelt som muligt, så den kan tage højde for de mange forskellige konkrete situationer i praksis, hvor det kan være nødvendigt med fastholdelse i personlige hygiejnesituationer. Ligeledes bør listen opdateres løbende ved behov.

Der er fortsat behov for revidering af reglerne om stofseler

Reglerne om brug af stofseler fremgår af den gældende servicelovs § 128. Reglerne foreslås ikke ændret med lovforslaget. KL mener, at dette regelsæt ligeledes bør revideres.

Det aktuelle regelsæt giver i praksis anledning til følgende uhensigtsmæssigheder:

- Der kan ikke gives tilladelse efter servicelovens § 128 til anvendelse af seler i en specialfremstillet kørestol for at sikre en korrekt sidestilling, når der ikke er risiko for fald ud af kørestolen. De borgere, som har behov for positionering med seler, vil ofte ikke kunne opretholde en siddestilling og vil udvikle fejlstillinger, hvis der ikke anvendes seler.

Dato: 14. december 2018

Sags ID: SAG-2018-06876
Dok. ID: 2685844

E-mail: RIL@kl.dk
Direkte: 3370 3238

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 7 af 11

- Der kan ikke gives tilladelse til at spænde en borger fast med sikkerhedssele i bil/bus med det formål at hindre, at borgeren rejser sig op under kørslen og derved er til fare for sig selv og andre. Trafikstyrelsen har imidlertid i konkrete tilfælde givet tilladelse til at anvende en særlig sele af hensyn til trafiksikkerheden. Det kan være relevant for udadrea-gerende/meget urolige borgere, hvor der skal være en sele de ikke selv kan åbne, for at de ikke pludselig åbner den under kørsel til fare for trafiksikkerheden. Trafikstyrelsens tilladelse underkendes imidlertid af socialtilsynet, fordi tilladelsen ikke følger reglerne i servicelovens § 128. Børne- og Socialministeriet og Transport-, Bygnings- og Boligmi-nisteriet bør afklare, om der er konflikter mellem reglerne, og evt. æn-dre reglerne, så reglerne er entydige og tilsammen skaber den nød-vendige sikkerhed og tryghed for borgerne.
- Hvis der er fare for, at borgeren falder ud af sin seng og pådrager sig væsentlig personskade, kan der gives tilladelse til anvendelse af seler i borgerens seng. Det er dog kommunernes vurdering, at anvendelse af en sengehest er en mindre indgribende og sikrere løsning. Der ønskes derfor en hjemmel til anvendelse af sengeheste ud fra samme betin-gelser, som anvendelse af seler.

KL har fremført de fleste af ovenstående argumenter i forbindelse med serviceeftersynet af magtanvendelsesreglerne, som er gået forud for ud-arbejdelsen af lovforslaget.

Regler om aflåsning af genstande bør overvejes

Hverken de gældende eller foreslåede regler indeholder mulighed for at aflåse genstande i borgerens bolig, ej heller hvis der er risiko for person- eller tingsskade.

KL foreslår, at det undersøges nærmere, om det kan være nødvendigt at indføre regler på området. KL er i den forbindelse opmærksom på den henvendelse af 14. november 2018 fra Henriette Spengler, som er sendt til Folketingets Socialudvalg og som omhandler denne problematik.

Regler for klageadgang bør hænge sammen med krav om registre-ring

Det fremgår af den foreslåede § 124 b, stk. 3, at fysisk guidning ikke læn-gere skal betragtes som magtanvendelse og derfor ikke skal registreres, jf. den foreslåede § 135 a. Der kan dog klages over denne form for magt-anvendelse, jf. den foreslåede § 133, stk. 1. Det vil imidlertid give van-skeligheder ved en eventuel klagesagsbehandling, at hændelsen ikke re-gistreres eller indberettes.

KL foreslår, at det overvejes at ændre lovforslaget, så der ikke kan kla-ges over fysisk guidning jf. den foreslåede § 124 b. I stedet vil det være muligt for borgeren, en værge eller pårørende at klage over konkrete epi-soder med fysisk guidning til kommunalbestyrelsen jf. de almindelige klæ-gemuligheder over faktisk forvaltningsvirksomhed.

Dato: 14. december 2018

Sags ID: SAG-2018-06876
Dok. ID: 2685844

E-mail: RIL@kl.dk
Direkte: 3370 3238

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 8 af 11

Det foreslås, at kommunalbestyrelsen bliver klagemyndighed for magtandendelser jf. de foreslåede §§ 124 b-124 d, § 136 a, stk. 1, og §§ 136 c-136 e. Det kan medføre en forøget administrativ sagsbehandling i kommunerne i modsætning til nu, hvor Ankestyrelsen er den myndighed, der behandler alle klager.

Ændringerne af reglerne om botilbud er et skridt i den rigtige retning

KL støtter forslaget om at målrette servicelovsboliger og almene plejeboliger til unge under 35 med nedsat funktionsevne. Med forslaget får kommunerne mulighed for at tilbyde en mere målrettet og rehabiliterende indsats til unge. I bedste fald vil nogle af de unge kunne støttes til et selvstændigt voksenliv og kunne sluses ud til en ordinær bolig op til, at personen fylder 35 år. Det vil samtidig kunne frigøre botilbudspladser og almene plejeboliger, som vil kunne tilbydes mere støttekrævende borgere.

KL støtter ligeledes forslaget om, at kommunen kan dække udgifter til istandsættelsesarbejde i almene plejeboliger, når skaden er forvoldt af en lejer med en psykisk eller fysisk funktionsnedsættelse eller særlige sociale problemer. Det vil gøre det muligt at kunne tilbyde almene plejeboliger til borgere, som kan være udadreagerende pga. deres funktionsnedsættelse.

I økonomiaftalen for 2018 blev regeringen og KL enige om, at det vil være hensigtsmæssigt at gennemføre tiltag, der kan understøtte kommunernes muligheder for at levere en bedre faglig indsats for borgere i botilbud. Baggrunden var, at det i dag kan være en barriere, at nogle borgere bor i botilbud, som ikke er specialiseret til de pågældende borgeres behov, fx fordi borgernes behov har ændret sig i den tid, de har boet i det pågældende botilbud.

På den baggrund blev regeringen og KL enige om, at der er behov for at gennemføre en række konkrete tiltag, der skal give mulighed for en mere fleksibel anvendelse af boliger og botilbud for at understøtte den rehabiliterende indsats på socialområdet via en øget faglig specialisering i de enkelte botilbud. De tiltag, der var enighed om at gennemføre var følgende:

1. Klausulmodel: Indførelse af hjemmel til, at kommunerne kan indskrive et krav i boligdokumenter/lejekontrakter for længerevarende tilbud efter serviceloven og almenlejeloven om, at borgeren kan revisiteres til en ny bolig, hvis borgerens plejebestand betydeligt forværres eller forbedres.
2. Botilbud målrettet unge: Indførelse af hjemmel til, at kommunerne kan målrette længerevarende botilbud efter serviceloven og almenboligloven til personer med nedsat psykisk og fysisk funktionsevne i alderen 18-30 år.
3. Præcisering af regler for midlertidige botilbud, således at det bliver tydeligt, hvornår kommunerne kan opsigte eller revisitere borgere, der bor i midlertidige botilbud, og kommunerne nemmere kan anvende tilbuddene til afklaringsforløb for borgere, der senere skal på et længerevarende tilbud.

Dato: 14. december 2018

Sags ID: SAG-2018-06876
Dok. ID: 2685844

E-mail: RIL@kl.dk
Direkte: 3370 3238

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 9 af 11

4. Ensartede flytteregler for længevarende boformer: Indførelse af hjemmel til at opsiges borgere ved om- og reorganisering af almene plejeboliger svarende til gældende bestemmelse i bekendtgørelse om lejerettigheder til beboere i længevarende botilbud efter serviceloven.
5. Afskaffelse af sontring mellem de fysiske rammer for længevarende og midlertidige botilbud, således at kommunerne får bedre muligheder for at lade enkelte boliger/værelser udgøre hhv. midlertidige eller længevarende botilbud afhængig af sammensætningen af borgere på et givent tilbud.
6. Kommunal dækning af skader forvoldt af lejere i almene boliger, hvor det skønnes, at dennes adfærd er en hindring for at leve op til de lejemæssige forpligtigelser. Dette sikrer enslydende regelsæt for længevarende tilbud.

Som det fremgår af lovforslaget er det alene forslagene nr. 2 og 5, det har været muligt at opnå politisk enighed om. KL finder det beklageligt, at regeringen ikke er lykkedes med at opnå politisk tilslutning til gennemførelse af flere af tiltagene.

KL foreslår, at der fortsat arbejdes for at finde løsninger, som giver kommunerne bedre muligheder for at udnytte de fysiske rammer på botilbud og i almene plejeboliger, så kommunerne får mulighed for at hjælpe flere borgere indenfor de eksisterende økonomiske og bygningsmæssige rammer.

Af lovforslagets §§ 1, 4 og 5 fremgår en række foreslåede krav til sagsbehandlingen, som skal følges, når en beboer i et "ungetilbud" fylder 34 og op til det 35 år, og skal udvisiteres til et andet tilbud. KL støtter, at borgernes flytning tilrettelægges i god tid og naturligvis i dialog med borgeren og dennes pårørende.

Det fremgår imidlertid ikke af lovforslaget, hvilke handlemuligheder kommunen har, hvis en borger ikke ønsker det tilbud som kommunen foreslår eller kan stille til rådighed, ikke ønsker at flytte, og/eller borgeren/værgen ikke selv har et ønske om et alternativt forslag jf. fritvalsreglerne på botilbudsområdet.

KL foreslår, at det tydeliggøres, hvilke handlemuligheder kommunen eller en almen boligforening har, såfremt borgeren eller dennes værge nægter at flytte, også selvom Ankestyrelsen fx har stadfæstet en kommunal afgørelse om, at det nye tilbud, kommunen tilbyder kan opfylde borgerens behov.

Af den foreslåede § 72, stk. 6 i retssikkerhedsloven og § 58 c i almenboligloven fremgår det, at borgeren vil kunne klage til Ankestyrelsen over det botilbud/den plejebolig, som kommunen vil kunne tilbyde borgeren, i perioden op til at borgeren fylder 35 år.

KL foreslår, at det overvejes at indføre en fast-track ordning i Ankestyrelsen over klager over det botilbud, som kommunen har foreslået borgeren, da det vil koste betydelige ressourcer i kommunerne at friholde en plads i det foreslåede botilbud, mens klagesagen pågår, og parterne afventer om kommunens afgørelse stadfæstes, ændres eller hjemvises.

Dato: 14. december 2018

Sags ID: SAG-2018-06876
Dok. ID: 2685844

E-mail: RIL@kl.dk
Direkte: 3370 3238

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 10 af 11

Dato: 14. december 2018

Sags ID: SAG-2018-06876
Dok. ID: 2685844

E-mail: RIL@kl.dk
Direkte: 3370 3238

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 11 af 11

Redaktionelle fejl mv.

Følgende fremgår af § 1, punkt 7: "§ 124, stk. 4, der bliver til § 124, stk. 5, ophæves". KL har telefonisk kontaktet Børne- og Socialministeriet den 3. december og har fået bekræftet, at der er tale om en fejl. Den korrekte formulering bør være: "§ 124, stk. 5, der bliver til § 124, stk. 6, ophæves". KL går ud fra, at dette rettes, inden lovforslaget fremsættes i Folketinget.

Af bemærkningerne til de enkelte bestemmelser fremgår det, at de foreslåede bestemmelser om afværgenhjælp, fastholdelse og tryghedsskabende velfærdsteknologi vil kunne anvendes i forhold til borgere, der modtager personlig og praktisk hjælp eller socialpædagogisk bistand m.v. efter servicelovens §§ 83-87, behandling efter servicelovens §§ 101 og 102 eller aktiverende tilbud efter servicelovens §§ 103 og 104, og som ikke samtykker i det pågældende indgreb.

Det fremgår således, at bestemmelserne vil kunne anvendes i både bo- og dagtilbud, samt i borgerens eget hjem. Imidlertid indgår tilbud om beskyttet beskæftigelse jf. servicelovens § 103 ikke i den nærmere definition af, hvad der menes med dagtilbud i lovbemærkningerne. KL antager, at dette er en fejl, og at dette rettes i lovforslaget inden det fremsættes i Folketinget.

Med venlig hilsen

Niels Arendt Nielsen

Børne- og Socialministeriet

Sendt pr. mail til: lbpo@sm.dk og p-handicap@sm.dk

Den 11. 12. 2018

D.nr. 408572

Sagsbeh. tg_lev

Landsforeningen LEV
Blekinge Boulevard 2
2630 Taastrup
Tlf. 3635 9696
lev@lev.dk
www.lev.dk

Høringssvar vedr. udkast til forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, lov om tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse under ferie, lov om almene boliger m.v. og lov om leje af almene boliger

Idet Landsforeningen LEV takker for muligheden for at komme med kommentarer til ovenstående lovforslag, fremsender vi hermed vores høringssvar.

Indhold

1) Indledende bemærkninger og sammenfatning	2
Sammenfatning	2
2) Specifikke bemærkninger	3
Bemærkningernes 2.1. Husorden	3
Bemærkningernes 2.2. Formål, anvendelsesområde og målgruppe	4
Bemærkningernes 2.3. Fysisk guidning	5
Bemærkningernes 2.4. Afværgehjælp	5
Bemærkningernes 2.5. Fastholdelse mv.	5
Bemærkningernes 2.6. Låsning og sikring af yderdøre og vinduer	6
Bemærkningernes 2.7. Tryghedsskabende velfærdsteknologi	7
Bemærkningernes 2.8. Kortvarig fastholdelse i personlige hygiejnesituationer	8
Bemærkningernes 2.11. Måltretning af botilbud til unge	8

1) Indledende bemærkninger og sammenfatning

Anvendelse af fysisk magt og andre former for indgreb over for mennesker med handicap skal altid være den absolutte undtagelse – ikke kun på skrift, men også i praksis.

LEV anerkender, at det i særlige situationer kan være nødvendigt at anvende fysisk magt. Men vi må aldrig nedtone eller negligere, at det for ethvert menneske er krænkende at blive fastholdt og udsat for tvang.

Mennesker med handicap – også med meget omfattende handicap – oplever det som mindst lige så integritetskrænkende at blive udsat for eksempelvis gentagne fysiske fastholdelser imod deres vilje, som alle andre. For nogle kan det føre til, at de bliver mere udad reagerende og aggressive, for andre vil konsekvensen være resignation og en følelse af magtesløshed i eget liv. Magtanvendelse må aldrig blive den nemme løsning, 'som bare skal overstås og så bliver alt godt igen'. Oplevelsen sætter sig i den enkelte – og det gælder både den enkelte mennesker med handicap, og det personale som udfører magtanvendelsen.

Dette fundamentale udgangspunkt må aldrig glemmes.

Nærværende lovforslag udspringer af den politiske aftale, som blev indgået mellem Regeringen, Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti, Alternativet, Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti den 31. august i år.

Forhandlingerne foregik på baggrund af en rapport fra Børne- og Socialministeriet, som indeholdte en lang række forslag til ændring af servicelovens magtanvendelsesregler. Linjen i rapportens anbefalinger pegede stort set alle i retning af at tillade mere fysisk magtanvendelse, lempeligere regler for registrering, indberetning og myndighedsovervågning samt forringelser af retten til eget hjem for beboere i botilbud.

Langt hovedparten af disse stærkt problematiske anbefalinger blev ikke imødekommet af partierne i den endelige aftale, og det ønsker LEV at udtrykke sin dybe taknemmelighed over. Ændringerne i nærværende lovforslag ligger meget langt fra udspillet.

Sammenfatning

LEV har en række specifikke kommentarer og anbefalinger til de enkelte dele af lovforslaget. Disse gennemgås i de følgende afsnit. Blandt de væsentligste, som vi her særligt ønsker at henlede opmærksomheden på er:

- LEV stiller sig uforstående over for, at en hjemmel til husorden sker i servicelovens kapitel om magtanvendelse. En husorden kan ikke udgøre et grundlag for magtanvendelse eller andre indgreb, og det vil derfor sende et unødvendigt forvirrende – og latent problematisk – signal, at hjemlen indgår i magtanvendelseskapitlet. Se yderligere side 3.

- LEV forholder sig meget skeptiske over for den tilsyneladende lempelse af kriterierne for personalets anvendelse af fysisk magt, som sker i relation til fysiske fastholdelser mv. Forslagets begrundelser for, hvorfor der bør ske denne lempelse er særdeles mangelfuld, og det forekommer uklart for os, om der er dækning for den foreslåede lempelse i den politiske aftale om revision af reglerne. Se yderligere side 5-6.
- LEV er grundlæggende positiv over for, at der med forslaget skabes mulighed for at etablere ungemiljøer for mennesker med handicap i botilbud. Vi finder det afgørende, at hjemlen alene anvendes til etablering af egentlige ungdomsboliger hvilket bør tydeliggøres i relation til botilbud efter servicelovens § 108. Se yderligere side 8-9.

2) Specifikke bemærkninger

I nedenstående afsnit gennemgås de dele af lovforslaget, hvor LEV har bemærkninger.

Bemærkningernes 2.1. Husorden

Som noget nyt foreslås det, at bo- eller dagtilbud *"... kan fastsætte en vejledende husorden, der angiver de nærmere regler og retningslinjer for ophold i den del af bo- eller dagtilbuddet, som ikke er beboerens egen bolig"*. Husordenen fastsættes af tilbuddets leder, men det angives dog i stk. 2, at beboere og pårørende skal inddrages i udarbejdelsen af husordenen. En husorden kan kun være gældende for bo- eller dagtilbuddets fællesarealer – ikke borgerens egen lejlighed eller værelse.

LEV finder det relevant at skabe eksplicit hjemmel til fastsættelse af sådanne husordener. Dialogen i forbindelse med udarbejdelsen af husordenen (jf. stk. 1) kan være en anledning til respektfuld dialog om *gensidige* forventninger til, hvordan man er sammen i bo- eller aktivitetstilbuddet.

LEV finder det imidlertid stærkt tvivlsomt, at en husorden ligefrem *"... kan medvirke til at forebygge magtanvendelser, da den gør retningslinjerne for ophold på bo- eller dagtilbuddets fællesarealer tydelige for borgere, pårørende og personale"* (side 15). Vi finder det usandsynligt, at en beboers kendskab til retningslinjer og lignende kan forebygge situationer, der kan begrunde magtanvendelse, og vi har ikke kendskab til eksempler, der kunne underbygge, at dette skulle være tilfældet. Vi foreslår, at denne begrundelse i forslagets bemærkninger udelades.

Det er helt afgørende, at en husorden kun er vejledende, samt at en husorden aldrig kan udgøre et grundlag for fysisk magtanvendelse eller andre former for indgreb over for den enkelte. I forslagets bemærkninger angives det således, at en husorden *"... ikke kan danne selvstændigt grundlag for magtanvendelse eller andre sanktioner over for borgerne"*.

LEV finder denne formulering unødvendigt flertydig, idet det indikeres, at manglende overholdelse af en husorden kan udgøre *en del af* grundlaget for magtanvendelse eller andre indgreb over for den enkelte borger. Denne uklarhed er pro-

blematisk – ikke mindst i forhold til fortolkningen i praksis – og vi anbefaler, at formuleringen præciseres ved at udelade ”selvstændigt”.

Selvom LEV som nævnt finder, at det kan være hensigtsmæssigt, at der etableres eksplicit hjemmel til fastsættelse af husordener, så stiller vi os uforstående over for, at en sådan hjemmel sker i servicelovens kapitel om magtanvendelse. En husorden skal ikke kunne udgøre et grundlag for magtanvendelse eller andre indgreb, og det vil derfor efter vores opfattelse sende et unødvendigt forvirrende signal, at hjemlen indgår i magtanvendelseskapitlet.

LEV foreslår, at hjemlen til udarbejdelsen af en husorden placeres andetsteds i serviceloven, eksempelvis i direkte tilknytning til bestemmelserne om de relevante tilbud (§ 108 samt § 104).

Bemærkningernes 2.2. Formål, anvendelsesområde og målgruppe

Den foreslåede ændring i pkt. 6 indebærer, at formålsbestemmelsen i et nyt stk. 2 suppleres med, at magtanvendelse alene må ske for at *”... sikre personens omsorg, værdighed og tryghed eller tilgodese hensynet til fællesskabet på bo- eller dagtilbuddet eller hensynet til andre”.*

LEV finder det afgørende, at det fortsat er formålet med magtanvendelsesreglerne at begrænse magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten til det absolut nødvendige. Herved sendes et vigtigt og stærkt signal om, at magtanvendelse og andre indgreb aldrig må blive en ’metode’ i omsorgen for sårbare mennesker med behov for støtte i hverdagen – og at der altid skal udfoldes maksimale bestræbelser på at forebygge brugen af magt.

Vi finder det hensigtsmæssigt, at formålsbestemmelsen i magtanvendelsesafsnittet tydeliggør den allerede gældende omsorgspligt i serviceloven. Imidlertid er vi skeptiske over for den meget brede formulering af, hvilke hensyn der kan begrunde magtanvendelse og andre indgreb, herunder hensynet til ”fællesskabet i bo- eller dagtilbuddet og af hensyn til andre.”

LEV foreslår, at denne formulering præciseres, således at det er tydeligt, hvilken form for ’hensyn’, der er tale om – samt især hvilke hensyn der ikke kan begrunde magtanvendelse og andre indgreb.

Det forekommer lidt lovteknisk uklart, om stk. 4 i den eksisterende formålsparagraf ophæves, eller om det er nuværende stk. 5, som forslås ophævet. I selve lovforslagets pkt. 7 fremgår det således *”§ 124, stk. 4, der bliver til § 124, stk. 5, ophæves”.* Samme formulering findes på side 119 (sammenligningstabellen). I bemærkningerne side 56 fremgår det imidlertid: *”Det foreslås, at servicelovens § 124, stk. 5, ophæves.”*

Ud fra konteksten kan der næppe være tvivl om, at det er det nuværende stk. 5, som foreslås ophævet – ikke nuværende stk. 4 (som bliver til stk. 5). LEV anser det nuværende stk. 4. for at være af helt afgørende betydning, idet det heri un-

derstreges, at magtanvendelse "... skal udøves så skånsomt og kortvarigt som muligt og med størst mulig hensyntagen til den pågældende og andre tilstedeværende, således at der ikke forvoldes unødigt krænkelse eller ulempe."

Bemærkningernes 2.3. Fysisk guidning

Fysisk guidning vil ifølge forslaget kunne anvendes af hensyn til personen selv for at sikre hans eller hendes tryghed og værdighed eller af hensyn til andre i situationer, hvor personens adfærd er grænseoverskridende eller konfliktskabende eller i situationer, hvor en beboer på et bo- eller dagtilbud er gået ind i en anden beboers egen bolig, uden at den anden beboer ønsker det.

Fysisk guidning må ifølge forslaget ikke indebære fysisk fastholdelse, men kan derimod bestå i, at en medarbejder lægger en arm om skulderen af en borger for at angive, at man ønsker, at personen skal følge med.

LEV anser indførelsen af en specifik hjemmel til fysisk guidning, som en tydeliggørelse af allerede gældende regler. Vi lægger stor vægt på, at fysisk fastholdelse ikke er en del af fysisk guidning og mener, at fysisk guidning som udgangspunkt ikke bør medføre en ændring af praksis.

LEV opfordrer til, at Børne- og Socialministeriet har stort fokus på beskrivelse og eksemplificering af fysisk guidning i forbindelse med udarbejdelsen af en revideret vejledning til magtanvendelsesreglerne.

Bemærkningernes 2.4. Afværgehjælp

I lovforslaget foreslås det, at der etableres hjemmel til, at personalet kortvarigt kan fastholde eller føre en person væk fra en situation, når det er nødvendigt for at afværge væsentlig ødelæggelse af indbo eller andre værdier. Indgrebet betragtes som magtanvendelse og skal registreres og indberettes til kommunalbestyrelsen og til socialtilsynet.

En eksplicit hjemmel til afværgehjælp vil, så vidt vi kan vurdere, i en række situationer erstatte hjemlen i straffelovens regler om nødret. Under forudsætning af at reglerne i praksis anvendes hensigtsmæssigt, vil tydeligere regler på dette område efter LEVs vurdering kunne være en fordel.

LEV finder det imidlertid helt afgørende, at der udarbejdes en omhyggelig vejledningstekst i forhold til de nye regler, således at praksis ikke udvikler sig i en uhensigtsmæssig retning. Det bør således sikres, at proportionalitetsbetragtninger i forbindelse med anvendelsen af afværgehjælp modvirker, at hjemlen finder anvendelse i situationer, hvor der er tale om genstande af beskeden økonomisk, men også beskeden affektionsmæssig værdi.

Bemærkningernes 2.5. Fastholdelse mv.

Det foreslås, at der etableres hjemmel til, at personalet kan fastholde, tilbageholde eller føre en person tilbage til boligen eller til et andet opholdsrum, når personen udviser en adfærd, der er til fare for sig selv eller andre.

LEV finder det hensigtsmæssigt, at forslaget præciserer gældende praksis, således at det tydeliggøres, at personalet i bo- og dagtilbud i akutte situationer træffer afgørelse om fastholdelser mv. på vegne af kommunalbestyrelsen.

Vi forholder os imidlertid meget skeptiske over for lempelsen af kriterierne for personalets anvendelse af fysisk magt.

Det fremgår således af bemærkningerne, at ministeriet ikke finder det *"hensigtsmæssigt, at det kun er i situationer, hvor der er nærliggende risiko for væsentlig personskade, at der kan gribes ind, da det også kan være nødvendigt for at varetage omsorgsplikten over for borgerne at gribe ind i situationer, hvor der er fare på færde, selvom denne fare ikke indebærer væsentlig personskade."* (side 22).

Sammenholdt med de eksisterende kriterier er der således potentielt tale om en betydelig udvidelse af de situationer, som kan begrunde, at personalet kan anvende fastholdelser mv. I de eksisterende regler kræves det, at *"1) der er nærliggende risiko for, at personen udsætter sig selv eller andre for at lide væsentlig personskade, og 2) forholdene i det enkelte tilfælde gør det absolut påkrævet."*

LEV mener, at forslagets bemærkninger er meget mangelfulde i begrundelsen for, hvorfor der bør ske denne lempelse og opfordrer til, at de eksisterende begrundelser fastholdes.

LEV finder det velbegrundet, at de eksisterende regler klart signalerer, at anvendelse af fysisk magt kræver, at der er tale om alvorlige situationer med risiko for væsentlig personskade. Den foreslåede lempelse vil efter LEVs opfattelse indebære en stor risiko for, at omfanget af fysiske magtanvendelser øges unødvendigt. Vi forudser, at en række situationer, som hidtil har kunnet håndteres uden anvendelse af fastholdelser mv., fremadrettet vil blive håndteret ved anvendelse af fysisk magt.

En sådan udvikling har, så vidt vi kan se af den politiske aftale om revision af reglerne om magtanvendelse på handicapområdet, ikke været den politiske intention. Det fremgår således ikke af aftalen, at partierne er blevet enige om en lempelse af kriterierne for personalets anvendelse af fysisk fastholdelse. LEV anbefaler på denne baggrund, at de eksisterende kriterier for fastholdelse og anden fysisk magtanvendelse fastholdes.

Bemærkningernes 2.6. Låsning og sikring af yderdøre og vinduer

Forslaget indebærer, at der etableres hjemmel til at låse eller på anden vis sikre yderdøre eller vinduer til en beboers egen bolig i et botilbud i en afgrænset periode, når der er risiko for, at beboeren vil forlade sin bolig og derved udsætte sig selv eller andre for fare.

Kommunalbestyrelsens afgørelse træffes over for den enkelte beboer og kan kun indebære sikring af vinduer eller aflåsning af yderdøre til beboerens egen bolig, dvs. terrassedøre, altandøre, havelåger o. lign. Afgørelsen vil ikke kunne indebære aflåsning af døren mellem beboerens egen bolig og tilbuddets indendørs fællesarealer. Låsning/sikring vil således alene kunne ske af døre og vinduer til udendørsarealer. Der vil altid skulle være mindst én uaflåst dør i beboerens egen bolig. Kommunalbestyrelsens afgørelse træffes for en periode på 12 måneder, hvorefter personalelederen kan anmode kommunalbestyrelsen om at træffe en ny afgørelse.

LEV finder det helt afgørende, at princippet om individuelt begrundet og tidsafgrænset myndighedsafgørelse er fastholdt i forhold til den nye hjemmel til at låse og sikre yderdøre og vinduer.

Vi anerkender, at det kan være nødvendigt med en længere periode end den nuværende. En periode på 12 måneder vil imødekomme behovet for længerevarende indsats i forhold til mennesker med eksempelvis meget komplekse udfordringer.

Vi finder imidlertid, at bemærkningerne – i direkte tilknytning til 12 måneders-perioden og muligheden for forlængelse – bør understrege, at indgrebet ikke må have længere varighed end påkrævet i det enkelte tilfælde, og at indgrebet skal ophøre i det øjeblik, det ikke længere er nødvendigt.

Vi bemærker imidlertid, at begrundelsen for anvendelsen af denne form for indgreb udgør en markant lempelse i forhold til de nuværende begrundelseskraav. At *"udsætte sig selv eller andre for fare"* forekommer således at være betydeligt mere rummeligt end det eksisterende begrundelseskraav i relation til eksempelvis særlige dørråbnere: I de eksisterende regler skal følgende kraav således være opfyldt:

- "1) der er nærliggende risiko for, at en eller flere personer ved at forlade bo- eller dagtilbuddet udsætter sig selv eller andre for at lide væsentlig personskade, og*
- 2) forholdene i det enkelte tilfælde gør det absolut påkrævet for at afværge denne risiko og*
- 3) lovens øvrige muligheder forgæves har været anvendt."*

LEV savner i forslagets bemærkninger en uddybet begrundelse for denne tilsyneladende lempelse af begrundelseskraavene.

Bemærkningernes 2.7. Tryghedsskabende velfærdsteknologi

Det foreslås, at kommunalbestyrelsen kan træffe afgørelse om at anvende tryghedsskabende velfærdsteknologi for en person med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne i en afgrænset periode, når der er risiko for personskade for borgeren, og forholdene i det enkelte tilfælde gør det påkrævet for at afværge denne risiko. Afgørelsen vil skulle træffes over for den enkelte borger og for

en afgrænset periode, og der skal ske registrering og indberetning til kommunalbestyrelsen og socialtilsynet.

Det understreges i forslaget, at formålet med anvendelsen af tryghedsskabende velfærdsteknologier ikke må være at erstatte socialpædagogiske indsatser eller personaleressourcer.

Det foreslås desuden, at der nedsættes et råd, som skal sikre, at reglerne følger med den teknologiske udvikling for at sikre, at teknologierne er egnede til at understøtte borgerens tryghed, omsorg, værdighed, sikkerhed, bevægelsesfrihed og selvbestemmelse samt for at sikre, at det bliver klart for bo- og dagtilbudde, hvilke teknologiske løsninger der må anvendes.

LEV er enig i forslagets begrundelse for at gøre reglerne om anvendelse af ny teknologi mere fleksibel. Vi finder den foreslåede model med nedsættelse af et råd, der følger den teknologiske udvikling, hensigtsmæssig, og vi anbefaler at rådet får repræsentation fra de organisationer, som repræsenterer de berørte målgrupper.

Bemærkningernes 2.8. Kortvarig fastholdelse i personlige hygiejnesituationer

Forslaget indebærer, at der etableres hjemmel til, at personalet – uden forudgående afgørelse fra kommunalbestyrelsen – kortvarigt kan fastholde borgeren i personlige hygiejnesituationer, når dette er nødvendigt for at sikre personens omsorg, sikkerhed eller værdighed. Magtanvendelsen skal registreres og indberettes til kommunalbestyrelsen og tilsynet. I forbindelse med indberetningen skal personalelederen vurdere, om det er sandsynligt, at der vil blive behov for kortvarigt at fastholde borgeren igen, og der derfor er behov for, at kommunalbestyrelsen træffer en afgørelse herom.

Med forslaget sker der samtidigt en udvidelse af den periodeafgrænsning, som gælder for kommunalbestyrelsens afgørelse om fastholdelse i hygiejnesituationer. Afgørelsen vil gælde i 12 måneder mod de nuværende 3 måneder. Det skal gennem handleplanen søges sikret, at magtanvendelse i personlige hygiejnesituationer i fremtiden kan undgås.

LEV anerkender, at der med den foreslåede ændring er fundet en betryggende løsning i forhold til de ganske få situationer, hvor håndteringen af en hygiejnesituation ikke kan afvente, at kommunalbestyrelsen træffer afgørelse om fastholdelse i hygiejnesituationer.

Bemærkningernes 2.11. Målretning af botilbud til unge

Lovforslaget vil skabe hjemmel for etablering af ungdomsboliger i botilbud efter servicelovens § 108 samt i almene ældre- og handicapboliger. Aldersgrænsen er sat til 35 år, og der skal være tale om egentlige ungdomstilbud, som ikke kan visiteres personer over 35 år til.

LEV er grundlæggende positiv over for, at der herved er mulighed for at etablere ungemiljøer for mennesker med handicap i botilbud.

LEV finder de opstillede betingelser hensigtsmæssige. En enkelt af betingelserne bør dog justeres, idet det i betingelse nr. 3) fremgår, at Kommunalbestyrelsen senest 3 måneder før, en person skal fraflytte sin bolig efter stk. 1, skal tilbyde personen *"en anden passende bolig i kommunen"*. Herved antydes, at beboeren alene kan tilbydes en bolig i den kommune, hvor vedkommende aktuelt bor, hvilket ikke er korrekt. Det fremgår således af bemærkningerne andet steds, at beboeren har ret til at *"benytte sig af adgangen til frit valg af botilbud efter servicelovens § 108, stk. 2"* (side 51).

For LEV er det afgørende, at hjemlen alene anvendes til etablering af ungdomsboliger og ikke som en indirekte forringelse af rettighederne for personer under 35 år i botilbud eller plejeboliger. Det skal således sikres, at de tilbud, hvor beboere har vilkår om fraflytning, inden de fylder 35 år, også rent faktisk har karakter af at være ungdomstilbud.

På den baggrund foreslår LEV, at ændringen vedrørende § 108 i serviceloven suppleres med en præcisering tilsvarende den, som er indsat i ændringen vedr. lov om almene boliger. Her fremgår det således, at *"Kommunalbestyrelsen kan beslutte, at et antal almene plejeboliger, jf. stk. 2, fremover udlejes til personer under 35 år. Boligerne skal ligge samlet i en bebyggelse og kunne understøtte, at de pågældende kan leve et ungdomsliv"* (side 8).

Denne præcisering om boligernes karakter er efter LEVs opfattelse helt afgørende, og vi foreslår derfor, at der sker en tilsvarende præcisering i relation til § 108 i serviceloven.

Med venlig hilsen

Anni Sørensen

Landsformand

Børne- og Socialministeriet
Att: lbpo@sm.dk og p-handicap@sm.dk

Sagsnr. 18-2930
Vores ref. csoe
Deres ref.
2018 – 4775/630930

Den 13. december 2018

Vedr. høring over udkast til ændrede regler for magtanvendelse mv. – jeres referencenr. 2018-4775

Overordnet set er LO positive over for ændringerne, der medfører, at reglerne får en bedre balance mellem individets rettigheder, fællesskabet og værdigheden.

Lovforslaget fremstår grundigt gennemarbejdet og velformuleret.

Reglerne, som de præsenteres i lovforslaget, fremstår mere logiske, og det burde derfor blive muligt i højere grad at navigere korrekt i dem med en god portion sund fornuft.

Samtidig må det dog også anerkendes, at det er yderst komplicerede regler at forvalte i den praktiske pleje og omsorg. Derfor er den vejledning, der følger med til personalet, helt central. Selv om der er afsat en ramme til efteruddannelse, vil det være helt centralt, at det enkelte plejecenter, botilbud mv. får støtte til at udvikle en god praksis, og at der løbende bliver fulgt op. Det bør derfor overvejes, om en del af denne vejledning kan foregå via digitale platforme med illustrative eksempler.

Der er mange regler at orientere sig i, og det vil derfor være hensigtsmæssigt, hvis der kunne laves en oversigt/matrix over de forskellige adgange til fysisk guidning, kortvarig fastholdelse, klagemuligheder mv.

LO er af den opfattelse, at det giver god mening, at en del af regelsættet er delt op mellem målgrupper, der på den ene side har en betydelig og varigt nedsat, psykisk funktionsevne, som ikke er en konsekvens af en erhvervet og fremadskridende mental svækkelse, og demens på den anden side, da de to forskellige målgrupper har forskellige behov. Derfor bør denne opdeling også overvejes, når der skal laves vejledninger eller andet materiale til personalet. De to målgrupper vil ofte være på forskellige tilbud, så for at det bliver nemmere for personalet at orientere sig, bør det overvejes at adskille de to regelsæt i vejledning/guides til personalet.

Med adgangen til at personalet kan anvende akut, kortvarig fastholdelse mv. følger en større kompetence til personalet, når visse indgreb ikke længere forud har skullet

godkendes af kommunalbestyrelsen. Det finder LO positivt. Men samtidig medfører den øgede kompetence også, at medarbejderne, står i front i forhold til kritik af deres vurderinger og eventuelle klager over deres ageren. Hvordan det håndteres bør også indgå i en vejledning for, hvordan arbejdspladsen bedst kan administrere reglerne.

Med venlig hilsen

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Ejner K. Holst', written in a cursive style.

Ejner K. Holst

Børne – og socialministeriet
Holmens kanal 22
1060 København K

13. december 2018

Høringssvar vedrørende lovforslag om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, lov om tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse under ferie, lov om almene boliger m.v. og lov om leje af almene boliger

LOS - Landsorganisation for sociale tilbud takker for muligheden for at afgive høringssvar om forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, lov om tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse under ferie, lov om almene boliger m.v. og lov om leje af almene boliger.

LOS støtter de overordnede principper og retningslinjer, der ligger til grund for lovforslaget, der er grundigt gennemarbejdet med inddragelse af interessenter på området. I LOS er vi optaget af, at personalet på botilbud kan varetage omsorgspligten over for voksne mennesker med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne.

LOS anbefaler, at lovgivningen følges op med ændringer i respektive bekendtgørelser og vejledninger. I høringssvaret anfører LOS nogle konkrete bemærkninger til lovforslaget. Høringssvaret er opdelt i kommentarerne til lovforslagets hovedelementer.

Botilbud § 108 a

Det foreslås med bestemmelsen, at kommunalbestyrelsen kan beslutte at målrette et botilbud til personer under 35 år. LOS ser positivt på, at der tilbydes et botilbud forbeholdt unge mennesker, således at det sikres, at beboerne har mulighed for at indgå i et ungdomsmiljø med jævnaldrende.

Det foreslås med bestemmelsen i § 108 a stk. 3 nr. 1, at kommunalbestyrelsen kan træffe afgørelse om, at beboeren skal fraflytte botilbuddet under forudsætning af, at det fremgår af *boligdokumentet*, at personen skal fraflytte botilbuddet inden personen fylder 35 år. LOS forudsætter, at der foretages en konsekvensændring af Bekendtgørelse nr. 715 af 19. juni 2013 om lejerettigheder til beboere i visse botilbud efter serviceloven.

Det fremgår af den foreslåede § 108 a stk. 3 nr. 3, at kommunalbestyrelsen senest 3 måneder før fraflytning skal tilbydes en passende *bolig*, der modsvarer personens behov, og som står i et rimeligt forhold til personens betalingsevne. LOS foreslår, at det præciseres i loven, at *bolig* ligeledes rummer botilbud efter serviceloven. Derudover foreslår LOS, at der i ganske særlige tilfælde skal være mulighed for, at give dispensation for fraflytningen i en nærmere afgrænset periode, når inddragelse af beboerens modenhed og funktionsniveau taler herfor, hvilket kunne være tilfældet for en gruppe af psykisk udviklingshæmmede.

Efter den foreslåede § 108 stk. 3 nr. 4, vil kommunalbestyrelsens vurdering efter af, hvorvidt en bolig er passende, skulle baseres på en udredning gennemført ved voksenudredningsmetoden (VUM) eller lignende metode. LOS bemærker sig, at man som noget nyt i lovgivningen anviser bestemte udredningsmetoder, in casu, VUM, og skal i den forbindelse spørge om der er tale om et paradigmeskift eller om der er tale om et enkeltstående tilfælde?

LOS
Blekinge Boulevard 2

2630 Taastrup

Danmark

T: +45 7023 3400

E: los@los.dk

www.los.dk

Cvr. Nr.: 15 90 69 87

Endvidere forudsætter LOS, at indførelsen af den ny § 108a ikke nødvendiggør en ny godkendelse fra Socialtilsynet. Omvendt mener LOS, at borgere der allerede i dag bor på en § 108 boform ikke skal ændre status til et § 108 a tilbud. LOS mener, at det udelukkende er borgere der ikke i forvejen er visiteret til en § 108 boform, der skal kunne visiteres til et § 108 a tilbud.

Endelig forudsætter LOS, at Socialministeriet i forhold til fondsmyndighederne vil sikre, at indførelsen af § 108 a ikke nødvendiggør en ændring i fundatsen for selvejende fonde, hvilket betyder, at der ikke skal rettes henvendelse til Civilstyrelsen om ændringer efter lovændringens ikrafttræden.

Husorden

Det forstås, at det præciseres i serviceloven, at lederen af et bo- og dagstilbud, der drives af regionen, kommunen eller anden privat leverandør, kan fastsætte en vejledende husorden for tilbuddets fællesarealer. LOS anbefaler, at der udarbejdes et udkast til en husorden, der vedlægges som bilag.

Låsning af ydredøre og vinduer

Det foreslås med bestemmelsen § 128 a stk. 1, at kommunalbestyrelsen skal kunne træffe afgørelse om i en afgrænset periode at låse eller på anden måde sikre ydredøre eller vinduer til en beboers egen bolig på botilbud, når der er risiko for, at beboeren vil forlade sin bolig og derved udsætte sig selv eller andre for fare. Intentionerne bag bestemmelsen er, at sikre beboerne omsorg, sikkerhed og tryghed. Afgørelsen kan ikke omfatte aflåsning af døren mellem beboerens egen bolig og tilbuddets fællesarealer. I bemærkninger til lovforslaget fremgår det, at dørlåsningen aldrig vil have karakter af frihedsberøvelse, når der i bestemmelsen stilles krav om, at der altid skal være mindst én uaflåst dør i beboerens egen bolig, af hensyn til beboeren frie færden. LOS støtter intentionerne bag den foreslåede ordning i lovforslagets § 128 a, men har svært ved at se, at den valgte løsning ikke har karakter af frihedsberøvelse.

Kortvarig fastholdelse i hygiejnesituationer

Efter de gældende regler i servicelovens § 126 a kan kommunalbestyrelsen undtagelsesvist for en afgrænset periode træffe afgørelse om at anvende fysisk magt i form af fastholdelse i hygiejnesituationer, hvis det er nødvendigt for at varetage omsorgspligten. I bekendtgørelse nr. 1231 af 13. november 2017 om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten over for voksne samt om særlige sikkerhedsforanstaltninger for voksne og modtagepligt i boformer efter lov om social service (magtanvendelsesbekendtgørelsen) § 4 stk. 1 er der en udtømmende liste over de hygiejnesituationer, hvor der kan ske kortvarig fastholdelse jf. bekendtgørelsens § 4 stk. 1. En tilladelse kan gives i en periode på 3 måneder, men der er mulighed for at forlænge perioden i op til 6 måneder.

LOS støtter intentionerne om at ændre servicelovens § 126 a og magtanvendelsesbekendtgørelsens liste over hygiejnesituationer udvides, så lovgivningen afspejler behovet i praksis. Den foreslåede § 136 a giver hjemmel til, at personalet uden forudgående afgørelse fra kommunalbestyrelsen kortvarigt kan anvende magt i hygiejnesituationer, når det er nødvendigt for at sikre personens omsorg, sikkerhed eller værdighed. I den foreslåede § 136 beskrives målgruppen for den foreslåede bestemmelse i § 136a. Bestemmelserne vil kunne finde anvendelse over for personer med *”betydelig og varigt nedsat funktionsevne, som ikke er en konsekvens af en erhvervet og fremadskridende mental svækkelse”*

LOS antager på baggrund af bemærkningerne, at bestemmelserne skal finde anvendelse i botilbud efter servicelovens § 107. LOS foreslår derfor, at loven udformes på en måde, således at dette præciseres. Fra en umiddelbar betragtning syntes sondringen mellem målgruppen § 107 og § 108 uklar. LOS er af den opfattelse at målgruppen for § 107 defineres, som personer, som har *”betydelig nedsat fysisk eller psykisk*

funktionsevne eller særlige sociale problemer”, mens målgruppen efter § 108 defineres som ”personer, som på grund af betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne”. Dette syntes ikke gennemført konsekvent i lovforslaget og dets bemærkninger.

Klageadgang

I den foreslåede § 135 a stk. 4 fremgår det, at kommunalbestyrelsen skal udarbejde handleplaner i overensstemmelse med servicelovens § 141 for personer, for hvem der foretages indgreb som nævnt i § 135 a, stk. 1. LOS bemærker, at der altid skal udarbejdes handleplaner for denne gruppe borgere jf. servicelovens § 141 stk. 2 nr. 1, hvorved bestemmelsen i § 131 a stk. 4 syntes overflødig.

Fuldbyrdelse af strafferetlige foranstaltninger

Det følger af retssikkerhedsloven § 72 stk. 1, at klager til Ankestyrelsen som udgangspunkt ikke har opsættende virkning. LOS noterer sig, at klager til Ankestyrelsen over kommunalbestyrelsens afgørelse om fraflytning fra et botilbud målrettet unge efter den foreslåede § 108 a i serviceloven eller tilbud om anden passende bolig, undtagelsesvist skal have opsættende virkning.

LOS – Landsorganisationen for sociale tilbud støtter forslaget.

Med venlig hilsen

Malene Larsen
Juridisk konsulent

Til: Laura Brogaard Poulsen (lbpo@sm.dk)
Cc: Handicap (p-handicap@sm.dk)
Fra: Niels Kasper Jørgensen (niels.kasper.joergensen@regionh.dk)
Titel: SV: Høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område
Sendt: 12-12-2018 14:20:52

Til Børne og Socialministeriet
Att. Laura Brogaard Poulsen, Kontor for Handicap

HØRINGSSVAR

Vedr. udkast til forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, m.v.
Sagsnr. 2018-4775

Tak for muligheden for at afgive høringssvar til lovforslaget. Vi har følgende bemærkninger:

Vedr. kortvarig fastholdelse i hygiejnesituationer

De ændrede regler om kortvarig magtanvendelse i hygiejnesituationer bliver ved den nye lov mere bred og ikke begrænset til bestemte situationer. Det er derfor vigtigt, at der løbende bliver evalueret og reflekteret over de situationer, hvor der er anvendt magt, så det kan skabe læring. Ansvar lægges ud til omsorgspersoner i plejen, som står i akutte situationer, hvor de skal vurdere om det vil være i orden at anvende magt. Der vil derfor være behov for løbende kompetenceudvikling og en ledelsesmæssig opbakning.

Vedr. tryghedsskabende velfærdsteknologi

Det skal nedsættes et råd, som skal tage stilling til hvilke teknologiske hjælpemidler, der kan være tale om. Dette sikrer også, at der bliver foretaget en kvalitetsvurdering, inden produkter kan komme på listen.

Det er vigtigt, at det er de rette fagpersoner med relevante kompetencer, som sidder i rådet. Der bør lægges vægt på, at velfærdsteknologiske hjælpemidler ikke bliver anvendt på bekostning af medmenneskeligt nærvær og omsorg.

Vedr. låsning og sikring af yderdøre

Det giver større sikkerhed, at yderdøren kan låses for de beboere, som bringer sig selv i fare ved at forlade boligen. Der bør også ses på, om de udendørs omgivelser er sikre og demensvenlige - fx om der er opsat hegn til afgrænsning af området. Dette vil evt. kunne overflødiggøre at låse beboerens yderdør og give mere sikkerhed.

Med venlig hilsen
Kasper Jørgensen
Neuropsykologisk fagkonsulent

Direkte: 35 45 79 47
Mail: niels.kasper.joergensen@regionh.dk

Nationalt Videnscenter for Demens

Rigshospitalet – afsnit 6922
Blegdamsvej 9
2100 København Ø
Telefon: 35 45 69 22
Web: www.videnscenterfordemens.dk

Besøgsadresse: Juliane Maries Vej 28, 2. sal, 2100 København Ø

Fra: Lovekspeditionen <publikationer@sim.dk>

Sendt: 15. november 2018 10:17

Til: Udsendelse fra Børne- og Socialministeriet <dpudsend@sm.dk>

Cc: Laura Brogaard Poulsen <lbpo@sm.dk>; Elsebeth Jensen <eje@sm.dk>

Emne: Høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.....

Til: Laura Brogaard Poulsen (lbpo@sm.dk)
Cc: Handicap (p-handicap@sm.dk)
Fra: Jan Hempel (Jan.Hempel@politiforbundet.dk)
Titel: VS: Høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.....
Sendt: 15-11-2018 13:33:06
Bilag: Høringsbrev.pdf; Høringsliste.pdf; Lovforslag.pdf;

Til Børne- og Socialministeriet.

Politiforbundet har ingen bemærkninger til høringen.

Politiforbundets jr.nr. 2018-00932.

På forbundets vegne - og med venlig hilsen

Jan Hempel
Forbundssekretær

H.C. Andersens Boulevard 38
DK-1553 København V

Tlf. +45 3345 5965
E-mail mail@politiforbundet.dk

Fra: Lovekspeditionen [mailto:publikationer@sim.dk]

Sendt: 15. november 2018 10:17

Til: Udsendelse fra Børne- og Socialministeriet <dpudsend@sm.dk>

Cc: Laura Brogaard Poulsen <lbpo@sm.dk>; Elsebeth Jensen <eje@sm.dk>

Emne: Høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.....

Børne- og Socialministeriet

Holmens Kanal 22
1060 København K
Tlf. 3392 9300
Fax. 3393 2518
E-mail sm@sm.dk

J.nr. 2018 - 4775

Dato 15. november 2018

**Til høringspartnerne på vedhæftede
høringsliste**

-

Høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, lov om tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse under ferie, lov om almene boliger m.v. og lov om leje af almene boliger (Ændrede regler om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten over for

Børne- og Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

RIGSADVOKATEN
FREDERIKSHOLMS KANAL 16
1220 KØBENHAVN K

TELEFON: 7268 9000
FAX: 7268 9004
E-MAIL: RIGSADVOKATEN@ANKL.DK
www.anklagemyndigheden.dk

DATO 30. november 2018

JOURNAL NR.
RA-2018-3200604-74

SAGSBEHANDLER: JJA/

Høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, lov om tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse under ferie, lov om almene boliger m.v. og lov om leje af almene boliger (Ændrede regler om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten over for voksne samt indførelse af mulighed for målretning af botilbud til unge og kommunal dækning af skader forvoldt af lejere i almene boliger)

Ved e-mail af 15. november 2018 (sagsnr. 2018-4775) har Børne- og Socialministeriet anmodet om Rigsadvokatens eventuelle bemærkninger til ovennævnte udkast til lovforslag.

Det kan i den anledning oplyses, at Rigsadvokaten ikke har bemærkninger til lovudkastet.

Med venlig hilsen

Monica Lange
Vicestatsadvokat

Til: Laura Brogaard Poulsen (lbpo@sm.dk)
Fra: Laura Brogaard Poulsen (lbpo@sm.dk)
Titel: Høringssvar fra Rigspolitiet
Sendt: 14-12-2018 15:00:21

Fra: dpg@sim.dk <dpg@sim.dk> På vegne af kos-Direktionssekretariatet@politi.dk

Sendt: 15. november 2018 14:52

Til: Lovekspeditionen <publikationer@sim.dk>

Emne: SV: Høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.....

Til Børne- og Socialministeriet,

Ministeriet har sendt nedenstående høring direkte til Rigspolitiet.

Til orientering kan det oplyses, at høringer vedrørende Justitsministeriets område, herunder altså ligeledes underliggende myndigheder under Justitsministeriet, skal sendes via Justitsministeriets departement.

Hvis høringen ikke allerede er fremsendt til Justitsministeriet (cphoer@jm.dk), skal Rigspolitiet anmode om, at høringen fremsendes til Justitsministeriet med henblik på, at Justitsministeriet – om nødvendigt – iværksætter høring af Rigspolitiet.

Rigspolitiet foretager sig således ikke yderligere på nuværende tidspunkt, men afventer at Justitsministeriet eventuelt anmoder Rigspolitiet om bemærkninger til udkastet.

Med venlig hilsen

Dorthea Maria Lund

Fuldmægtig

POLITI

Rigspolitiet

Direktionssekretariatet

Polititorvet 14

1780 København V

Tlf: 93 50 02 29

E-mail: dml002@politi.dk

Web www.politi.dk

Facebook facebook.com/politi

Twitter twitter.com/rigspolitiet

Fra: Lovekspeditionen [mailto:publikationer@sim.dk]

Sendt: 15. november 2018 10:17

Til: Udsendelse fra Børne- og Socialministeriet

Cc: Laura Brogaard Poulsen; Elsebeth Jensen

Emne: Høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.....

**Børne- og
Socialministeriet**

Børne- og Socialministeriet

Holmens Kanal 22

1060 København K

Tlf. 3392 9300

Fax. 3393 2518

lbpo@sm.dk
p-handicap@sm.dk.

RÅDET FOR
SOCIALT
UDSATTE

14. december 2018

Ændrede regler om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten over for voksne samt indførelse af mulighed for målretning af botilbud til unge og kommunal dækning af skader forvoldt af lejere i almene boliger

Rådet for Socialt Udsatte takker for høringen. Rådet har følgende bemærkninger:

Serviceovens magtanvendelsesregler:

Rådet finder overvejende de foreslåede ændringer positive. Forslaget vurderes generelt at balancere hensynet mellem den enkeltes selvbestemmelse og integritet på den ene side og muligheden for at yde omsorg over for mennesker med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne på den anden.

Dog kan Rådet ikke tilslutte sig forslaget om afværgehjælp. Hensynet til at afværge ødelæggelse af indbo eller andre værdier vurderes ikke at stå mål med det indgreb, det vil nødvendiggøre. Der kan være risiko for, at personalet ved at gribe ind over for personer, der i affekt fx ødelægger deres egne ting, kan komme til at eskalere situationen og udsætte både sig selv og borgeren for fare.

Reglerne om botilbud efter serviceloven og almene plejeboliger efter almenboligloven

Rådet er positiv over for forslaget om kommunal dækning af skader forvoldt af lejere i almene boliger og finder, at det øger fleksibiliteten i forhold til anvisning af boliger til personer med funktionsnedsættelser eller særlige sociale problemer. Som det fremgår af forslagens bemærkninger, er der et omfattende sammenfald mellem målgruppen for længerevarende botilbud efter servicelovens § 108 og målgruppen for almene plejeboliger, og tilbuddene kan have ens indretning og bemanning. Dette bør også afspejles i kommunens muligheder for at afholde udgifter til istandsættelse af skader i boligerne.

For så vidt angår forslaget om målretning af botilbud til unge vil Rådet kvittere for bestræbelserne på at skabe ungdomsmiljøer for unge, der har brug for at bo på botilbud. Rådet vil dog samtidig henlede opmærksomheden på de flaskehalse, der kan komme til at opstå, når beboere i botilbud for unge fylder 35 år. Flere kommuner har lange ventelister til botilbud, og det er formodentlig ikke realistisk, at det er muligt at finde egnede botilbud med et års varsel til alle, der har brug for dette. Rådet vil understrege, at der skal være tilstrækkelig kapacitet på øvrige botilbud til beboere, der fylder 35 år, og at ændringerne ikke må medføre, at beboere er nødt til at flytte til et botilbud, de ikke ønsker at bo på, eller at flytte i egen bolig, hvor de ikke kan få den nødvendige hjælp.

Med venlig hilsen

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Jann Sjursen', with a stylized, flowing script.

Jann Sjursen

Børne- og Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

12.12. 2018

Høringssvar over:

Udkast til forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, lov om tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse under ferie, lov om almene boliger m.v. og lov om leje af almene boliger (Ændrede regler om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten over for voksne samt indførelse af mulighed for målretning af botilbud til unge og kommunal dækning af skader forvoldt af lejere i almene boliger)

SAND – De Hjemløses Landsorganisation, skal hermed takke for det tilsendte høringsmateriale.

Set i et hjemløseperspektiv har vi ikke umiddelbart nogle bemærkninger til det fremsendte som virker fornuftig og gennemtænkt skal vi udtrykke vor glæde over at man skaber nu mulighed for at udleje et antal almene plejeboliger til personer under 35 år. Personer som ellers kunne have endt i bolig/hjemløshed.

Vi skal i samme moment opfordre til, at der herudover hurtigst muligt opføres det nødvendige antal små, betalbare boliger til gruppen af hjemløse således at "Housing first" teorien reelt kan føres ud i praksis fremover og hjemløsetallene reduceres i stedet for fortsat være at stigende

Med venlig hilsen

Ole Skou
Soc.rdg. & Cand.jur.

De hjemløses landsorganisation
Sundholmsvej 34, st.
2300 København S.
Tlf. 4073 3537
os@sandudvalg.dk

Børne- og Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K
Att:lbpo@sm.dk kopi til p-handicap@sm.dk

13.12.2018

Høringssvar vedrørende ændring af magtanvendelsesreglerne m.v.

Overordnede bemærkninger

Selveje Danmark har den 15. november modtaget et udkast til forslag ændring af magtanvendelsesreglerne og andre indgreb i selvbestemmelsesretten for voksne i høring. Udkastet indeholder desuden et forslag om muligheden for at indføre botilbud målrettet unge og et forslag om kommunal dækning af skader forvoldt af lejere i almene boliger.

Selveje Danmark organiserer en række botilbud for voksne og plejecentre, der vil blive berørt af evt. ændringer af loven. Selveje Danmark påpeger i forbindelse med de foreslåede ændringer af magtanvendelsesreglerne, at forebyggelse af magtanvendelse altid må være et prioriteret mål i arbejdet med borgerene. Selveje Danmark har med interesse læst udkastet og tilslutter sig overordnet en præcisering af reglerne om magtanvendelse. Det er vigtigt både af hensyn til medarbejdernes handlemuligheder og borgernes retssikkerhed, at det bliver tydeliggjort, hvornår der er tale om anvendelse af magt, og hvornår der ikke er.

Selveje Danmark stiller sig også positivt til de øvrige forslag om botilbud målrettet unge og kommunal dækning af skader forvoldt af lejere i almene boliger.

Selveje Danmark har i forbindelse med de forskellige forslag en række specifikke kommentarer. Se nedenstående.

Specifikke bemærkninger vedrørende forslag til ændringer af lov om social service

Vedr. §108 a om oprettelse af botilbud målrettet unge i lov

Unge mennesker med handicap har naturligvis samme behov for at omgås andre på egen alder, som alle andre unge har. Selveje Danmark ser derfor meget positivt på, at der med forslaget skabes hjemmel til, at der kan oprettes botilbud og plejecentertilbud målrettet personer under 35 år.

Vedr. §123 om fastsættelse af husorden

Selveje Danmark finder det positivt, at der skabes hjemmel til at lederen af et bo- eller dagtilbud kan fastsætte en vejledende husorden, der angiver de nærmere regler og retningslinjer for ophold i den del af bo- eller dagtilbuddet, som ikke er beboerens egen bolig. Selveje Danmark mener, det er både positivt og

relevant, at beboerne og/eller deres pårørende skal inddrages i udarbejdelsen, for at der kan tages hensyn til beboernes ønsker og for at skabe et fælles ejerskab til husordenen.

Selveje Danmark savner et afsnit, der beskriver muligheder for indgå aftaler med borgerens samtykke, der sikrer den enkelte borgers trivsel og ophold. Det kunne f.eks. være en aftale om, at personalet kan låse sig ind i lejligheden hos en borger med selvskadende adfærd, hvis borgeren ikke reagerer ved gentagende bank på døren. En indhentning af samtykke fra borgeren kunne for eksempel forgå, når personalet gennemgår husordenen ved borgerens optagelse.

Vedr. §124 stk. 2 om formålet for anvendelse af magt

Selveje Danmark mener, der er fint med en understregning af, at magtanvendelse alene må ske for at sikre personens omsorg, værdighed eller tryghed. Selveje Danmark finder tilføjelsen om, at der skal tages hensyn til fællesskabet i forhold til en evt. magtanvendelse, både vigtig og relevant. En borgers ophold i et fællesrum bør ikke ske på bekostning af de øvrige borgers tryghed og trivsel. Selveje Danmark mener dog at "fællesskabet" er for diffust et begreb. Det bør af hensyn til både personale og beboere præciseres, hvad der menes med begrebet. Selveje Danmark foreslår, at det gøres eksplicit, at der er tale om hensyn til de øvrige beboere og personalet. Den samme pointe gør sig gældende i forhold til formuleringen "hensynet til andre", for hvem er andre? Begrebet er kan i princippet udbredes til at gælde alle, hvilket skaber uklarhed om beboernes rettigheder og personalets handlerum.

Vedr. 124 b Fysisk guidning

Selveje Danmark stiller sig positivt til forslaget om etablering af lovhjemmel til, at personalet kan anvende fysisk guidning af personer som led i omsorgen på bo- og dagtilbud. Selveje Danmark mener, det er væsentligt, at personalet får mulighed for fysisk at guide en borger ud af en uholdbar situation. Selveje Danmark mener, at det bør fremgå af loven, at fysisk guidning først kan anvendes, når personalet forgæves har forsøgt at løse situationen med en socialpædagogisk indsats.

Vedr. 124 c Afværgehjælp

Selveje Danmark stiller sig overordnet positiv til forslaget om etablering af hjemmel til, at personalet akut og kortvarigt kan fastholde eller føre en person væk fra en situation, når det er nødvendigt for at afværge væsentlig ødelæggelse af indbo eller andre værdier. Selveje Danmark vil dog påpege, at det kan blive svært for en medarbejder at afgøre, om en ting for eksempel har affektionsværdi for en anden, og at det forhold kan stille medarbejderen i et dilemma.

Vedr. §124 d Fastholdelse

Selveje Danmark tilslutter sig, at der etableres hjemmel til, at personalet kan anvende fysisk magt i akutte situationer uden forudgående afgørelse fra kommunalbestyrelsen, når borgeren udviser en adfærd, der er til fare for borgeren selv eller andre. Selveje Danmark mener, det er positivt, at forslaget vil ophæve det tidligere krav om en nærtliggende risiko for væsentlig personskaade, for at personalet kan

skride ind og f.eks. fastholde borgeren. Selveje Danmark ser det også som positivt, at personalet får mulighed for at gribe ind i en akut situation og ikke skal afvente kommunalbestyrelsens godkendelse.

Vedr. § 128 a Låsning og sikring af yderdøre og vinduer

Selveje Danmark tilslutter sig forslaget og har ikke yderligere bemærkninger.

Vedr. § 128 b Tryghedsskabende velfærdsteknologi

Selveje Danmark tilslutter sig forslaget og har ikke yderligere bemærkninger.

Vedr. § 135 a stk 3 Orientering af pårørende om indgreb

Selveje Danmark tilslutter sig forslaget men anbefaler, at det præciseres, hvor ofte personers pårørende som minimum skal orienteres.

Vedr. § 135 b Bemyndigelser

Selveje Danmark tilslutter sig forslaget og har ikke yderligere bemærkninger.

Vedr. § 136 a – 136 f Magtanvendelse i relation til forskellige målgrupper

Selveje Danmark tilslutter sig forslagene og har ikke yderligere bemærkninger.

Specifikke bemærkninger til forslag om ændring af lov om retssikkerhed og administration på det sociale område

Vedr. §72 stk 6. om opsættende virkning for klage til Ankestyrelsen over flytning fra botilbud for unge

Selveje Danmark finder det særdeles positivt, at forslaget vil tillæge en klage til Ankestyrelsen over kommunalbestyrelsens afgørelse om fraflytning fra et botilbud målrettet unge opsættende virkning. Den foreslåede bestemmelse styrker borgerens retssikkerhed, og vil f.eks. kunne få betydning i en situation, hvor en borger er uenig i kommunalbestyrelsens udredning af vedkommendes behov og den nye bolig, som kommunalbestyrelsen tilbyder borgeren at tage ophold i, kan tilgodese borgerens behov.

Specifikke bemærkninger til forslag om ændring af lov om tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse under ferie

Vedr. §7 og § 8 magtanvendelse under ferie (Lov om tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse under ferie)

Selveje Danmark tilslutter sig forslagene og har ikke yderligere bemærkninger.

Specifikke bemærkninger til forslag om ændring af lov om almene boliger

Vedr §5 stk 6. om målretning af udlejning til borgere under 35 år

Selveje Danmark tilslutter sig forslaget og har ikke yderligere bemærkninger.

Vedr § 54 stk 4 om boligorganisationens forpligtelse til at sikre borgernes fraflytning ved 35 år

Selveje Danmark tilslutter sig forslaget og har ikke yderligere bemærkninger.

Vedr § 56 a om kommunens afholdelse af udgifter til flytning for borgere som er opsagt

Selveje Danmark tilslutter sig forslaget og har ikke yderligere bemærkninger.

Vedr. § 74 a kommunal dækning af skader forvoldt af lejere i almene boliger

Selveje Danmark finder det positivt, at kommunalbestyrelsen forpligtes til at afholde udgifter til istandsættelsesarbejde i almene boliger, når skaderne er forvoldt af en lejer med en psykisk eller fysisk funktionsnedsættelse eller særlige sociale problemer, der hindrer pågældende i at leve op til pligten til at behandle det lejede forsvarligt. Der er kommunalbestyrelsen, der bærer det endelige ansvar for borgerens ophold i lejemålet og dermed også for de skader, som en borger forvolder i forbindelse med sit ophold.

Specifikke bemærkninger til forslag om ændring af lov om leje af almene boliger

Vedr. § 4 stk. 5 udlejning af en bolig i et tilbud for personer under 35 år

Selveje Danmark tilslutter sig forslaget og har ikke yderligere bemærkninger.

Vedr. § 85 stk. 4 om udlejers ret til at opsige lejeaftale for en bolig i tilbud for personer under 35 år

Selveje Danmark tilslutter sig forslaget og har ikke yderligere bemærkninger.

Vedr. § 86 stk. 8 om kommunens forpligtelse til at anvise en anden passende bolig 3 måneder inden opsigelsesvarslets udløb

Selveje Danmark tilslutter sig forslaget og har ikke yderligere bemærkninger.

Afsluttende bemærkninger

Selveje Danmark har ikke yderligere bemærkninger.

Med venlig hilsen

Kåre Skarsholm

Politisk konsulent, Selveje Danmark

Mail: ksk@selveje.dk

Mobil: 41 87 08 04

07-12-2018

Høringssvar: Ændrede regler om magtanvendelse mv. over for voksne samt indførelse af mulighed for målretning af botilbud til unge, mv.

Socialpædagogerne har modtaget høring over udkast til lovforslag om ændrede regler om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten over for voksne samt indførelse af mulighed for målretning af botilbud til unge og kommunal dækning af skader forvoldt af lejere i almene boliger.

Indledningsvis vil Socialpædagogerne gerne tilkendegive, at vi helt overordnet er positive over for mange aspekter i den bagvedliggende politiske aftale og i de foreslåede lovændringer. Vi er meget tilfredse med, at der er blevet lyttet til vores input og faglighed.

For os er det helt afgørende, at magtanvendelse er og skal være en undtagelse. Magtanvendelse skal altid forebygges med en socialpædagogisk indsats og faglighed, og vi noterer os med tilfredshed, at dette fremgår tydeligt mange steder i lovforslaget.

Derudover vil vi overordnet set særligt gerne understrege:

- Magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten må aldrig ske som erstatning eller på grund af knappe personaleressourcer. Blandt andet derfor er det afgørende, at der sker registrering og indberetning af magtanvendelser, så der er mulighed for at samle viden om og skabe læring af brugen af magtanvendelser. Vi er tilfredse med, at lovændringerne fastholder fokus på, at magtanvendelser registreres, indberettes og søges anvendt til lærings- og udviklingsformål.
- Når der sker magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten er det afgørende, at reglerne er klare og gennemsikkelige. Det styrker borgernes retssikkerhed og er med til at sikre tryghed og et bedre arbejdsmiljø for vores medlemmer. Vi noterer os, at lovforslaget på en række områder tydeliggør og præciserer regelgrundlaget for magtanvendelser. Vi finder dog, at det generelt vil være væsentligt, at ministeriet uddyber lovændringerne med udførlig og praksisnær vejledningstekst.
- Magtanvendelser stiller store krav til personalets faglighed. Dels i forhold til at forebygge og mindske brugen af magtanvendelser. Dels i forhold til den faglige refleksion, der bør efterfølge enhver magtanvendelse. Vi er bekymrede for, om denne faglighed er til stede i tilstrækkelig grad – særligt på demensområdet. I den anledning vil vi gerne påpege behovet for kun at ansætte uddannet personale samt sikre den

rette kompetenceudvikling. Vi vil derudover gerne opfordre til, at der trækkes på viden fra de nationale retningslinjer for forebyggelse af vold og voldsomme episoder.

- Vi støtter op om muligheden for at etablere målrettede ungebotilbud, idet der er tale om en parallel til normalområdet, hvor der også findes boliger reserveret til bestemte aldersgrupper, og idet det kan give god faglig mening at tilbyde en specialiseret socialpædagogisk indsats til målgruppen af unge under 35 år.
- Vi støtter op om, at kommuner får pligt til at afholde udgifterne til udbedring af skader forvoldt af lejere i almene boliger, når skaderne er forvoldt af lejere med en psykisk eller fysisk funktionsnedsættelse eller særlige sociale problemer, der hindrer den pågældende i at leve op til pligten om at behandle det lejede forsvarligt.

Socialpædagogerne har følgende kommentarer til lovforslagets enkelte dele:

Formål, anvendelsesområde og målgruppe

Socialpædagogerne mener, at det er positivt, at formålet med magtanvendelse tydeliggøres. Socialpædagogerne er derudover tilfredse med, at § 124, stk. 1-4, videreføres uændret, således at principperne om proportionalitet og skånsomhed fortsat fremgår tydeligt af loven.

Husorden

Socialpædagogerne mener, at det er en god idé at tydeliggøre bo- og dagtilbuds muligheder for at udarbejde husordener. Vi finder derudover også, at det er positivt, at beboere og/eller deres pårørende skal inddrages i udarbejdelsen. Vi har tidligere anført, at magtanvendelse ikke alene må hjemles i en husorden, og vi er derfor tilfredse med, at dette er præciseret i bemærkningerne til lovforslaget.

Afværehjælp:

Socialpædagogerne støtter op om at indføre mulighed for kortvarig fastholdelse af en borger for at afværge væsentlig ødelæggelse af indbo eller andre værdier. Socialpædagogerne finder samtidig, at det er helt afgørende, at afværehjælp kun anvendes i akutte og uforudsigelige situationer, og hvor en socialpædagogisk indsats ikke er tilstrækkelig.

Socialpædagogerne foreslår:

- At borgerens handlekommune ved gentagen brug af bestemmelsen om afværehjælp skal følge op og se, om borgeren får den rette støtte og det rette tilbud.

Fysisk guidning:

Socialpædagogerne er positive over for, at der lægges op til at tydeliggøre det faglige råderum for at anvende fysisk guidning, hvor borgeren ikke gør modstand. Vi er derudover tilfredse med, at det præciseres, at fysisk guidning ikke må indeholde fastholdelse, så gråzonetilfælde i videst muligt omfang undgås.

Socialpædagogerne foreslår:

- At det uddybes i vejledningen, at der bør ske en løbende og hyppig faglig dialog på dag- og botilbud om brugen af og grænserne for fysisk guidning.

Fastholdelse:

Socialpædagogerne er meget tilfredse med, at der skelnes mellem fysisk guidning og fastholdelse – og at fastholdelse skal indberettes. Socialpædagogerne finder samtidig, at det er helt afgørende, at fastholdelse uden forudgående afgørelse kun anvendes i akutte og uforudsigelige situationer, og hvor en socialpædagogisk indsats ikke er tilstrækkelig.

Socialpædagogerne foreslår:

- At borgerens handlekommune ved gentagen brug af fastholdelse over for samme borger skal følge op og se, om borgeren får den rette støtte og det rette tilbud.

Aflåsning og sikring af yderdøre og vinduer:

Socialpædagogerne støtter op om forslaget. Vi finder det helt afgørende, at det fremgår tydeligt, at aflåsning og sikring af yderdøre og vinduer kun kan ske efter forudgående myndighedsafgørelse, som kan påklages, og at der ikke er tale om en beslutning, der træffes af den enkelte medarbejder eller leder på botilbuddet.

Tryghedsskabende velfærdsteknologi

Socialpædagogerne støtter op om forslaget. Vi finder det helt afgørende, at det fremgår tydeligt, at anvendelse af tryghedsskabende velfærdsteknologi kun kan ske efter forudgående myndighedsafgørelse, som kan påklages, og at der ikke er tale om en beslutning, der træffes af den enkelte medarbejder eller leder på botilbuddet.

Socialpædagogerne er derudover positive over for, at der nedsættes et råd, der kan tage de etiske og retssikkerhedsmæssige drøftelser omkring anvendelse af tryghedsskabende velfærdsteknologi, samt komme med konkrete anbefalinger.

Kortvarig fastholdelse i personlige hygiejnesituationer

Socialpædagogerne kan ikke bakke op om den nuværende formulering, hvor der skelnes mellem medfødte og erhvervede funktionsnedsættelser. Vi finder, at der må gælde samme tilgang og samme regler for alle mennesker. Dertil kommer, at vi er bekymrede for, at der særligt på demensområdet ikke er den fornødne faglighed tilstede på tilbuddene.

Socialpædagogerne foreslår:

- At lovforslaget ændres, således at de foreslåede regler om kortvarig fastholdelse i personlige hygiejnesituationer over for personer med betydelig og varig nedsat psykisk funktionsevne, som *ikke er* en konsekvens af en erhvervet og fremadskridende mental svækkelse, også finder anvendelse på målgruppen af personer med betydelig og varig nedsat psykisk funktionsevne, som *er* en konsekvens af en erhvervet og fremadskridende mental svækkelse.

Venlig hilsen

Marie Sonne
Forbunds næstformand

Børne- og Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K
lbpo@sm.dk, p-handicap@sm.dk

12. december 2018

Høringssvar vedrørende udkast til forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, lov om tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse under ferie, lov om almene boliger m.v. og lov om leje af almene boliger (Ændrede regler om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten over for voksne samt indførelse af mulighed for målretning af botilbud til unge og kommunal dækning af skader forvoldt af lejere i almene boliger)

Socialtilsyn Midt har fra Børne- og Socialministeriet den 15. november 2018 modtaget ovennævnte lovforslag i høring.

Socialtilsyn Midt har følgende bemærkninger til lovforslaget:

Fysisk guidning:

Det fremgår af forslagets stk. 2, at fysisk guidning ikke må indebære fastholdelse. Socialtilsyn Midt anbefaler, at det ligeledes fremgår, at der ikke i bestemmelsen er hjemmel til at føre borgeren, når borgeren gør modstand. Alternativt kan det klart fremgå, at guidning alene kan ske, når borgeren ikke gør nogen form for modstand.

Fastholdelse m.v.:

Socialtilsyn Midt bemærker, at det i forbindelse med tilbageholdelse tydeligt bør fremgå, at der er tale om fysisk tilbageholdelse, således at der ikke kan være tvivl i forhold til, om der fx kan holdes døre eller ske aflåsning af en dør med henblik på at tilbageholde en borger.

Desuden bemærkes det, at det er beskrevet, at der med tilbageholdelse menes, at personalet kan holde en borger fysisk tilbage for at forhindre eller afværge

fare. Der synes hermed ikke at være en klar forskel på muligheden for at fastholde/føre og tilbageholde.

Låsning og sikring af yderdøre og vinduer:

Af bemærkningerne fremgår det, at der skal etableres hjemmel til, at yderdøre eller vinduer i borgerens egen lejlighed skal kunne sikres eller låses. Videre fremgår det, at der ikke gives hjemmel til at låse døren mellem beboerens egen bolig og tilbuddets indendørs fællesarealer. Socialtilsyn Midt bemærker, at det ligeledes tydeligt bør fremgå, at det altid skal være muligt at forlade tilbuddet gennem en central hoveddør.

Venlig hilsen

Ulla B. Andersen
Tilsynschef

Børne- og Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Sendt pr. e-mail til:

lbpo@sm.dk

p-handicap@sm.dk

Socialtilsyn Nord
Postadresse:
Springvandspladsen 5
9800 Hjørring
Telefon 7233 6930
socialtilsynnord@hjoerring.dk
www.socialtilsynnord.hjoerring.dk

Den 10-12-2018

Sagsnr.: 00.01.00-A50-4-14

Sagsnummer 2018-4775 - Høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, lov om tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse under ferie, lov om almene boliger m.v. og lov om leje af almene boliger (Ændrede regler om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten over for voksne samt indførelse af mulighed for målretning af botilbud til unge og kommunal dækning af skader forvoldt af lejere i almene boliger)

Børne- og Socialministeriet sendte den 15. november 2018 udkast til forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, lov om tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse under ferie, lov om almene boliger m.v. og lov om leje af almene boliger i høring hos blandt andet Socialtilsyn Nord, Hjørring Kommune. Socialtilsyn Nord takker for denne lejlighed til at afgive høringssvar.

Socialtilsynets kommentarer til ændringsforslaget følger nedenfor:

Husorden

Det fremgår af lovforslagets § 1. pkt. 3. at der indsættes en ny § 123 i lov om social service, hvorefter der kan fastsættes husordner i bo-eller dagtilbud, blandt andet menes der hermed tilbud efter servicelovens § 107 og § 108.

Det er ikke angivet om der kan laves husordner i botilbud efter servicelovens § 109 og § 110.

Låsning og sikring af yderdøre og vinduer

Det fremgår af lovforslagets § 1. pkt. 15. at der indsættes en ny § 128a i lov om social service, hvorefter døre og vinduer kan sikres eller aflåses i en afgrænset periode i en borgers bolig. Det er angivet, at der skal være mindst en uaflåst dør i borgerens lejlighed. Der er ikke angivet noget omkring brandsikkerhed i forhold til borgerne, herunder eksempelvis krav til om branddøre/flugtveje kan aflåses.

Egen bolig

Det er angivet i forhold til husordner, at disse ikke er gældende i borgerens egen bolig, men udelukkende fællesarealet. Det er også angivet i reglerne om aflåsning og sikring af yderdøre og vinduer, at de benyttes i borgerens egen bolig på botilbuddet.

Det er socialtilsynets vurdering, at der mangler en klar definition af hvornår der er tale om borgerens egen bolig, eksempelvis i forhold til midlertidige botilbud efter servicelovens § 107, krisecenter efter servicelovens § 109 og herberger efter § 110.

Lov om anvendelse af tvang ved somatisk behandling af varigt inhabile

Det fremgår af bemærkningerne på side 17, at det ikke er hensigten med lovforslaget at ændre reglerne i lov om anvendelse af tvang ved somatisk behandling af varigt inhabile.

Det er socialtilsynets vurdering at det ikke klart fremgår om personale ansat på botilbud som laver magtanvendelse ved eksempelvis en læge eller tandlæge, der har hjemmel efter lov om anvendelse af tvang ved somatisk behandling af varigt inhabile, skal indberette magtanvendelse efter reglerne i serviceloven, ud over at lægen skal indberette efter de øvrige regler.

Ikrafttrædelse af reglerne

Det fremgår af lovforslagets § 6, at loven træder i kraft den 1. januar 2020, i den forbindelse bliver der mulighed for at borger kan flytte ind på en ny type tilbud for personer under 35år.

Det er ikke angivet om socialtilsynet kan modtage og påbegynde behandling af ansøgninger om oprettelse af tilbud efter servicelovens § 108a inden, så tilbuddet kan være godkendt til at borgerne flytter ind fra den 1. januar 2020.

-o0o-

Ved spørgsmål til ovenstående kan der rettes henvendelse til jurist Lene Skougaard Magle på tlf. 72 33 69 38 eller e-mail lene.skougaard.magle@hjoerring.dk.

Med venlig hilsen

Sigrid Fleckner
Tilsynschef

Børne- og Socialministeriet
Att. Laura Brogaard Poulsen
Holmens Kanal 22
1060 København K

Fremsendes alene pr. e-mail til lbpo@sm.dk og p-handicap@sm.dk

Socialtilsyn Syds høringssvar til udkast til forslag til lov om ændring af lov om social service mv. (ændrede regler om magtanvendelse mv.)

Børne- og Socialministeriet fremsendte den 15. november 2018 udkast til forslag til lov om ændring af lov om social service mv. i høring hos bl.a. Socialtilsyn Syd, som har følgende bemærkninger til forslaget:

Forskellige målgrupper på tilbuddene

Socialtilsyn Syd finder anledning til at bemærke, at forskelle i regler for borgere med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, som henholdsvis er eller ikke er en konsekvens af en erhvervet og fremadskridende mental svækkelse, i praksis vil kunne medføre uklarheder på tilbuddene, da disse målgrupper ikke altid kan afgrænses tydeligt fra hinanden.

Registrering og indberetning

Socialtilsyn Syd er positiv over for forslaget om, at der i en efterfølgende bekendtgørelse fastsættes tydelige regler om registrering og indberetning, idet Socialtilsyn Syd særligt imødeser, at bekendtgørelse, vejledning og skemaer på Socialstyrelsens hjemmeside ikke længere kan forstås indbyrdes forskelligt for så vidt angår forhåndsgodkendte indgreb.

Anvendelse af tryghedsskabende velfærdsteknologi

Det fremgår af bemærkningerne til forslaget, at socialtilsynene som led i det driftsorienterede tilsyn skal føre tilsyn med, at der er personale til stede til at reagere på de alarmer, som de tryghedsskabende teknologier kan udløse.

Socialtilsyn Syd forudsætter i den forbindelse, at der henvises til det driftsorienterede tilsyn, socialtilsynene fører i henhold til kvalitetsmodellen, herunder vedrørende tilstrækkelig kontakt til personale med relevante kompetencer, kompetent daglig drift mv.

Med venlig hilsen

Peter Bjerregaard Andersen
Tilsynschef

Socialtilsyn Syd

Lindevej 5A
Bygning 6 & 7
5750 Ringe
Tlf. 7253 1900
socialtilsynsyd@fmk.dk
www.socialtilsynsyd.dk
12-12-2018

Børne- og Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Dato: 13. december 2018
Sagsnummer: 18/2544
Sagsansvarlig: Samol
Telefon: 72362996
E-mail: samol@holb.dk

Sendt til lbpo@sm.dk (kopi til p-handicap@sm.dk)

Høringssvar fra Socialtilsyn Øst til høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, lov om tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse under ferie, lov om almene boliger m.v. og lov om leje af almene boliger

Socialtilsyn Øst kvitterer hermed for modtagelsen af høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, lov om tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse under ferie, lov om almene boliger m.v. og lov om leje af almene boliger (ændrede regler om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten over for voksne samt indførelse af mulighed for målretning af botilbud til unge og kommunal dækning af skader forvoldt af lejere i almene boliger).

Socialtilsyn Øst har følgende bemærkninger til de foreslåede ændringer:

Indførelse af mulighed for målretning af botilbud

Socialtilsyn Øst har kunne konstatere, at der ikke foreslås en ændring af lov om socialtilsyn. Vi forstår derfor forslaget således, at botilbud efter lov om social service § 108 a vil høre under socialtilsynenes tilsynskompetence, jf. nuværende formulering i lov om socialtilsyn § 4, stk. 1, nr. 2, hvorefter socialtilsynet godkender og fører driftsorienteret tilsyn med døgntilbud efter § 66, stk. 1, nr. 5-7, jf. dog § 66 a, stk. 7, og §§ 107-110 i lov om social service samt stofmisbrugsbehandlingstilbud efter §§ 101 og 101 a i lov om social service.

I forhold til den opgave, som socialtilsynet skal løfte vedrørende godkendelse af botilbud efter § 108 a i lov om social service bemærkes, at der ikke i forslaget foreslås en ændret godkendelsesprocedure. Socialtilsynet konkluderer derfor, at godkendelse af botilbud efter lov om social service § 108 a skal ske på samme måde som lignende botilbud, f.eks. §§ 107-108, hvorefter godkendelse af et helt nyt tilbud efter § 108 a vil kræve en ny-godkendelse for at kunne indgå i den kommunale forsyning. En ændring af et eksisterende § 108 tilbud, så det målrettes personer under 35 år, vil skulle godkendes som en væsentlig ændring i den eksisterende godkendelse, jf. lov om socialtilsyn § 23, stk. 3.

Vi har noteret os, at lovforslaget vil have IT-implementeringsmæssige konsekvenser, idet der vil skulle tilføjes et nyt felt i Tilbudsportalen samt foretages øvrige konsekvensændringer i Tilbudsportalen. Det skal i den forbindelse blot bemærkes, at vi afventer tilbagemelding om disse ændringer forinden ikrafttræden den 1. januar 2020, herunder høring over udkast til ændret bekendtgørelse om Tilbudsportalen.

Endvidere imødeses ændring af bekendtgørelse om lejerettigheder til beboere i visse botilbud efter serviceloven samt ændring af øvrige berørte bekendtgørelser m.v.

Det fremgår af lovforslagets specielle bemærkninger til § 1, stk. 1, at hvis personen ikke senest tre måneder før fraflytning har fået tilbudt en ny egnet bolig, skal den påtænkte flytning udskydes, således at der går mindst tre måneder, fra personen får tilbudt en egnet bolig, til personen skal fraflytte den nuværende bolig på et botilbud målrettet unge (forslagets side 51). Socialtilsynet finder, at det i udgangspunktet er positivt, at det er tænkt ind i lovforslaget, hvordan borgeren er stillet i den situation, hvor kommunalbestyrelsen ikke har fundet en anden passende bolig til borgeren inden for den angivne frist.

Det skal dog i forbindelse med ovennævnte bemærkes, at botilbuddet i situationen, hvor en borger ikke inden for fristen er blevet tilbudt en ny egnet bolig eller hvor flytningen trækker ud, efterlades i et dilemma, da det ikke i lovforslaget er tænkt ind, hvordan botilbuddet skal forholde sig. I den skitserede situation vil der for en periode kunne opstå det problem, at der ikke er overensstemmelse mellem de indskrevne borgere og botilbuddets generelt godkendte målgruppe (i forhold til alder), hvilket i yderste konsekvens kan blive påtalt og sanktioneret af socialtilsynene. Botilbuddene vil således kunne stå i en situation, hvor de har en borger indskrevet, og hvor flytningen trækker ud, uden at kunne handle herpå og med risiko for socialtilsynets påtale heraf. Socialtilsyn Øst finder, at det vil være hensigtsmæssigt, at der tages stilling til denne problemstilling i det videre forløb.

Socialtilsyn Øst skal endelig i forhold til denne del af forslaget bemærke, at vi finder det uklart, om der i forslagets §§ 4 og 5 (lov om almene boliger og lov om leje af almene boliger) er tale om en hjemmel til at fravige § 111 i lov om social service eller om forslaget åbner for muligheden for etablering af botilbudslignende boformer med støtte efter § 85 i lov om social service med en aldersbegrænsning indtil det 35. år. Det fremgår af § 111 i lov om social service, at boformer efter denne lov ikke er omfattet af lejeloven, og ankestyrelsen har i flere afgørelser fastslået, at der ikke kan etableres botilbud efter §§ 107-108 i lov om social service i almene boliger. Denne problemstilling har konkret betydet, at en lang række botilbud i forbindelse med re-godkendelsesprocessen i 2014/2015 (som følge af lov om socialtilsyn) blev nødsaget til at ændre deres godkendelse fra §107-108 i lov om social service til botilbud, hvor boligerne blev etableret efter almenboligloven med støtte efter § 85 i lov om social service. Socialtilsyn Øst forstår nærværende lovforslag således, at der lægges op til, at botilbud efter § 108 a netop vil kunne etableres i almene boliger. Denne uoverensstemmelse med gældende ret vil vi derfor anbefale, at der tages konkret stilling til.

Ændrede regler om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten over for voksne

Socialtilsyn Øst kan indledningsvis konstatere, at der for så vidt angår registrering og indberetning sker en videreførelse af gældende ret, hvorefter magtanvendelser skal registreres og indberettes til blandt andre socialtilsynet. Dog er der med forslaget lagt op til, at fastsættelse af husorden, anvendelse af fysisk guidning og anvendelse af tryghedsskabende velfærdsteknologi over for borgere, der ikke modsætter sig anvendelsen (personer med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, som er en konsekvens af en erhvervet og fremadskridende mental svækkelse – fx personer med demens), ikke skal indberettes til socialtilsynet. Det fremgår af forslaget, at der ikke skal ske indberetning i disse tilfælde, da de tilfælde ikke anses for at være magtanvendelser. Socialtilsynet har noteret sig de nævnte undtagelser til udgangspunktet om, at magtanvendelser skal registreres og indberettes til socialtilsynet.

Socialtilsyn Øst kan i forhold til den foreslåede § 124 b om fysisk guidning konstatere, at denne type af indgreb i selvbestemmelsesretten ikke defineres som en magtanvendelse, hvorfor der bl.a. ikke skal ske en registrering og indberetning heraf til socialtilsynet. Idet der ikke er tale om en magtanvendelse, er det i socialtilsynets optik, heller ikke nødvendigt at operere med en målgruppe i forhold til brug af fysisk guidning. Det er vores vurdering, at der ofte ved fysisk guidning er tale om ganske almindelig kontakt, som burde kunne udføres på alle, da dette udgør en del af det almindelig socialpædagogiske arbejde.

I forhold til den foreslåede § 135 a og andre bestemmelser, hvori spørgsmål om registrering af magtanvendelser behandles, er det socialtilsynets vurdering, at det er yderst vigtigt, at indberetning af magtanvendelser sker på centralt, udformede skemaer. Socialtilsyn Øst oplever ofte store udfordringer med, at kommuner og regioner udarbejder deres egne skemaer, hvilket skaber stor uoverensstemmelse i indberetningerne med et dertilhørende stort merarbejde for socialtilsynet. Vi anbefaler derfor, at det specifikt i lovgivningen besluttet, at der skal anvendes centralt, udformede skemaer for registrering og indberetning af magtanvendelser. Socialtilsyn Øst finder desuden, at det vil være et oplagt effektiviseringsområde, hvis der oprettes en digital mulighed for indberetning. Dette vil både effektivisere og skabe en mere sikker databehandling.

Socialtilsyn Øst skal til den foreslåede målgruppebestemmelse i § 136 bemærke, at det ikke fremgår af lovforslaget, hvem der skal tilvejebringe den fornødne faglige dokumentation for den nedsatte psykiske funktionsevne. Det fremgår heller ikke af lovforslaget, hvor den tilvejebragte dokumentation skal opbevares. Socialtilsyn Øst oplever i dag store udfordringer med dette dokumentationskrav, idet det er uvist, hvem der ansvar for at tilvejebringe dokumentationen og hvor denne skal opbevares. Dette betyder konkret, at den enkelte medarbejder i botilbuddet kan have svært ved at vide, om en borger falder inden for målgruppen, og at socialtilsynet ikke har en klar indgang i forhold til at få adgang til dokumentationen. Socialtilsyn Øst foreslår på den baggrund, at det skrives ind i målgruppedefinitionen, at det er anbringende kommunes pligt at tilvejebringe den fornødne dokumentation for deres borgere, og at denne journaliseres i botilbuddet. På den måde vil botilbuddene i langt højere grad arbejde med brugen af magtanvendelser ud fra et oplyst grundlag.

Vi har noteret os, at det foreslås, at børne- og socialministeren nedsætter et råd, som med afsæt i en række overordnede principper skal komme med en indstilling til, hvilke former for tryghedsskabende velfærdsteknologi, der skal kunne anvendes efter de foreslåede regler (forslagets side 30). Socialtilsyn Øst bifalder forslaget og anbefaler i anledning heraf, at der deltager én repræsentant fra socialtilsynene i rådet med henblik på at inddrage tilsynsmyndighedens perspektiv i rådets indstillinger og arbejde.

Endelig har vi noteret os, at der ikke i forslaget tages stilling til, hvordan et botilbud skal agere i situationer, hvor der handles ud fra nødret og/eller nødværge. Der tænkes her på de situationer, hvor der udføres en magtanvendelse på en borger uden hjemmel i loven, f.eks. hvis borgeren falder uden for målgruppen. Socialtilsyn Øst ser ofte eksempler på, at der udføres magtanvendelser uden hjemmel i gældende lovgivning, og hvor botilbuddet er i tvivl om, hvordan de skal agere efterfølgende. Vi vil derfor anbefale, at det i lovgivningen eller i vejledningen hertil defineres, hvordan et botilbud skal agere, når der er udført en magtanvendelse uden hjemmel i lovgivningen.

Kommunal dækning af skader forvoldt af lejere i almene boliger

Socialtilsyn Øst kan efter en gennemgang af lovforslaget konstatere, at forslaget om kommunal dækning af skader forvoldt af lejere i almene boliger vil omfatte lejere, der bor i tilbud, der er omfattet af socialtilsynets godkendelses- og tilsynskompetence, jf. lov om socialtilsyn § 4, stk. 1, nr. 3. Forslaget vil mere specifikt omfatte almene plejeboliger, som anvendes til samme målgruppe som botilbud efter servicelovens § 108, og desuden vil forslaget alene gælde for lejere med en psykisk eller fysisk funktionsnedsættelse eller særlige sociale problemer, der hindrer den pågældende i at leve op til pligten til at behandle det lejede forsvarligt. Der er således tale om en begrænset målgruppe. Socialtilsyn Øst kan dermed konstatere, at der ikke i lovforslaget er foreslået, at denne del også skal omfatte borgere i *private* botilbudslignende boformer med støtte efter § 85 i lov om social service, som ikke er etableret i almene boliger.

Socialtilsyn Øst må problematisere, at retssikkerheden på dette område sikres for borgere i almene boliger men ikke for borgere i private botilbudslignende boformer på trods af, at borgere i private botilbudslignende boformer også har en lejekontrakt og kan blive mødt med samme type af krav, som borgere i almene boliger.

Socialtilsyn Øst har ikke yderligere bemærkninger til høringen.

Henriette Lindberg
Tilsynschef

Til: Laura Brogaard Poulsen (lbpo@sm.dk), Laura Brogaard Poulsen (lbpo@sm.dk)
Cc: Handicap (p-handicap@sm.dk)
Fra: Sandra Rieder (SANRIE@statsforvaltningen.dk)
Titel: VS: Høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.....
Sendt: 12-12-2018 10:52:15
Bilag: Høringsbrev.pdf; Høringsliste.pdf; Lovforslag.pdf;

Til Børne- og Socialministeriet

Høringen giver ikke Statsforvaltningen anledning til bemærkninger.

Med venlig hilsen

Sandra Rieder Snitgaard
Chefsekretær

Storetorv 10, DK-6200 Aabenraa
Telefon: 72567000 - Direkte: 7256 8089 - Mobil: 91334673

Besøg os på www.statsforvaltningen.dk

Du kan sende e-mails til Statsforvaltningen via din digitale postkasse på www.borger.dk

---

Fra: Lovekspeditionen [mailto:publikationer@sim.dk]

Sendt: 15. november 2018 10:17

Til: Udsendelse fra Børne- og Socialministeriet

Cc: Laura Brogaard Poulsen; Elsebeth Jensen

Emne: Høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.....

Børne- og Socialministeriet

Holmens Kanal 22
1060 København K
Tlf. 3392 9300
Fax. 3393 2518
E-mail sm@sm.dk

J.nr. 2018 - 4775

Dato 15. november 2018

**Til høringspartnerne på vedhæftede
høringsliste**

-

Børne- og Socialministeriet
lbpo@sm.dk
cc: p-handicap@sm.dk

14. december 2018 · cav

Høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, lov om tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse under ferie og lov om almene boliger (Ændrede regler om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten over for voksne samt indførelse af mulighed for målretning af botilbud til unge og kommunal dækning af skader forvoldt af lejere i almene boliger)

Ældre Sagen takker for muligheden for at afgive høringssvar.

Ældre Sagen finder det positivt, at reglerne i serviceloven med lovforslaget kommer til at fremstå mere klare og præcise. Klare og forståelige regler er med til at understøtte den enkelte borgers retssikkerhed, hvilket er helt centralt for Ældre Sagen. Dertil kommer, at klare regler, der tydeliggør, hvornår der undtagelsesvis må anvendes magt over for en person, skaber bedre arbejdsbetingelser for personalet.

Det er endvidere positivt, at reglerne fremover også tager hensyn til fællesskabet og tredjemand, da Ældre Sagen er enig i, at der kan være særlige situationer, hvor hensynet til den enkeltes ret til selvbestemmelse må vige af hensyn til fx tredjemand.

Ældre Sagen finder dog, at det er en forudsætning for, at der kan anvendes magt, at personalet altid iagttager de generelle principper, der gælder for magtanvendelse, herunder at personalet altid gør, hvad de kan for at motivere personen til at medvirke til en given handling. Det skal være fuldstændig klart for personalet, at magtanvendelse er og bliver den absolut sidste udvej.

Det store arbejde med revidering af reglerne kan ikke stå alene, og det er en forudsætning for en god implementering, at personalet har de nødvendige faglige kompetencer for at kunne håndtere personer med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne. Personalet og de kommunale sagsbehandlere skal således have fyldestgørende og kompetent undervisning i de nye regler, og der skal være et vedvarende fokus på, hvordan personalet kan forebygge, at der opstår situationer, hvor det er nødvendigt at anvende magt.

Det er Ældre Sagens holdning, at Nationalt videnscenter for værdig ældrepleje med fordel kan tilbyde kompetenceudviklingsforløb for ledere og medarbejdere i forhold til anvendelse af reglerne om magtanvendelse. Derudover bør det nye social- og plejefaglige tilsyn have fokus

på anvendelsen af reglerne ved tilsyn på enhederne. Den indsamlede viden kan også indgå i en større evaluering af magtanvendelsesreglerne.

Ældre Sagen finder det afgørende, at de nye retningslinjer for anvendelse af magt såvel som tryghedsskabende velfærdsteknologi ikke må bruges som argument for at spare på personale eller andre ressourcer. Sådanne besparelser kan medføre en risiko for yderligere anvendelse af magt samt en ringere pleje og mindre værdighed for de svækkede personer, hvis velfærd det netop er formålet at sikre. Dette, mener Ældre Sagen, bør udtrykkes eksplicit i bemærkningerne til loven.

I forbindelse med anvendelse af tryghedsskabende velfærdsteknologi finder Ældre Sagen ligeledes, at der bør være en agtpågivenhed i forhold til de løsninger, der anvendes over for den enkelte person. Vi er derfor glade for, at der nedsættes et centralt råd under Børne- og Socialministeriet, som netop har til formål at følge udviklingen, herunder at udarbejde en positivliste over løsninger, der kan anvendes. Ældre Sagen vil meget gerne være en del af dette centrale råd, hvor vi kan bidrage med relevant viden om brugernes oplevelser og behov på området.

Endelig finder Ældre Sagen, at der helt generelt mangler en uddybende forklaring på, hvorfor det politisk er vurderet, at der fremover skal gælde særlige regler for de forskellige målgrupper, end hvad tilfældet er efter gældende ret.

Ældre Sagens bemærkninger til de konkrete ændringer i serviceloven om magtanvendelse følger hermed:

Målgruppen efter § 124 a og vurderingen heraf

Ældre Sagen har en særlig bekymring, når det kommer til vurderingen af, hvilke personer der er omfattet af reglerne i loven.

Det fremgår af lovforslagets § 124 a, at bestemmelserne i §§ 124 b - 135 b gælder for personer med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, der får personlig og praktisk hjælp samt socialpædagogisk bistand m.v. efter §§ 83 – 87, behandling efter §§ 101 og 102 eller aktiverende tilbud efter §§ 103 og 104, og som ikke samtykker i en foranstaltning efter §§ 124 b – 129 a. Det fremgår endvidere, at der skal foreligge *den fornødne faglige dokumentation for den nedsatte psykiske funktionsevne*, for at reglerne om anvendelse af magt og indgreb i selvbestemmelsesretten kan finde anvendelse.

Ældre Sagen er opmærksom på, at der ikke er sket ændringer heri i forhold til gældende ret, men finder, at en sådan vurdering af, om reglerne finder anvendelse over for en konkret borger, bør reguleres mere detaljeret i loven, da det er helt afgørende for den enkelte borgers retssikkerhed, at der kun kan anvendes magt, såfremt betingelserne er opfyldt, herunder at den nedsatte psykiske funktionsevne er fagligt dokumenteret som betydelig og varig.

Med lovforslaget skal kommunalbestyrelsen ikke længere træffe afgørelse om anvendelse af fastholdelse m.v. i de akutte situationer, hvilket giver rigtig god mening. Efter gældende ret er det dog kommunalbestyrelsen, der formelt set træffer afgørelsen, og som dermed er ansvarlig for, at sagen er tilstrækkeligt oplyst, at betingelserne for at anvende magt over for den konkrete borger er opfyldt og endelig, at der foreligger den fornødne faglige dokumentation for den nedsatte psykiske funktionsevne. Afgørelsen kan endvidere påklages til Ankestyrelsen.

Det er et problem, at det ikke fremgår direkte af lovteksten i den foreslåede § 124 a, hvem der skal vurdere, om der foreligger den fornødne faglige dokumentation for den betydelige og varigt nedsatte psykiske funktionsevne, men at det antages at være personalet i de konkrete situationer. Ældre Sagen vil i den forbindelse gerne sætte spørgsmålstegn ved, om vurderingen af, om der foreligger den fornødne faglige dokumentation for den konkrete borgers betydelige og varigt nedsatte funktionsevne, alene bør ligge hos det faglige personale, da det også er dem, der anvender magt over for borgeren i den konkrete situation, når betingelserne i de enkelte bestemmelser er opfyldt.

Det er særdeles indgribende, når en person bliver udsat for magtanvendelse – uanset at det sker som led i varetagelsen af omsorgen over for den enkelte. Derfor mener Ældre Sagen, at reglerne skal ændres, så det fremgår direkte af lovteksten, hvad der forstås ved *fornøden faglig dokumentation*, ligesom det skal fremgå tydeligt, hvem der skal vurdere, om dokumentationen er tilstrækkelig i forhold til den konkrete person. I den forbindelse foreslår Ældre Sagen, at der skal indsættes en bestemmelse om, at det er kommunalbestyrelsen, som skal træffe afgørelse om, at der foreligger fornøden og faglig dokumentation for, at den nedsatte psykiske funktionsevne er betydelig og varig, før reglerne kan finde anvendelse over for en konkret person. Afgørelsen skal endvidere kunne påklages til Ankestyrelsen af hensyn til den enkelte persons retssikkerhed.

Til at understøtte dette argument skal Ældre Sagen gøre opmærksom på, at det fx i forhold til mennesker med demens kan være svært for personalet at vurdere og afgøre, om der reelt er belæg for at anvende fysisk magt over for en person med demens i en konkret situation, bl.a. fordi nogle demensramte kan bibeholde deres bevidsthedsklarhed og dømmekraft langt hen i forløbet, og da personer med fremskreden demens indimellem kan opleve klare øjeblikke, hvor dømmekraften er intakt.

Der er således behov for at sikre, at personalet i deres daglige arbejde ved, hvilke personer der er omfattet af reglerne om magtanvendelse, så der ikke anvendes magt over for personer, der ikke er i målgruppen.

Husorden

Ældre Sagen finder det positivt, at det fremover vil fremgå direkte af serviceloven, at lederen på et bo- og dagtilbud efter serviceloven, der drives af regionen, kommunen eller af en privat leverandør, kan fastsætte en vejledende husorden, der angiver de nærmere regler og retningslinjer for ophold i den del af bo- og dagtilbuddet, som ikke er beboerens egen bolig. Der bør dog i den forbindelse gives eksempler på i vejledningen, hvordan en sådan husorden kan se ud i praksis.

Ældre Sagen finder dog, at det er lige så vigtigt, at der også i vejledningen gives eksempler på, hvad der ikke kan reguleres i en husorden med henblik på at sikre, at der ikke fastsættes regler, der går for langt i forhold til, hvad der er muligt over for beboerne m.v.

Ældre Sagen er også glade for, at det er angivet i bemærkningerne til bestemmelsen, at rammerne i husordenen skal tage højde for, at mennesker med betydelig og varig nedsat psykisk funktionsevne kan have særlige udfordringer i forhold til at leve op til reglerne. Det kunne med fordel tilføjes i vejledningen, at det er vigtigt, at personalet er opmærksomt på, at brud på reglerne ikke nødvendigvis skyldes ond vilje fra beboerens side. Brud på reglerne kan skyldes funktionsnedsættelsen eller utryghed og det er derfor vigtigt, at personalet har en faglig og

pædagogisk tilgang og udviser rummelighed, empati og forståelse for den enkelte beboers situation.

Endelig bør det fremgå tydeligt i vejledningen og bemærkningerne, at reglerne i husordenen ikke kan håndhæves med magt eller andre sanktioner. Der kan kun anvendes magt, hvis betingelserne i de enkelte bestemmelser i loven er opfyldt.

Magtanvendelsesreglernes formål og anvendelsesområde

Ældre Sagen finder det positivt, at det med ændringen af lovens § 124 nu fremgår tydeligt, hvad der er formålet med reglerne, og i hvilke situationer de undtagelsesvis kan anvendes. Tilføjjelsen i stk. 2 er vigtig, da formålet med reglerne i loven jo netop er at sikre den enkelte borgers omsorg, værdighed, og tryghed, men også, som noget nyt, at sikre og tilgodese hensynet til fællesskabet og tredjemand.

I forhold til afgrænsningen af, hvilke personalegrupper der kan anvende magt, bør det dog præciseres i bemærkningerne til loven samt i vejledningen, at det alene er det socialfaglige - og evt. det sundhedsfaglige personale, der kan anvende magt over for en person efter reglerne i serviceloven. Dette skal ses i forlængelse af kravet om, at personalet forud for enhver magtanvendelse skal forsøge at motivere borgeren ved hjælp af en socialpædagogisk tilgang, inden der undtagelsesvis anvendes magt over for vedkommende. Det er Ældre Sagens vurdering, at fx pedeller, rengøringspersonale, køkkenpersonale eller havemænd, der er ansat det pågældende sted, ikke skal kunne anvende magt.

Fysisk guidning

Ældre Sagen kan tiltræde, at der med lovforslaget etableres en hjemmel til at anvende fysisk guidning som led i varetagelsen af omsorgen over for den enkelte, herunder for at sikre tryghed og trivsel på bo- og dagtilbud i de tilfælde, hvor borgeren ikke gør egentlig modstand. Det er vigtigt, at personalet har et "rum" til at varetage den almindelige daglige omsorg over for de af loven omfattede personer, lige som det er vigtigt, at personalet også kan handle i de situationer, hvor et særligt hensyn til fx tredjemand vurderes at veje tungere end hensynet til den enkelte.

Dog bør det fremgå direkte af bestemmelsens ordlyd, at det er en forudsætning for anvendelse af fysisk guidning, at personen ikke gør modstand. Selv ved en gennemlæsning af bemærkningerne fremgår dette ikke tydeligt for læseren. Det er endvidere væsentligt at nævne i bemærkningerne, at det kan være svært at vurdere i en konkret situation, om en person samtykker til at blive guidet fysisk i forbindelse med en given handling, eller om vedkommende er passiv, fordi han eller hun ikke evner at vise sin modstand eller utilfredshed i den konkrete situation. Det forudsætter, at personalet er fagligt kompetent, herunder at de kender personen godt og er meget bevidste om, hvordan vedkommende udtrykker sig i forskellige situationer.

Ældre Sagen finder også, at det bør tydeliggøres i bestemmelsen, at såfremt borgeren gør modstand, så skal den fysiske guidning ophøre øjeblikkeligt. Der kan herefter kun anvendes egentlig fastholdelse m.v., såfremt betingelserne herfor er opfyldt i den foreslåede §§ 124 d og 136 d.

Endelig finder Ældre Sagen, at ordlyden af bestemmelsen bør formuleres som: "Personalet kan anvende fysisk guidning over for personer.." og ikke "af personer".

Afværgehjælp

Ældre Sagen finder det positivt, at det fremover bliver muligt for personalet at gribe akut ind over for en person, der er i gang med at forårsage væsentlig ødelæggelse af indbo eller andre værdier, som tilhører personen selv eller andre.

Det giver god mening, at adgangen til at anvende afværgehjælp over for en person endvidere skal kunne ske uden forudgående afgørelse fra kommunalbestyrelsen, da der i sagens natur altid vil være tale om akut opståede situationer, hvor personalet skal kunne handle med det samme. Afgørende er, at indgrebet efterfølgende registreres og indberettes, og at borgeren, pårørende, værger eller fremtidsfuldmægtigen kan klage over personalets anvendelse af bestemmelsen til kommunalbestyrelsen, jf. den foreslåede § 133.

Ældre Sagen finder dog, at det bør fremgå tydeligt af § 124 c, at det er den person, der forårsager den væsentlige ødelæggelse, som kan fastholdes kortvarigt eller føres væk fra situationen. § 124 c kan derfor med fordel formuleres på følgende måde:

”Personalet kan kortvarigt fastholde, tilbageholde eller føre en person væk fra en situation, når det er nødvendigt for at afværge, *at vedkommende* forårsager væsentlig ødelæggelse af indbo eller andre værdier”.

Ældre Sagen finder derudover, at det bør fremgå af bemærkningerne til loven og af vejledningen, at det er vigtigt, at personalet efterfølgende følger op på en hændelse, hvor der er anvendt fysisk magt i form af kortvarig fastholdelse, tilbageholdelse eller føren. Det bør sikres, at personalet altid efterfølgende taler med personen om episoden, herunder beroliger personen, hvis vedkommende er meget frustreret og oprevet. Endelig er det vigtigt, at personens funktionsevneniveau iagttages i forbindelse med opfølgningen, og at personalet tager udgangspunkt i borgerens oplevelse af episoden, og efterfølgende bruger episoden til fremadrettet læring.

Endelig bør det fremgå tydeligt af bemærkningerne og af vejledningen til reglerne, om personalet har en egentlig pligt til at gribe ind, eller om det er en konkret vurdering i den enkelte situation. Der kan være situationer, hvor det ikke er forsvarligt at gribe ind af hensyn til personalets eller andres sikkerhed - uanset at den pågældende person pådrager sig et stort erstatningsansvar i forbindelse med den skadeforvoldende handling.

Fastholdelse m.v.

I forhold til bestemmelsen om, at personalet kan fastholde, tilbageholde eller føre en person tilbage til boligen eller til et andet opholdsrum, hvis personen udviser en adfærd, der er til fare for sig selv eller andre, er Ældre Sagen enig i, at adgangen fremover skal kunne ske uden forudgående afgørelse fra kommunalbestyrelsen. Der er i sagens natur altid tale om akut opståede situationer, hvor personalet skal kunne handle med det samme. Afgørende er, at indgrebet efterfølgende registreres og indberettes, og at borgeren, pårørende, værger eller fremtidsfuldmægtigen kan klage over personalets anvendelse af reglerne til kommunalbestyrelsen, jf. den foreslåede § 133.

Ældre Sagen er dog af den opfattelse, at betegnelsen for indgrebet i stedet bør ændres til *fysisk magt m.v.*, da denne betegnelse er mere dækkende over for de forskellige indgrebsmuligheder, der ligger i bestemmelsen. Personalet kan fx anvende kortvarig fastholdelse som led i afværgehjælp efter den foreslåede § 124 c, ligesom personalet endvidere kan anvende kortvarig fastholdelse i personlige hygiejnesituationer efter de foreslåede bestemmelser i §§ 136 a og 136 c.

Det er Ældre Sagens vurdering, at det vil være nemmere at adskille de forskellige indgrebsformer fra hinanden, hvis der også er en tydelig forskel i betegnelserne og definitionerne i loven.

Ældre Sagen har endvidere noteret, at adgangen til domstolsprøvelse er videreført i forhold til tilbageholdelse i boligen. I den forbindelse er det positivt, at det nu fremgår direkte af bestemmelsen, at det ikke kun er personen, der har været udsat for et indgreb efter den foreslåede stk. 1, som kan begære indgrebet indbragt for retten efter reglerne i retsplejelovens kapitel 43 a, men at begæringen også kan indgives af en pårørende, en værge, en fremtidsfuldmægtig eller en anden repræsentant for den person, som foranstaltningen vedrører.

Endelig finder Ældre Sagen som nævnt ovenfor, at det er vigtigt, at personalet efterfølgende følger op på en hændelse, hvor der er anvendt fysisk magt i form af fastholdelse, tilbageholdelse eller føren.

Låsning og sikring af yderdøre og vinduer

Der kan være flere årsager til, at det er nødvendigt at låse yderdøre og vinduer i en plejebolig m.v. Ældre Sagen skal dog henlede opmærksomheden på, at der i forbindelse med aflåsning af døre og vinduer er en øget risiko for, at der i forbindelse med brand kan opstå meget farlige situationer. Helt generelt er det Ældre Sagens opfattelse, at der fra politisk hold skal stilles øgede krav om brandsikkerhed på alle plejehjem m.v. og ikke kun på nyere byggeri.

Trods et markant fald i antallet af dødsbrande på plejehjem i Danmark omkom syv mennesker på grund af brand på plejehjem i 2017. Det tal finder Ældre Sagen dybt bekymrende.

Det er Ældre Sagens holdning, at man som beboer på plejehjem og lignende skal kunne føle sig tryk og kunne stole på, at brandsikkerheden er tilstrækkelig – uanset om man bor på et gammelt eller et nyere plejehjem. Desværre viser flere tragiske hændelser med al tydelighed, at der er behov for en gennemgang af de aktuelle brandsikringsforhold.

Med Ældre Sagens kendskab til beboersammensætningen på nutidens plejehjem, vil majoriteten af beboerne på grund af fysisk og/eller kognitiv svækkelse ofte ikke kende til flugtveje og sjældent være i stand til at bringe sig selv i sikkerhed. Derved falder beboere på plejehjem under anvendelseskategori 6, hvor de strengeste krav til brandsikkerheden stilles. Derfor anbefaler Ældre Sagen, at der indskrives minimumskrav i gældende bygningsreglement, således at krav til brandsikkerhed på plejehjem sidestilles uanset plejehjemmets byggeår eller planløsning.

I forlængelse af det fremsatte forslag om låsning af døre og vinduer finder vi det helt afgørende, at der i forbindelse med en vedtagelse af forslaget stilles krav om, at alle kommuner skal gennemgå og opdatere brandsikkerhed på alle plejehjem inden for en rimelig tidshorisont, så den nyeste og sikreste teknologi ikke alene er begrænset til nybyggeri og væsentlige ombygninger. I forhold til ordlyden af bestemmelsens stk. 3 bør denne omformuleres, så det tydeligt fremgår, at den uaflåste dør skal være en dør, der fører ud af boligen.

Der findes en række andre måder, hvorpå man kan sikre, at en person ikke forlader sin bolig. Fx findes der forskellige nudging-metoder til at aflede opmærksomheden, så den pågældende person mister interessen for at forlade sin bolig og finder andre gøremål.

Endelig finder Ældre Sagen, at en afgørelse om aflåsning af yderdøre og vinduer kun bør gælde i max 6 måneder, da 12 måneder er lang tid. Det bør endvidere tydeliggøres i bemærkningerne og i

vejledningen, at såfremt behovet for at aflåse døre og vinduer ophører efter få måneder, fx fordi forhold omkring personen har ændret sig, så skal aflåsningen og sikringen ophøre med det samme, da formålet ikke længere er til stede – uanset om afgørelsen reelt gælder for en længere periode.

Anvendelse af særlige døråbnere

Ældre Sagen har noteret, at der ikke sker indholdsmæssige ændringer i reglerne om anvendelse af særlige døråbnere. Ældre Sagen finder det positivt, at reglerne fremover er reguleret i et selvstændigt afsnit i loven, da dette fremmer overblikket over de enkelte bestemmelser i loven. Det er endvidere positivt, at der fortsat kun kan anvendes særlige døråbnere over for en person, når de øvrige betingelser for tilbageholdelse er opfyldt i de foreslåede §§ 124 d og 136 d.

Tryghedsskabende velfærdsteknologi

Ældre Sagen har noteret, at baggrunden for forslaget er et bredt ønske om at gøre reglerne om brug af tryghedsskabende velfærdsteknologiske løsninger klarere, mere smidige og tilstrækkeligt rummelige i forhold til at sikre, at også fremtidige relevante teknologier kan indeholdes. Det er anført i bemærkningerne, at de gældende regler opleves som værende utidssvarende og utilstrækkelige i forhold til det, der er behov for i praksis for at sikre den enkeltes tryghed, værdighed og omsorg.

Baggrunden er endvidere, at brug af tryghedsskabende velfærdsteknologi vurderes at være en naturlig del af pleje og omsorgen i forhold til personer med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, som er en konsekvens af en erhvervet og fremadskridende mental svækkelse (fx personer med demens), hvis personen ikke modsætter sig. Samtidig er der et ønske om, at der skal være bedre muligheder for at have indflydelse på eget liv ved at gøre det muligt, at en eventuel fremtidsfuldmægtig eller en eventuel værge kan modsætte sig brugen af tryghedsskabende velfærdsteknologi. Dette er positivt, men det medfører naturligvis også en bekymring over for de personer, som ikke har nogen, der kan varetage deres interesser. Hvem sikrer deres ret til selvbestemmelse m.v.?

Ældre Sagen er enig i, at betegnelsen *alarm- og pejlesystemer* bør ophæves, da denne formulering ikke er tidssvarende. Ældre Sagen er dog af den opfattelse, at der kan være en række faldgruber ved den nye formulering *tryghedsskabende velfærdsteknologi*, da det jo er forskelligt fra person til person, hvordan brugen af teknologi opleves, herunder om det opleves som tryghedsskabende omsorg eller som overvågning.

Med forslaget udvides hjemlen desuden, således at det bliver muligt at bruge sådanne tryghedsskabende velfærdsteknologiske løsninger til at registrere bevægelser/fald i borgerens egen bolig. Det kan fx være en trædemåtte eller et sensorgulv. I dag er det kun lovligt at anvende personlige alarm- eller pejlesystemer som fx GPS og kun i forhold til at registrere og forebygge risiko for, at borgeren forlader bo- eller dagtilbuddet. Ældre Sagen er enig i udvidelsen.

Ældre Sagen finder dog, at det bør fremgå endnu tydeligere af lovteksten, hvorvidt de enkelte bestemmelser gælder for ”begge” målgrupper, eller hvornår der er tale om en særregulering for en bestemt målgruppe. Opsplitningen af reglerne gør, at det fremstår lettere uoverskueligt. Derudover er det vigtigt, at der anvendes de samme betegnelser konsekvent i hele loven.

Overskriften til kapitel 24 ”*Magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten over for alle voksne med betydelige og varigt nedsat psykisk funktionsevne*” bør derfor omformuleres, så

der ikke er tvivl om, at reglerne i kapitel 24 gælder begge målgrupper, uanset om den nedsatte psykiske funktionsevne er en konsekvens af en erhvervet og fremadskridende mental svækkelse eller ej. ”Alle voksne” bør derfor slettes.

I tillæg til dette foreslår Ældre Sagen, at det tilføjes i overskriften til kapitel 24 b, at det fx kan være ”personer med demens”. Der er mange, der i praksis ikke ved, hvilke konkrete lidelser der er tale om, når der alene står ”personer med betydeligt og varigt nedsat psykisk funktionsevne, som er en konsekvens af en erhvervet og fremadskrivende mental svækkelse, hvilket er retssikkerhedsmæssigt betænkeligt.

Derudover finder Ældre Sagen, at formålet med anvendelsen af den tryghedsskabende velfærdsteknologi aldrig må være at erstatte den socialpædagogiske indsats eller de personalemæssige ressourcer. Anvendelsen af en bestemt teknologi skal således alene skyldes hensynet til den pågældende person. Derudover bør kommunalbestyrelsen nøje følge, hvilke teknologier, der anvendes i praksis, herunder opsamle erfaringer med brugen.

Ældre Sagen har endvidere noteret, at der i bemærkningerne til bestemmelsen er givet eksempler på, hvilke former for teknologier, der vil kunne anvendes, herunder fx faldmåtter, sensorgulve og GPS. Disse bør ligeledes fremgå som eksempler i vejledningen til reglerne. Derudover er det positivt, at det af bemærkningerne fremgår, at der med tryghedsskabende velfærdsteknologi menes løsninger, som er egnet til at understøtte personens bevægelsesfrihed, omsorg, værdighed, tryghed eller sikkerhed.

Som nævnt ovenfor i indledningen er det vigtigt, at der ikke sker et skred i, hvilke former for teknologier der kan anvendes over for gruppen af udsatte personer, og det er positivt, at der nedsættes et centralt råd under Børne- og Socialministeriet, som netop har til formål at følge udviklingen, herunder at udarbejde en positivliste over løsninger, der kan anvendes, jf. den foreslåede bestemmelse i § 128 b, stk. 2.

Det fremgår af bemærkningerne, at det er personalet, som konkret vil skulle vurdere, om den tryghedsskabende velfærdsteknologi vil sikre personens tryghed, værdighed og omsorg. Anvendelsen af tryghedsskabende velfærdsteknologi besluttet som led i omsorgen for borgeren. Ældre Sagen er enig i, at brug af tryghedsskabende velfærdsteknologier altid bør ske med udgangspunkt i den enkelte borgers livsværdier, holdninger og livshistorie. Anvendelsen skal understøtte borgerens behov for tryghed, omsorg, værdighed, sikkerhed, bevægelsesfrihed samt selvbestemmelse. Tryghedsskabende velfærdsteknologier er et supplement til den øvrige pleje, behandling og omsorg og ikke en erstatning for socialpædagogiske indsatser og personaleressourcer i øvrigt.

Ældre Sagen skal dog gøre opmærksom på, at det i forhold til nogle personer kan være svært at vurdere i en konkret situation, om vedkommende modsætter sig brugen af en tryghedsskabende velfærdsteknologi, herunder hvorvidt personen reelt er i stand til at forstå, hvad det drejer sig om. Det forudsætter, at personalet, værgeren eller fremtidsfuldmægtigen kender personen godt og er meget bevidst om, hvordan vedkommende udtrykker sig i forskellige situationer.

Endelig er det positivt, at kommunalbestyrelsen skal træffe en egentlig afgørelse, hvis den pågældende person, værgeren eller fremtidsfuldmægtigen modsætter sig, at der fx anvendes en GPS.

Kortvarig fastholdelse i personlige hygiejnesituationer efter § 136 c

Ældre Sagen har noteret, at den foreslåede § 136 c, stk. 1, medfører, at personalet kortvarigt kan fastholde en person i personlige hygiejnesituationer, når dette er nødvendigt for at sikre personens omsorg, sikkerhed eller værdighed. Bestemmelsen gælder særligt for personer med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, som er en konsekvens af en erhvervet og fremadskridende mental svækkelse (fx personer med demens).

Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, at baggrunden for forslaget er, at de gældende regler gør det meget vanskeligt for personalet i praksis at sikre omsorgen i personlige hygiejnesituationer. Særligt kravet om forudgående afgørelse fra kommunalbestyrelsen og reglerne om, at afgørelsen kun kan træffes for en periode på tre måneder (og i særlige tilfælde forlænges op til seks måneder), gør det svært for personalet at varetage omsorgspligten over for den enkelte borger. Derudover oplever personalet, at den udtømmende liste med hygiejnesituationer, der fremgår af magtanvendelsesbekendtgørelsens § 4, stk. 1, ikke er dækkende i forhold til de hygiejnesituationer, som borgere og personale oplever at stå i i praksis.

Reguleringen af adgangen til at anvende kortvarig fastholdelse i personlige hygiejnesituationer er anderledes over for personer med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, som er en konsekvens af en erhvervet og fremadskrivende mental svækkelse, end den er over for personer med nedsat psykisk funktionsevne, der ikke er en konsekvens af en erhvervet og fremadskridende mental svækkelse, jf. lovforslagets § 136 a. Ældre Sagen er af den opfattelse, at der bør gælde de samme regler – uanset hvad årsagen er til den nedsatte psykiske funktionsevne. Ældre Sagen finder derfor, at reguleringen af hygiejnesituationer i forhold til personer med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, som er en konsekvens af en erhvervet og fremadskrivende mental svækkelse, bør reguleres på samme måde som i § 136 a. Det betyder, at kommunalbestyrelsen på anmodning skal træffe en tidsbegrænset afgørelse i de situationer, hvor der er anvendt fastholdelse mere end én gang inden for seks måneder.

Ældre Sagen er umiddelbart enig i, at listen over personlige hygiejnesituationer i magtanvendelsesbekendtgørelsen med fordel kan ophæves i forhold til personer med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, som er en konsekvens af en erhvervet og fremadskridende mental svækkelse (fx personer med demens). Det giver god mening, at det er personalet, som i den konkrete situation skal vurdere, om der er tale om en hygiejnesituation i forhold til en konkret person, men det kan også hurtigt blive en glidebane i forhold til, hvornår der gribes ind og over for hvad. Der kan fx være forskellige holdninger til, hvad der er nødvendig hygiejne, og det er derfor vigtigt, at personalet gør sig nogle helt overordnede overvejelser om, hvad der forstås ved god og nødvendig hygiejne, og at personalet involverer alle relevante personer i den vurdering, herunder både personen og de pårørende.

Ældre Sagen kan derudover tilslutte sig, at det efter den foreslåede bestemmelse i § 136 c, stk. 2 skal søges sikret gennem handleplanen, jf. den foreslåede § 135 a, stk. 4, at magtanvendelse i personlige hygiejnesituationer i fremtiden kan undgås.

Endelig har Ældre Sagen noteret, at personalets anvendelse af kortvarig fastholdelse i personlige hygiejnesituationer vil kunne påklages til kommunalbestyrelsen efter de foreslåede bestemmelser i § 133, stk. 1 og 3, hvilket også styrker den enkelte persons retssikkerhed.

Fastholdelse m.v. ved meget grænseoverskridende eller ved meget konfliktskabende adfærd

Ældre Sagen kan indledningsvis konstatere, at den foreslåede bestemmelse alene vil kunne anvendes over for personer med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, som er en konsekvens af en erhvervet og fremadskridende mental svækkelse (fx personer med demens), der får personlig og praktisk hjælp eller socialpædagogisk bistand m.v. efter servicelovens §§ 83-87, behandling efter servicelovens §§ 101 og 102 eller aktiverende tilbud efter servicelovens §§ 103 og 104, og som ikke samtykker i foranstaltningen efter § 136 d.

Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, at personalet skal kunne fastholde, tilbageholde eller føre en person tilbage til boligen eller til et andet opholdsrum, hvis det er nødvendigt for at sikre en eller flere andres tryghed, værdighed og sikkerhed, når personen udviser en adfærd, der er meget grænseoverskridende eller meget konfliktskabende i forhold til de øvrige personer på bo- og dagtilbuddet, eller i situationer, hvor en beboer er gået ind i en anden beboers egen bolig, uden at den anden beboer ønsker det.

Ældre Sagen kan bakke op om den foreslåede bestemmelse, da det giver god mening, at der fremover kan gribes ind over for en person, hvis der opstår særlige situationer, hvor hensynet til fx tredjemand vejer tungere end hensynet til den enkeltes ret til selvbestemmelse. Det er dog vigtigt, at det fremgår tydeligt af vejledningen til reglerne, at fastholdelse, føren m.v. efter denne bestemmelse først vil kunne ske, når personalet forgæves har forsøgt at løse situationen med en socialpædagogisk indsats. Fastholdelsen m.v. skal altid være så kortvarig som muligt og må ikke være mere indgribende end nødvendigt for at sikre en eller flere andre personers tryghed, værdighed og sikkerhed. Som nævnt ovenfor findes der en række andre måder, hvorpå man afleder en persons opmærksomhed, fx ved brug af forskellige nudging-metoder.

Endelig finder Ældre Sagen, at det er positivt, at indgreb efter denne bestemmelse også skal registreres og indberettes efter reglerne i den foreslåede § 135 a, og at indgrebet kan begæres indbragt for retten efter reglerne i retsplejelovens kapitel 43.

Optagelse i særlige botilbud

Ældre Sagen har ingen bemærkninger til ændringerne, da der alene er tale om en videreførelse af gældende ret.

Registrering og indberetning

Ældre Sagen finder, at det er positivt, at reglerne om registrering og indberetning fremover fremstår mere klare og præcise. Dog bør der også være en regulering af, hvordan man håndterer de situationer, hvor der anvendt ikke-tilladt magt. Proceduren herfor er indgående reguleret på børneområdet i lov om voksenansvar og i den tilhørende bekendtgørelse, hvormed en lignende procedure kan anvendes på voksenområdet.

Det er endvidere Ældre Sagens opfattelse, at der med fordel kan udarbejdes et fælles indberetningsskema, som skal anvendes af alle tilbud, da dette vil hjælpe med at understøtte en fælles og ensartet praksis i kommunerne og i tilsynene.

Til inspiration kan der også her henvises til reguleringen af reglerne om registrering og indberetning af magtanvendelse efter lov om voksenansvar. Her er der foretaget en udtømmende regulering af, hvilke oplysninger der skal indberettes til handlekommunen og det pågældende socialtilsyn, ligesom der i indberetningsskemaet er felter, der kan udfyldes af personalet med

henblik på efterfølgende socialpædagogisk og faglig refleksion samt interne drøftelser om, hvorledes anvendelse af magt kan undgås fremover.

Ældre Sagen finder, at den efterfølgende refleksion er helt afgørende for, at anvendelse af magt kan forebygges fremover.

Klageadgang

Ældre Sagen har ingen bemærkninger til reglerne om klageadgang. Dog finder Ældre Sagen, at det bør fremgå af bemærkningerne til loven, at såfremt kommunalbestyrelsen modtager en klage om personalets anvendelse af reglerne efter den foreslåede § 133, stk. 1, om kommunalbestyrelsens svar herpå i så fald er en afgørelse, som vil kunne påklages til Ankestyrelsen.

Målretning af botilbud til unge

Ældre Sagen har ingen bemærkninger til denne del af lovforslaget.

Kommunal dækning af skader forvoldt af lejere i almene boliger

Ældre Sagen får ind imellem henvendelser fra pårørende til meget svækkede borgere, som på grund af fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse har forvoldt skader på deres almene plejebolig. Efterfølgende bliver de så opkrævet betaling for udbedring af skaderne i løbet af lejeperioden. På den baggrund finder Ældre Sagen, at det er positivt, at det med lovforslaget fremover er muligt at friholde særligt udsatte borgere fra udgifter og risiko for at miste boligen på grund af forhold, de ikke har de fornødne evner til at undgå eller måske ikke får den rette støtte til at undgå. Forslaget skal endvidere ses i sammenhæng med den foreslåede bestemmelse om afværgehjælp. Ældre Sagen kan henvise til bemærkningerne ovenfor.

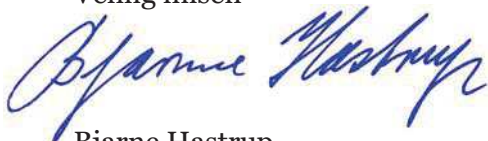
Implementering

Ældre Sagen finder, at det er vigtigt, at der fokuseres særligt på implementeringen af reglerne - både i forhold til undervisning af det personale, der skal anvende reglerne i praksis, men også i forhold til de kommunale sagsbehandlere, der skal træffe afgørelse efter loven.

I den forbindelse kan Ældre Sagen henvise til det materiale, der er udarbejdet på Socialstyrelsens hjemmeside i forbindelse med vedtagelsen af lov om voksenansvar. Her er der lavet undervisningsfilm, som beskriver de forskellige dilemmaer, der kan opstå i arbejdet med mennesker, der har særlige behov, samt undervisningsmateriale m.v. Lignende materiale bør udarbejdes på voksenområdet.

Endelig finder Ældre Sagen, at det er helt afgørende, at de foreslåede regler skal evalueres, og at aftalepartierne løbende følger udviklingen tæt.

Venlig hilsen

Bjarne Hastrup
Adm. direktør